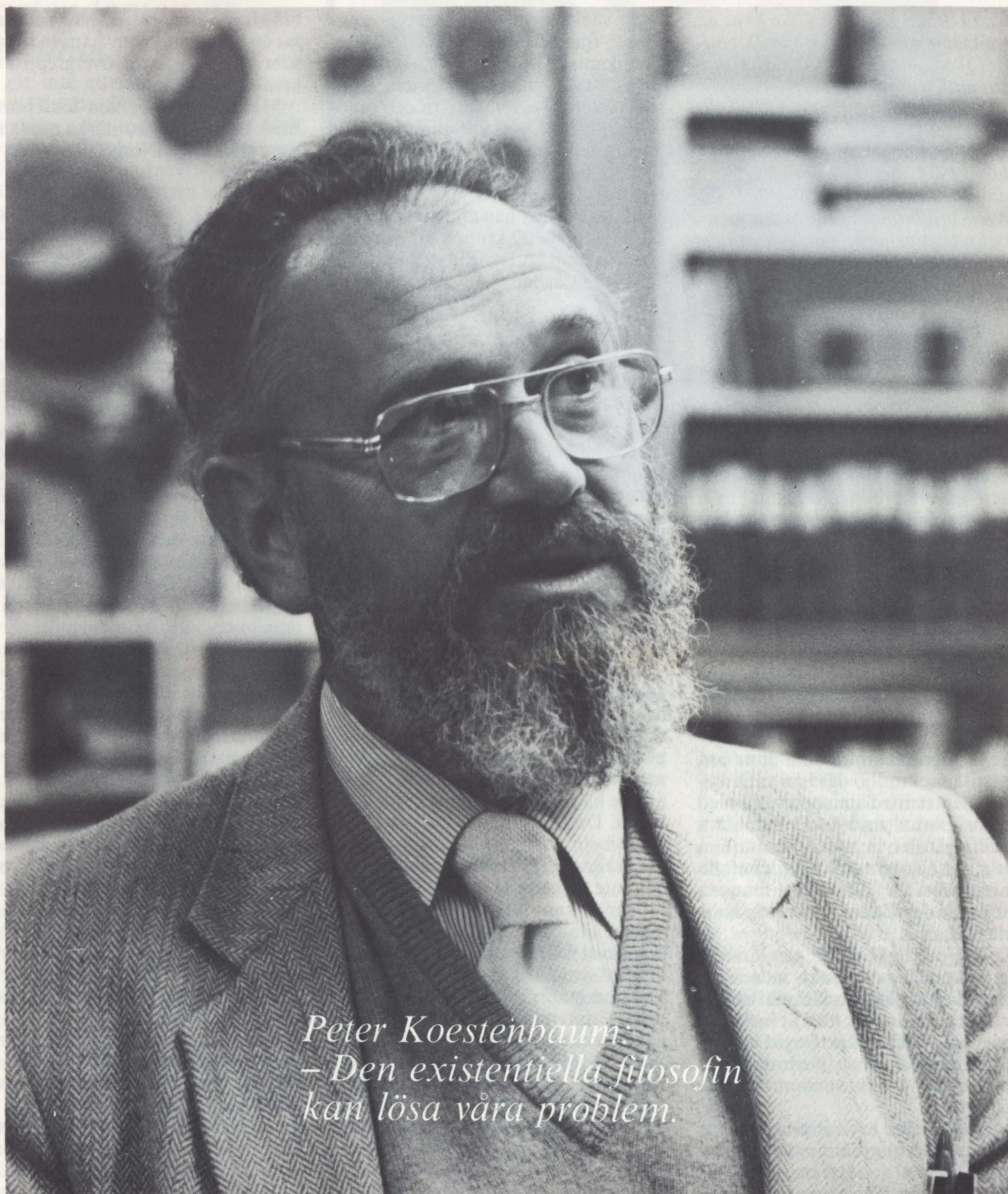

SÖKAREN

NR 3=4

1983 ÅRGÅNG 20

PRIS 15:00 inkl. moms

*Peter Koestenbaum:
– Den existentiella filosofin
kan lösa våra problem.*

LEVI FRAGELL, humanetiker

Human-Etisk Forbund i Norge är en organisation för icke-troende. Det bildades 1956 av biologen Kristian Horn. Flera naturvetenskapsmän anslöt sig, men medlemsantalet förblev litet tills fd pingstpastorn, fd reklammannen, numera journalisten Levi Fragell blev ledare. 1975 hade förbundet cirka 1 500 medlemmar. 1976–1981 var Fragell ordförande (han är nu generalsekreterare) och medlemsantalet har ökat till 13 000!

Från pingstmiljö

Fragells far var pingstpredikant, och sonen gavs ett bibliskt namn. Levi blev tidigt frälst, och redan innan han gått ut gymnasiet började han hålla väckelsemöten. 19 år gammal blev han ungdomspastor, full av entusiasm, men efter ett par år var det omöjligt för honom att hålla fast vid pingströrelsens bekännelse, fastän det tog längre tid innan han tog klart avstånd från de kristna dogmerna och blev ateist.

Det innebar en stor personlig frigörelse för honom att komma ut ur den pietistiska sektmiljö där han varit isolerad. Mötet med universitetet, med vapenvägrarna under den militära vapenfritjänsten och journalistmiljön i Oslo var helt nya och betydelsefulla erfarenheter för den unge mannen som vid 21 års ålder ännu aldrig hade varit på bio.

Levi Fragell skaffade sig lärarutbildning och blev adjunkt, men arbetade endast ett år som lärare. I stället blev han reklamman, men är nu informationschef och redaktör vid en tidskrift som ges ut av Forbrukerombudsmannen (konsumentombudsmannen).

Några år efter brytningen med sitt religiösa ursprung bestämde sig Levi Fragell för att avslöja en del av de värsta och mest inhumana metoderna

i den väckelsemiljö där han var uppväxt – framför allt helbrädagörelse-predikanternas suggestionsteknik och uppbyggda mirakelhistorier samt omvändelsestrycket på barn och oomogen ungdom. Dessa förhållanden hade han observerat och reagerat mycket kritiskt mot även under sin tid som troende.

Numera säger han att han är beredd att betala 10 000 kronor till den som kan visa upp ett läkarintyg på att han blivit helbräddad!

Religionen är inte etikens ursprung

Som humanetiker framhåller Levi Fragell att mänsklighetens allmängiltiga levnadsregler inte på något sätt har sitt ursprung i religionen, allra minst i kristendomen, utan det goda samhällets regler har sin grund i en etik som framspringer ur människan själv och den mänskliga gemenskapen.

Vår livssyn, säger Fragell, är av ett annat slag än den kristna i det att humanetiken grundar sig på människans förnuft och vilja och inte på påstådda gudomliga uppenbarelser, men kritik av kristen tro och livsföring är inte någon huvudsak för humanetikerna. Det faktum att de kristna tror på Bibelns Gud, vilket humanetikerna inte gör, markerar en distans och inte en konflikt. Om skillnaderna i livssyn kan man föra engagerade samtal utan att en humanetiker för den skull känner sig förpliktad att "frälsa" människor från tron på en bestämd gud.

Men när religiösa dogmer förkunnas i ett sammanhang och på ett sätt som kan vålla skada, då reagerar humanetikerna. När helvetesläran dramatiserar för småbarn, när omsorgen om andras själar tar sig omänskliga uttryck i skilda slag av förbud eller när sjuka och lidande människor dras samman till en särskild typ av hel-

brädagörelsegudstjänster, då reagerar en humanetiker av hänsyn till dem som blir utsatta för övergrepp i den kristna trons namn.

Men huvuduppgiften för Human-Etisk Forbund är att stärka humanetikens ställning i Norge.

Ett livssynsneutralt samhälle

Levi Fragell säger att även om Human-Etisk förbund först och främst satsar på en sådan "uppbyggande" verksamhet, har förbundet också i alla år varit tvingat till en fortlöpande uppgörelse med den dominerande – och för många nedtryckande – religiösa livssynen. Men religionskritik skall vara saklig, understriker han och tillägger att kritiken tyvärr ofta har varit mer präglad av känslor hos dem som känt sig förörlämpade än av den seriöse forskarens objektivitet. Det är till exempel ofruktbart och felaktigt att påstå att religionen inte främjar goda värden och att de religiösa inte gör några goda och nyttiga gärningar. Den kritiska poängen från humanetiskt håll är att de goda värdena inte är enastående för någon bestämd livssyn. Dessutom är det riktigt att peka på de sidor av troslära och fromhetsliv som *inte* är av intellektuellt eller etiskt högt värde.

Humanetikerna vill ha ett livssynsneutralt samhälle, dvs ett samhälle som inte tar ställning för och gynnar en viss livssyn bland flera existerande. De har då ibland blivit beskyllda för "värdenneutralitet", dvs en inställning enligt vilken inget är sant och inget osant, vilket är nihilism och leder till normlöshet. Men Fragell understriker att livssynsneutralitet inte är samma som värdenneutralitet. Begreppet livssyn innebär ställningstagande till de "yttersta" frågorna, såsom människans plats i världssalltet, etikens grundval, döden och evigheten. Det finns en rad religiösa, humanistiska och filosofiska livssyner som går under bestämda namn, såsom kris-

tendom, hinduism, humanetik. När man vill ha ett livssynsneutralt samhälle, menar man att ingen av dessa specifika livssyner skall ha exklusiva rättigheter.

Värde är något annat än livssyn. Värden är de kvaliteter och principer som vi sätter högt: kärlek, tolerans, rättfärdighet, ärlighet, traditioner osv. Dessa värden är gemensamma för individer, grupper och samhällen.

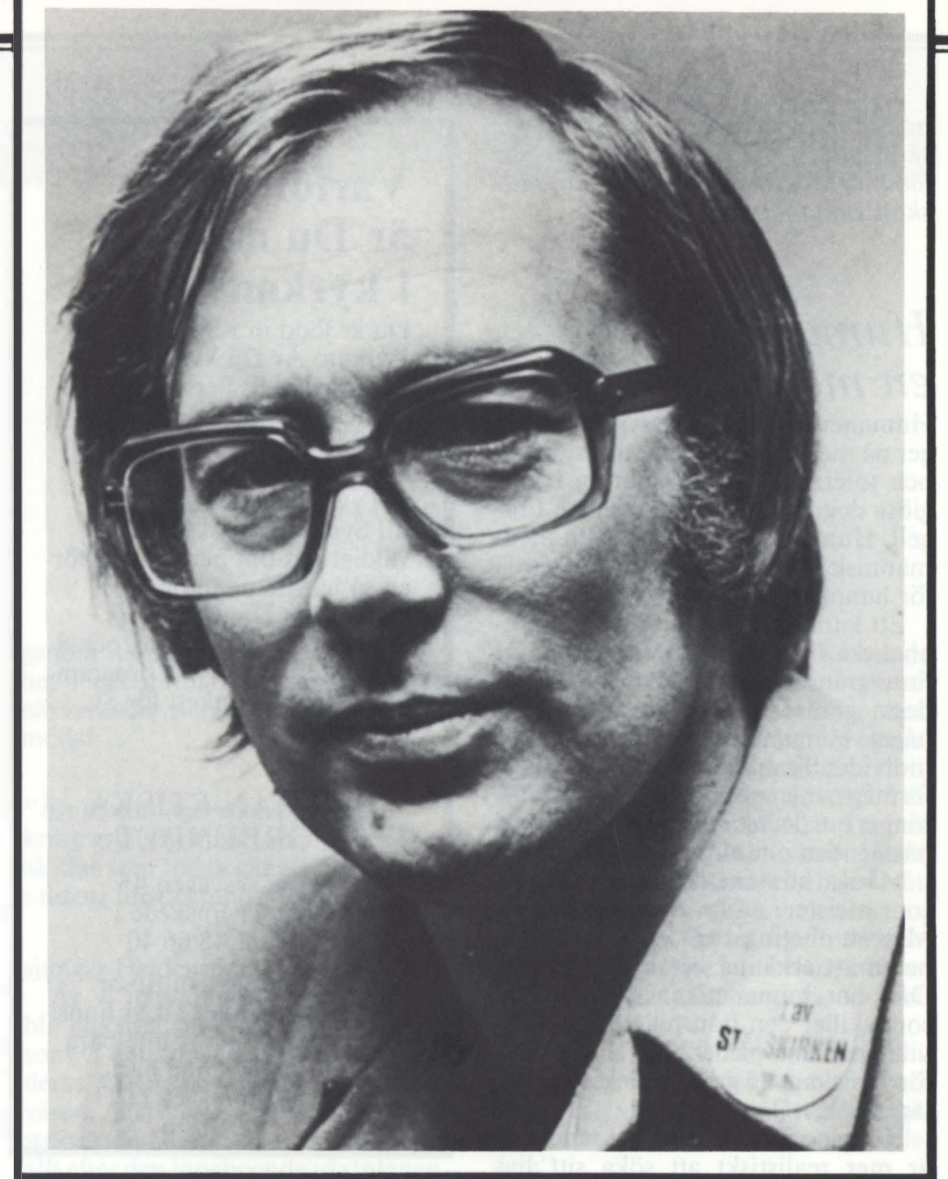
Kristendomen är inte unik

Det går inte att förneka, säger Levi Fragell, att de flesta förnuftiga levnadsregler i det moderna samhället också finns uttryckta i Bibeln eller kan uttolkas ur bibliska berättelser. Men det är bara de rent kultiska handlingsnormerna i Bibeln som är specifikt kristna – eller judiska – och även där finns många lån från andra religioner. De allmänna regler som finns formulerade i Bibeln hör bevisligen till hela den mänskliga kulturen. De tio buden uppfanns inte på Moses tid – liknande texter finns i alla kända religioner från den delen av världen, såväl före som efter Israels storhetstid. Likaså är Bergspredikan nästan identisk med kända senjudiska texter.

De etiska principer som alla anser viktigast, nämligen idéerna om mänsklig ömsesidighet – "allt vad I viljen att människorna skola göra eder, det skolen I ock göra dem" – finns över hela världen. Ingen religion kan åberopa upphovsrätt till den gyllene regeln om ömsesidig godhet. Det kan nämnas att detta ideal fanns i Fjärran Östern tusentals år före Jesu tid.

Om vi skall tala om lånetransaktioner mellan den kristna religionen och världen i övrigt, blir bokföringen den rakt motsatta till vad de troende ofta hävdar. Att kristendomen har tagit emot tankar från världen i övrigt ser man inte minst på utvecklingen av etiken. Det är ett ostridigt faktum att kristendomens levnadsregler inte är desamma idag som i den första kristna tiden. Den kristna etiken ändrar sig i takt med tidens gång. Den påverkas av och anpassar sig till normer i det samhälle där den existerar. Det är alltså kyrkan som lånar av den världsliga humanismen...

Från kristet håll sägs ibland att en skillnad mellan världslig och kristen etik är att den kristna är *absolut*. Men detta är inte sant. Den kristna etiken är i själva verket mycket relativ. Nästakärleken har gått hand i hand med inkquisitionen, prästen och soldaten

Levi Fragell

har kunnat vara en och samma person, budet om fattigdom och självförsakelse har förenats med kyrkans guld och glitter.

Sådana självmotsägelser är uttryck för den bristande bärkraften i en andlig rörelse, menar Fragell.

Löften och hotelser i kristen etik

Det har visat sig att Guds vilja allena inte har den genomslagskraft som vore önskvärd, påpekar Levi Fragell. Den bibliska etiken har därför genomgående fått en tilläggsmotivering som inte förutsätter dygd och fromhet i hjärtat – utan i stället ren och skär självbevarelsedrift! Fragell tänker på löfterna om belöning och hoten om straff, som medföljer nästan alla moraliska förmåningar i Bibeln.

Exempel från tio Guds bud: "Du skall inga andra gudar hava jämte

mig", lyder ett av buden – därefter följer hotet om straff: "Ty jag, Herren din Gud, är en nitälskande Gud som hemsöker fädernas missgärningar på barn och efterkommande intill tredje och fjärde led".

Jesu bergspredikan har fått anseende som en höjdpunkt i den mänskliga etiken. Detta är svårt att förstå, anser Fragell. Visst finns där uppmaningar till nästakärlek, redlighet och förmöjsamhet – men hela tiden åtföljs de av hot om straff och löften om belöning!

Bibelns motivering för goda gärningar degraderar etiken till ett slags kollektiv pensionförsäkring, menar Levi Fragell och pekar på orden: "... utan samla eders skatter i himmelen, där mott och mal icke förstöra".

Den humanetiska moralen motiveras inte av gudomliga påbud med löften om salighet och hot om förtäppelse, utan av mänskligt förstånd och

mänsklig erfarenhet. Goda gärningar skall göras för deras skull som blir föremål för dem – inte för att man själv skall vinna fördelar.

Humanetikern en medmänniska

Humanetiken är en livssyn som bygger på medmänsklighet, ömsesidighet och tolerans, utan förankring i religiösa dogmer, understryker Levi Fragell. Humanetikern är alltså en medmänniska. Kärlek är ett positivt värde för honom.

Ett karakteristiskt drag i den humanetiska livssynen är insikten att det finns gränser för vårt vetande. Utanför dessa gränser är det *ingen* som vet något. Humanetiken kräver frihet för individuell tanke- och föreställningsförmåga, men upphöjer inga föreställningar om det okända till dogmer med påståenden om allmängiltighet.

Många humanetiker betecknar sig som ateister, andra som agnostiker. Men ett obetingat etiskt krav är ärligheten att erkänna vetandets gränser. Däri har humanetiken en särprägel som skiljer den från religiösa läror, i vilka just tron på det obevisbara utanför kunskapens gränser anses grundläggande.

Humanetiken hävdar också att det är mer realistiskt att söka sitt livs grunder inom mänsklighetens erfarenhetsområde än att bygga på föreställningar om det okända.

Anm. Ovanstående är referat av Levi Fragells åsikter, så som dessa återges genom citat i boken "Human-Etisk Forbund 1956 – 1981" i två band av Solveig Bonde Ormestad.

Human-Etisk Forbund har adressen Huitfeldtsgt. 25, III, Oslo 2, Norge. Det är anslutet till International Humanist and Ethical Union. Även i Sverige finns ett humanetiskt förbund, bildat för några år sedan. Kritik av religiös tro tycks vara en huvuduppgift för det svenska förbundet att döma av innehållet i dess tidskrift HEF-EKO. Se fö annons!

Varför är Du med i kyrkan?

Du är född in i Svenska Kyrkan. Är Du kvar av slentrian? Allt fler uppskattar att det finns en ateistisk – agnostisk organisation i Sverige.

Tyvärr har vi – i motsats till Svenska Statskyrkan – väldigt ont om pengar. Därför en så här liten annons...

Men om Du sänder oss namn och adress (gärna också porto) så får Du vårt program och utträdesblankett för Sv. Kyrkan.

HUMAN-ETISKA FÖRBUNDET

Frimärksvägen 45
122 47 Enskede
Tel. 08-48 66 40

PS. Tack för att Du tipsar Dina åsiktsfränder att vi finns! Vårt program berör inte bara Dej utan också Dina barn. Lär dem att tänka FRITT!

Livsaskådnings- kunskap

Teol. dr Lennart Koskinen har på uppdrag av Gymnasieutredningen (GU) verkställt en expertgranskning av ämnet religionskunskap i den nuvarande gymnasieskolan, både ur läroplanens och den praktiska tillämpningens synpunkt (Ds U 1981:16, s 171 – 188). Granskningen utmynnar i rekommendationen att ämnet bör benämnas "livsaskådningskunskap". I stället för de nuvarande sex huvudmomenten föreslår Koskinen följande tre: 1) religiösa verklighetstolkningar, 2) icke-religiösa verklighetstolkningar, 3) bearbetning av den egna livsaskådningen. I ämnesanalysen läggs tonvikten främst vid det tredje momentet i vilket elevernas egna "livsfrågor" bör stå i centrum. Livsfrågorna inbegriper enligt Koskinen "en sökande eller frågande attityd till den del av tillvaron som upplevs väsentlig för det egna livet – eller den egna döden".

Ur tidskriften Kristendom och skola, nr 5, 1982.

Beröringens inverkan på psyket

Varje vuxen människa har cirka fem miljoner känselceller i sin hud. Forskningen visar allt klarare vilken betydelse känselns celler har för vårt liv och vår hälsa.

Brist på kroppskontakt, beröring, kan leda till ökad sjuklighet och till och med hjärnskador visar nya experiment. Också kontakten med sällskapsdjur kan vara livsviktig för tex människor som haft hjärtinfarkt. Beröringskontakten, smekningen av djuret, har en avstressande, lugnande inverkan på människan.

Här är den vanliga kropps- och avslappningsmassagen av stor vikt och betydelse. I Amerika och England har man gjort rent vetenskapliga experiment med gravt psykiskt sjuka barn i alla åldrar. Barn med stora kontakt- och anpassningsvärigheter och likaså mycket aggressiva barn har redan efter relativt kort massagebehandling visat påtagligt positiva förändringar, blivit mer utåtriktade och mindre aggressiva.

Forskningsresultat har visat vilken betydelse både beröringsterapi och massage har för både psykiskt och fysiskt sjuka människor och även i den så kallade friskvården i rent förebyggande syfte och för vårt allmänna välbefinnande vilket redan professor Reich, en lärjunge till Sigmund Freud, psykoanalysens fader, konstaterade i början av vårt sekel.

Ur tidskriften Hälsonytt nr 1 – 2 1983

Muktananda död

Swami Muktananda avled den 2 oktober 1982 i sitt ashram i närheten av staden Ganeshpuri, norr om Bombay, Indien. I 35 år var ashramet hans hem. Det växte från en trerumsbyggnad vid en smutsig väg till ett samhälle med oräkneliga byggnader, trädgårdar, risfält och tempel.

Hundratusentals människor träffade "Baba" och lyssnade till honom i Indien, Europa, Australien och Amerika.

Han lärde sina anhängare att älska Själv i människan.

I Sverige finns rörelsen Siddha Yoga Dham, som är inspirerad av Muktananda.

Källa: Tidskriften New Age, december 1982.

Människan

Av Birgitta Fries-Ossiann

"Jorden inunder min fot och stjärnorna över mitt huvud!
Hela mitt fattiga liv vilar förklarat däri.

Jorden för dagarnas kamp, för dagarnas signade möda,
jorden för dagarnas bröd, ätet i anletets svett.

Stjärnan för aftonens frid, för aftonens trevande längtan,
stjärnan för aftonens dröm, stigen ur tröttnade bröst,

liksom en fågel, som lämnat sin bur och på bräckliga vingar
nästan förbländad av ljus prövar sin darrande flykt.

Jorden inunder min fot och stjärnorna över mitt huvud.
Hela mitt fattiga liv vilar förklarat däri."

Ragnar Ekelunds djupa dikt ger en förtärad bild av människans villkor i jordelivet – av hennes dubbla väsen. De sakrala och profana dimensionerna binds samman. Människan får kontakt med de djupare nivåerna i sitt eget inre, upplever helhet – helighet. Det är hennes gåva och uppgift att upprätthålla balansen mellan himmel och jord – skapa en syntes. Uppleva sig själv i nuet, i tiden – uppleva världen i evighetens ljus.

"Jorden inunder min fot." Det vilar trygghet i upprepningen, i det vanda livet, i årstidernas lagbundna växlingar. Att sådesärlan vippar på stjärten på samma sätt som en gång i barndomens vårar. Att tussilagon sticker upp sitt gula huvud år för år, att svalorna pilar

genom luften som förr. Vilken trygghet i det jordnära, som vi får vara närvarande i – i nuets glädje och möda!

"Än jublar fågelsången
kring gryningsljusa sund
så klar som första gången
i tidens första stund."

sjunger Heidenstam.

Är vi närvarande i jordelivets nu, blir fåglarna, blommorna medvarelser som vi kan umgås med, lära oss av. I deras väsen igenkänner vi vårt eget väsen. Det livets frö som är deras strävar de efter att förverkliga i tiden allt efter den inneboende växtplanen – var och en efter sitt mått.

Detsamma gäller människan. Men för oss finns även "stjärnorna över vårt huvud", en "trevande längtan", en dröm om något utöver det jordnära livet. Vi anar att vi också har en andlig livsplan, som det är vår uppgift att förverkliga här och nu. En andens inspiration som kan bära oss som fågeln om än "på bräckliga vingar". Det är den inspirationen som är ledljuset, stjärneljuset för vardagens kamp och möda. Vi blir medskapande för att fullända skapelsen, göra den till den paradiset lustgård den var ämnad till. Det är människans uppgift att låta evigheten träda in i tidens nu och bli till vardagens verklighet.

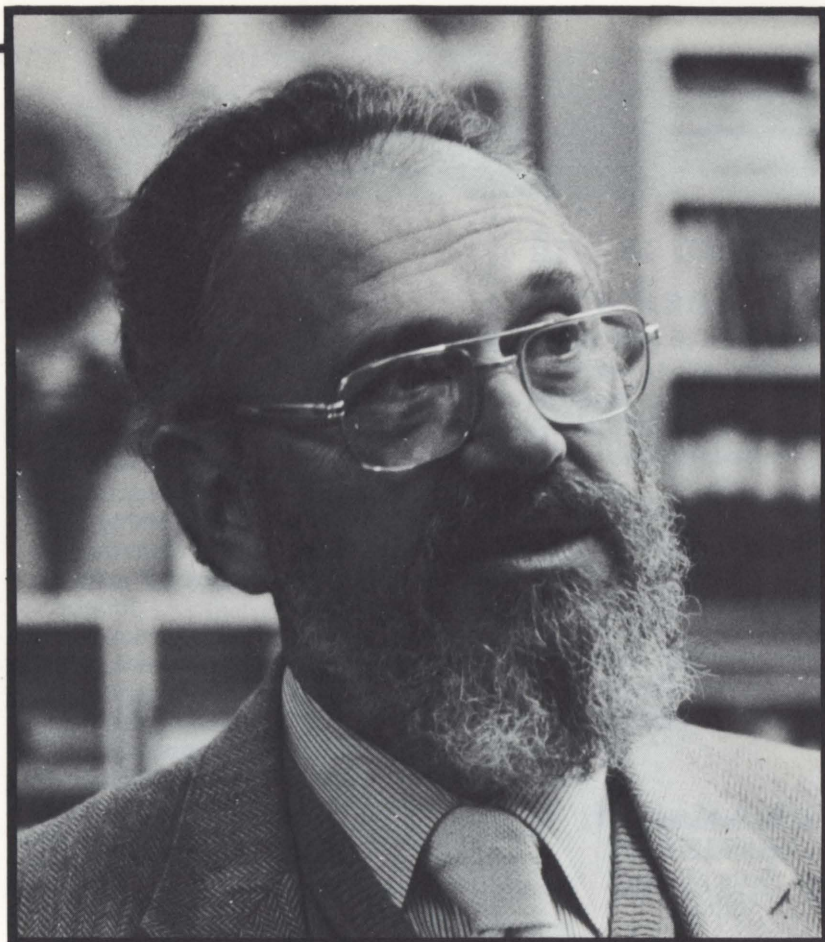
Detta människans dubbla väsen, att vara en brygga mellan tid och evighet – mellan jord och himmel – är hennes

storhet men också henes krävande uppgift. Hela skapelsen är en livets "inkarnation" i tiden, i växter, djur och människor – är en ständig nyskapelse. Växter och djur är färdiga, fullkomliga var och en efter sin art. På ett omedvetet sätt utan motstånd tar de emot livsflödet. Människan ensam bland alla jordens varelser har fått frihet – frihet att medvetet sträcka sig mot stjärnorna, öppna sig för Andens inspiration – själv bli helad, hel, en medarbetare i fulländandet av skapelsen.

I sin djupa dikt "Undret" har Heidenstam givit uttryck för den ofattbara nåden, att vi människor fått gåvan "att vandra i den gyllene människoleken".

"Under över alla under,
höga, outgrundligt stora!
Ulvens klyfta blev ej ditt hem,
ej det mörka havets djup.
Född blev du att vandra
i den gyllene människoleken.
Broder, syster, du som än
går din färd på jordens stjärna,
kort är livets väg och kvällen snar,
blid och glatt förnöjsam ändå var.
Strid på stridens dag och lek på vilans!

Sök försynt din ro bland goda hjärtan,
yr i våren, vis i åldern,
och när vitt ditt huvud sjunker,
prisa undret, att du föddes
människogestaltad, gudalik,
undret över alla under!"

Peter Koestenbaum ger oss en ny bild av människan.

Peter Koestenbaum nu i svensk översättning

Av Åsa Freij

Filosofin kan göra oss fria

"Bemästra din ångest" heter första boken på svenska av den amerikanske professorn i filosofi Peter Koestenbaum. Förlag är nystartade Timo, som leds av Timo Kärnekull, tidigare chefför Askild & Kärnekull. Översättare är Bo Kärnekull.

Kanske för boktiteln tankarna till en hurtig handbok i gör det själv-terapi. Men Koestenbaum är inte den som ger oss falska förhoppningar om en rosenröd verklighet. Tvärtom påpekar han att livet är problem, är ångest och att ångest hör ihop med växande och utveckling. Till klienter eller elever som kommer till honom och klagar över ångest, brukar han säga ungefär: "Du har ångest, bra, gratulerar! Du är på väg att utvecklas. Det vore värre, riktigt illa, om du inte hade någon." Detta berättar han med karaktäristisk humor. Uttalandet är ingen cynism, ty Peter Koestenbaum

tycks vara en varm och engagerad person, som hängivet ägnar sig åt att med filosofins hjälp ge sitt stöd åt krisdrabbade människor.

Jag har tidigare skrivit om Koestenbaum i Sökaren (nr 10, 1981) i samband med hans första besök i Sverige, när han deltog som talare och seminarieledare i konferensen "Levande företag i en ny tid". Här först en kort sammanfattning, för den som inte läst eller som glömt det: Peter Koestenbaum har arbetat med att ta fram det i hans mening värdefullaste i filosofi, psykologi, psykiatri, terapi (human potential movement), religion och vetenskap, sammanställt och presenterat kunskapen på ett för moderna västerlänningar anpassat sätt. Han har skrivit ett flertal böcker och använder sin filosofi på ett praktiskt terapeutiskt sätt. Han anser nämligen att våra psykiska problem i grunden bottnar i de djupa existentiella frågorna – dem som filosofin ger svar på. Att "bemästra sin ångest" blir då att välja ett etiskt liv, där man modigt ser alla realiteter i ögonen, tar fullt ansvar för

sitt liv och ger det mening i stället för att fråga om det finns någon.

– Frågan om Gud finns eller inte är oviktig. Det viktiga är att du väljer att leva som om Gud finns, sa han en gång under ett av sina föredrag i Sverige.

Koestenbaum undervisar vid San Joséuniversitetet i Kalifornien, där han startat ett institut för klinisk filosofi, som tar emot klienter-elever från när och fjärran. Dessa är inte psykiskt sjuka eller ens att betrakta som personer med psykiska problem i vanlig mening. Det är tvärtom främst människor som nått en ganska hög grad av mognad och är fast beslutna att börja förstå sig själva och ta ansvar för sitt liv, som Peter Koestenbaum arbetar med. Det utesluter inte att de har svårigheter och ångest. Ångesten kan ju vara väckarklockan, drivkraften, växtvärken...

Dessutom ägnar sig Koestenbaum mycket åt att arbeta med affärsfolk, främst personer i ledande ställning i storföretag, personer som har stor påverkan på andra. Han menar att affärsvärlden har så stort inflytande på

utvecklingen i världen att det kanske är viktigare med ett etiskt uppvaknande inom denna sektor än inom någon annan. I USA har han länge varit konsult åt bl a IBM, och sedan han först besökte Sverige för konferensen Levande företag i en ny tid 1981, har han ombetts återkomma hit flera gånger. Hans motto "Mod Mening Moral" fick också vara ledord för konferensen 1982, och litet i hemlighet har han samarbetat med flera storföretag i Sverige. I hemlighet, eftersom det ännu är väldigt känsligt det här med det andliga. Man ska helst inte tala i termer som andlig, filosofi, kärlek, själ.

– Men, säger Koestenbaum, det är bara sådant som innerst berör människor. När jag talar med affärsfolk, brukar det inte vara en enda som kommer med några frågor om affärer – även om det hela handlar om framgång för företaget.

SAS är ett av de svenska företag som anlitat Koestenbaum. Det har ju också lagt om sin attityd till både arbetet och människorna. Det är svårt att säga i vad mån detta har att göra med Koestenbaums inflytande – men SAS har ju på senare tid vänt sina förluster i en alldeles extraordinär framgång! Man satsar på att lära människor självkännedom, positivitet och engagemang, ja kärlek.

Nu är inte Koestenbaum i första hand ute efter att hjälpa företag tjäna pengar. Tvärtom kan företag med osunda produkter komma att läggas ned efter att ha influerats av hans filosofi. Människor får andra värderingar, förstår betydelsen av etik och ansvar. Koestenbaum betonar också att etiken inte får bli ett medel för att tjäna kommersiella intressen. Etiken måste komma först. Framgång blir en följd.

På presskonferensen med anledning av att boken "Bemästra din ångest" utkom hösten 1982 talade Koestenbaum bl a om sambandet ångest-krig.

– Våra personliga rädslor blir kollektiva, nationella rädslor. När man är rädd, då försvarar, garderar och beväpnar man sig. Det leder till aggression, krig, i självförsvarets namn. Försvar är ett nytt namn på krig.

– Men filosofin kan hjälpa världen, förklarade han. Den kan ge oss självkännedom. Alla de svåra problemen bottnar i okunnighet om oss själva. Och okunnighet är frihetens motsats. Människan måste göras fri för att ej bli våldsam.

– Att vara fri, framhöll han, är att vara mänsklig. Frihet och kärlek hör ihop. De är de två viktigaste ämnena. De hör också ihop med hälsa.

Peter Koestenbaum skulle gärna se att hans bok användes i högre klasser i skolorna. Han menar att filosofin kan ersätta religionsundervisningen. Filosofin går längre än religionen. Den är också objektiv och behöver inte möta det motstånd som religionen gör med sitt krav på tro och ställningstagande. Filosofi är kunskap om livet, människan och hennes tillvaro.

"Bemästra din ångest" är mycket pedagogiskt upplagd med ett flertal tester. Genom att svara på en rad frågor kan man få en uppfattning om var man befinner sig i sin livsåskådning och sin personliga psykologi. Boken beskriver också autentiska fall, mänskliga som befunnit sig i olika slags livskriser och tagit sig ur dem.

Koestenbaum visar på två olika livshållningar. Den ena är en andlig hållning, och den andra en materialistisk. Men han undviker de orden och använder i stället uttrycken "medvetandefält-teorin" och "anden i maskinen-teorin".

Bitvis blir hans utläggningar omständliga och litet svårfattliga. "Bemästra din ångest" är inte det bästa jag läst av Koestenbaum, men jag rekommenderar den varmt ändå. Troligen blir den studiecirkelbok. Studieförbundet visade intresse för den då den presenterades i Stockholm, och Koestenbaum lovade att genast på flygplanet hem börja skriva en studieplan.

I inledningen till sin bok skriver han att filosofin är den äldsta av läkekonsterna och sedan gammalt har uppgiften att hjälpa oss med den ångslan som är livets oundvikliga följeslagare. Han skriver också att bokens tema är "att med medkänsla förstå mänskliga varelser" – men medkänsla räcker inte, utan "filosofin måste visa att den har ett offensivt program för att besegra lidandet". Detta är att visa vägen till "det inre hemmet". Han förklarar att det hemmet ger oss svaret på frågan vem vi är, ger oss vår identitet. Filosofi är sökandet efter detta hem, säger han, ett sökande utan illusioner. Och filosofin kan hjälpa oss att finna hemmet.

"Grundbudskapet från ansvars-medveten existentiell filosofi på alienationsproblemet är, skriver Koestenbaum, detta: "Vårt pålitliga och oförstörbara hem existerar i den individuella subjektiva naturen hos varje mänsklig varelse. --- Hem är medvetenheten om att var och en av oss är i våra tysta och ensamma centra. Det är det medvetande som växer när två individer möts i kärlek, inte i sex. Hem är det medvetande som står i förbindelse med den kosmiska strömning, som uppfattar sin enhet med livet i själva universum. Att förstå och uppleva detta individuella medvetna

Ha alltid i minnet: Filosofi är vad livet egentligen handlar om. Allt är ett resultat av din filosofiska världs-uppfattning. Terapi och medicin, pengar och framgång och liknande värden har sin grund i din grundläggande filosofiska inställning till mänskligheten. Existentiell filosofi handlar om vårt sökande efter det mänskliga förverkligandets innersta mening. Vi behöver alla en livsfilosofi. Ju duktigare och mer tänkande vi blir, desto mer noggrann blir vår livsfilosofi, och desto bättre kommer den att stödja, skydda och leda oss.

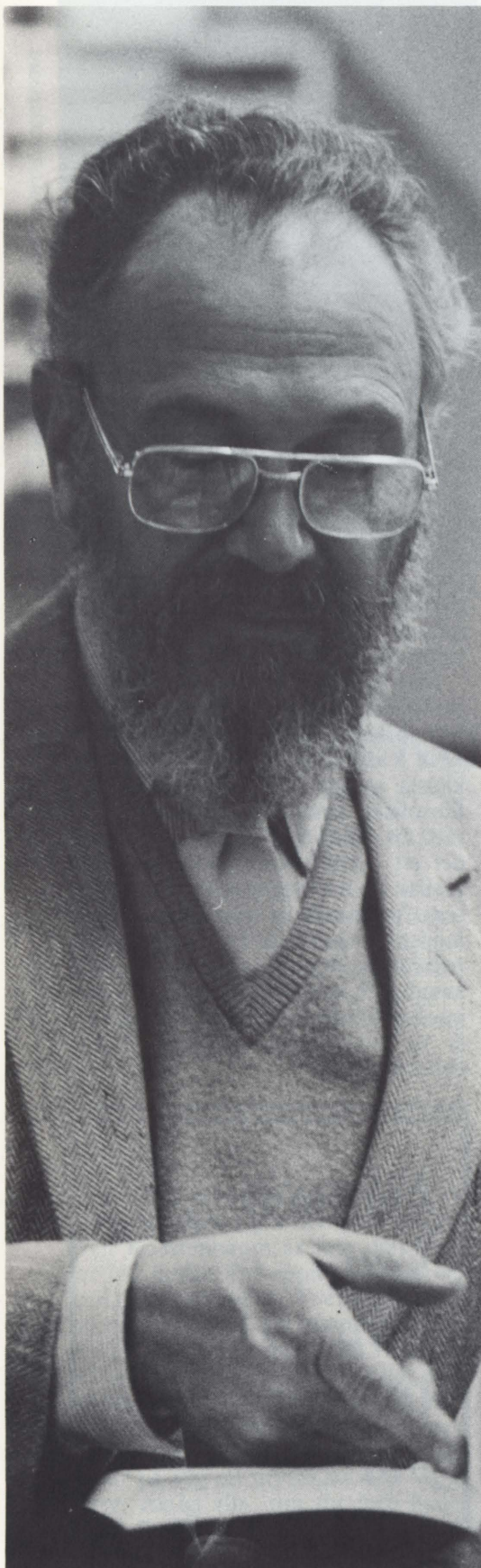
Peter Koestenbaum i "Bemästra din ångest".

centrum är att ha funnit sitt hem. Denna insikt kan integreras i alla aspekter av livet. Ett hem kan bli funnet och det kan delas med andra. Vägen hem går via filosofi, insikt och introspektion av medvetandet. Vi kan inte komma hem genom att lägga ut stora penningssummor eller genom dyrbara flyttningar eller medelst skilsmässor eller pryglar utan bara genom upptäckten av vår heliga inre natur.

Man behöver inte vara filosof till professionen för att förstå dessa frågor och försöken att besvara dem. --- Folk i allmänhet har helt riktigt en känsla av att det finns ett enormt filosofiskt vakuum och begär med rätta att denna tomhet fylls. I dag finns det ett oerhört kommunikationsgap mellan de insikter som finns hos den som yrkesmässigt sysslar med den mänskliga naturen och den sk allmänheten. Denna klyfta är både ohälsosam och orättvis. Andra vetenskaper har överbyggt denna klyfta; det är nu nödvändigt att filosofin gör detsamma."

*Filosofin
kan
göra
oss
fria*

Kunskap om vårt väsens sanna natur gör oss till medkännande varelser

Alla har vi problem, skriver Peter Koestenbaum i "Bemästra din ångest", och vi söker hjälp av psykiatri, av psykologin, av medicinen. Men vad som verkligen kan ge oss hjälp är "den äldsta av läkekunskaper", nämligen filosofin. Med dess samlade visdom kan vi klara ut många av våra djupaste och mest angelägna frågor, såsom om lyckan, kärleken, ångesten, och därmed lära oss att hantera våra liv.

Med filosofin menar Koestenbaum den gren som kallas existentiell filosofi. Och han gör i boken en sammanfattning av de insikter om människans natur som den existentiella filosofin enligt hans mening under hundra år har vunnit. Här följer i referat några tankar ur Koestenbaums sammanfattning och förklaringar. Det är tydligt att denna filosofi har sina rötter i österländskt tänkande.

Jag är inte bara en kropp eller en själ, utan jag är rent medvetande, en del av det världsomspännande medvetandefältet. Min existens är inte skild från den övriga världen, utan jag och andra människor och hela naturen utgör tillsammans en helhet, där delarna påverkar varandra. Jag är en del av en kosmisk medvetandeström och deltar i naturens ändlösa processer.

Det rena medvetandet, som är jag, är något annat än den individ som har mitt namn och mitt utseende. Mitt verkliga jag är ett andligt centrum i botten av det som är min personlighet, min kropp, mina sociala roller. Detta centrum är jag mitt i stormar, påfrestningar och förändringar i mitt liv. Det är allomfattande, oföränderligt och tidlöst, det påverkas ej av livets växlingar.

Vörddnad för detta inre jag, skriver Koestenbaum, är moralens högsta princip. En människa kan göra onda gärningar, men hennes rena, medvetna inre kärna är helig. Den inre naturen ger en människa hennes värde.

Medkänsla och hänsyn är möjliga endast om vi inser att varje mänsklig varelse har en medveten inre natur, ett jag som upplever, och inte bara är en kropp. Kännedom om andras heliga inre gör det motbjudande att skada dem. Den kriminella personligheten saknar denna kännedom.

Tanken att människans väsen är medvetande kallas medvetandefält-

teorin. Men vår kultur präglas av en helt annan teori: anden-i-maskinen-teorin, dvs övertygelsen att vi är materiella kroppar och att våra värden och mål är materiella. Om denna falska teori får fortsätta att dominera, så innebär det en avhumanisering och slutet på civilisationen, anser Peter Koestenbaum. Endast den filosofiska insikten att varje människa har en medveten inre andlig natur kan rädda människorna från okänslighet, moralisk degeneration och förstörande barbari.

Existentiell kärlek

Om existentiell kärlek skriver Koestenbaum att det är detsamma som ett existentiellt möte. "Ett existentiellt möte är förmågan att uppfatta det medvetande som är jag, genom att erkänna den heliga okränkbarheten hos det medvetande som är du. Denna relation mellan två rena medvetanden kallas för en transcendental relation. Den kan beskrivas enligt följande – principen om kärlek: ('Som vuxen kan jag välja att älska dig och bry mig om dig').

Du är min gräns; mitt land slutar där ditt land börjar. Dina behov begränsar mina behov. När jag i sanning och klarhet erkänner skönheten och den absoluta rikedom i din existens, då blir jag din gräns. Du har blivit en spegel för mig och genom renheten i denna spegel upptäcker jag, för kanske första gången, mitt eget centrum.

'Jag kan nu välja att bry mig om ditt centrum; jag kan obundet välja att engagera mig i ditt centrum.'

Kärlek är sålunda både en upptäckt (spegeln) och ett beslut (valet att bry sig om)."

Ett verkligt möte, skriver Koestenbaum, är ett möte mellan två medvetanden. Bakom den kroppsliga formen, som kan vara ful eller sjuk, döljer sig det rena medvetandet, som är människans sanna natur, vilken är oändligt värdefull. I en riktig relation mellan människor är det den inre personen som räknas, inte hans yttre gestalt eller yttre prestationer.

Det rena medvetandet är du.

Källa: "Bemästra din ångest" av Peter Koestenbaum (Timo 1983).

SM

PSYKOFEEEDBACK

Hur har du programmerat din biodator? Med lättja, obeslutsamhet, bristande tro på dig själv?

Du kan bli framgångsrik. Du kan få de personliga egenskaper du önskar. Du kan skapa dig det liv du helst vill leva.

Det gäller bara att mata in de rätta informationerna i din biodator!

Programmera in självförtroende, energi, beslutsamhet, positiv attityd osv och biodatorn producerar dessa egenskaper.

Hjärnan fungerar delvis på det undermedvetna planet, dvs vårt dagsmedvetande är okunnigt om vad som sker i en del av hjärnan. Denna del är en biodator, en informationsbehandlande apparat, vilken programmeras med in-data och ger ifrån sig ut-data: våra vanor.

Att förstå hur biodatorn fungerar är en form av självkännedom som kan hjälpa individen till framgång och mänskligheten att överleva.

Om detta berättar Paul G. Thomas i boken *Konsten att arbeta undermedvetet – psykofeedback* (Liber 1982).

När Kolumbus upptäckte en ny kontinent, var detta en stor och betydelsefull händelse. I våra dagar är bland annat hjärnan och medvetandet nya världar som håller på att upptäckas. Människan har börjat utforska sig själv och ta reda på sitt eget väsens innersta hemligheter. Den självkännedom som följer av detta har den allra största betydelse för oss själva som individer och för våra möjligheter att skapa ett gott samhälle, en god värld.

Vi börjar förstå att vi inom oss har stora och till nu oanade möjligheter. Vi kan prestera saker som vi tidigare

inte kunnat föreställa oss. Självkontroll och självförverkligande är inom möjligheternas gräns när vi nu förstår hur hjärnan fungerar och hur vi skall mata den med de rätta informationerna.

Det är mycket viktigt, menar Paul Thomas, att människor får veta att de är utrustade med denna mekanism så att de kan lära sig att medvetet kontrollera den.

Den teknik med vilken man kan kontrollera sin biodator, kallar Paul Thomas *psykofeedback*. När man lärt sig tekniken "får livet en kvalitet och en glädje som blir en källa till ständig tillfredsställelse för den som förvisar sig om att han eller hon har bästa tänkbara program i biodatorn".

Thomas understryker att cybernetikens principer – som främst gäller datorer – även är tillämpliga på den mänskliga hjärnans funktioner. Cybernetiken är i själva verket nyckeln med vilken man kan låsa upp dörren till framgång för alla människor, menar Thomas.

Människodatorn programmeras med in-data, som är tankar. Ut-data är våra vanor. Minst 99 procent av vad vi gör är vanehandlingar. En positiv attityd är en vana, liksom entusiasm, självdisciplin, beslutsamhet och flit – alltihop beroende på informationer som matas in i den mänskliga datorn.

Programmeringen började när vi föddes och fortsätter sedan hela livet. Det är en tragedi, menar Paul Thomas, att de flesta människor fått sin programmering på ett slumpartat sätt, utan medveten kontroll över den.

Men det går att ändra programmet! Man kan ersätta dåliga vanor med goda. Ja, man kan skaffa sig vanor med sådan kraft och verkan att vi tidigare inte kunnat drömma om det.

Helt går det inte att eliminera improduktiva ut-data, men det är

möjligt åstadkomma att man inte är direkt felaktigt programmerad med dominerande hämmande ut-data/vanor.

Hur går det nu till att omprogrammera biodatorn? Jo, genom *föreställningar*. Viljestyrka behövs inte. Omprogrammeringen sker lätt genom en automatisk process, varvid de positiva tankemönster, som man önskar, förstärks.

Man matar i datorn in resultat av tidigare prestationer samt nuvarande erfarenheter – oavsett om dessa är verkliga eller ej. *Fantasin* spelare en avgörande roll vid psykofeedback. Detta beror på att *biodatorn inte kan skilja mellan verkliga och tänkta upplevelser*. Vi behöver alltså inte verkligen ha upplevt en sak för att kunna mata in den som erfarenhet i datorn. Det räcker med att vi tänker oss uppleva den. Vi tänker oss livligt som självsäkra, beslutsamma, flitiga oavsett om vi tidigare gett prov på dessa egenskaper. Biodatorn tar upp informationerna, programmeras av dem och ger oss som ut-data ett självsäkert, beslutsamt och energiskt uppträdande.

Det permanenta lager av instruktioner som finns i vår biodator avgör vilka vi är, vilken framgång vi har i livet, vilka egenskaper vi har, hur lyckliga vi är. Det gäller alltså att skaffa sig ett lämpligt permanent lager i biodatorn.

Om man har olämpliga tankar om sig själv, får man ett olämpligt beteende. Bra tankar ger bra ut-data. Men "skräp in, skräp ut".

Biodatorn har inte förmåga att bedöma och förkasta. Den accepterar alla instruktioner den får. Detta är nödvändigt för att människan skall kunna fungera. Hypnosen bygger på denna egenskap. Hypnotisören upphäver delvis den medvetna, rationella funktionen hos medvetandet och ger instruktioner direkt till det undermedvetna, till biodatorn, vilken godtar dem och reagerar med ibland besynnerliga ut-data. En hypnotisör kan t ex få en person att glömma sitt eget namn genom att ge biodatorn denna instruktion.

Den bästa metoden för programmering av biodatorn är "cybernetiskt korrekta tankeformler" under en form av avslappning. I totalt avslappnat tillstånd instruerar man biodatorn att man har de egenskaper som man eftersträvar. Så kontrollerar man sitt öde!

(Se även Nils-Olof Jacobsons "Axplock ur bokfloden"!)

SM

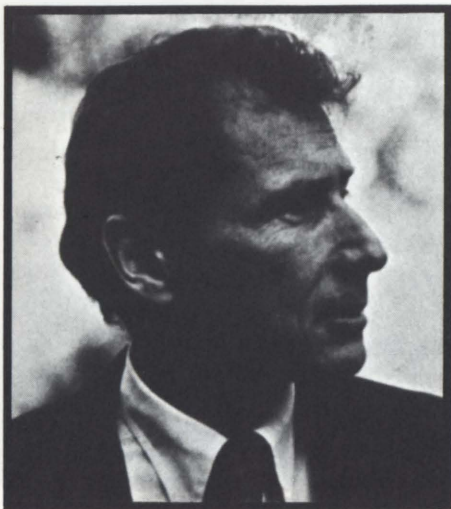
Mystik och psykoterapi

Västerländsk vetenskap och österländsk filosofi

"Jag betraktar nu mystiken som ett slags vetenskap med stort värde för västerlandet." Det säger den amerikanske psykoterapeuten professor Arthur J. Deikman, känd för sin forskning om förändrade medvetandetillstånd. Han menar att det finns intressanta likheter mellan mystiken och psykoterapi.

Försök att se paralleller mellan mystik och vetenskap är inget nytt. De senaste åren har det kommit en rad böcker i ämnet. Framför allt har det gjorts jämförelser mellan västerländsk fysik och österländsk filosofi. Vi kan nämna Fritjof Capras "Fysikens tao" (Bokförlaget Korpen) och David Bohms "Wholeness and implicate order". Men jämförelserna haltar på många punkter. Att konstatera, som Capra gör, att det finns paradoxer både i den moderna fysiken och i zenbuddhismen säger ingenting viktigt varken om fysiken eller om buddhismen. I buddhismen är dessa paradoxer, koaner, avsiktliga inslag i ett psykologiskt program, medan de i fysiken är högst oavsiktliga och oönskade resultat av ofullständighet i vår kunskap.

Arthur J. Deikman

Deikmans budskap

Deikmans budskap är ett annat. Han vill undersöka vilka paralleller som kan finnas mellan två olika traditioner som båda har det mänskliga medvetandet som centrum för sin uppmärksamhet: mystiken och psykoterapi. Mystikens värde ligger för Deikman i dess "psykologi". När han talar om mystik, understryker han att han inte tänker på religion i vanlig mening, dvs tron på en gud, på yttre makter som vi måste visa vördnad. Mystikern, i Deikmans mening, riktar inte blicken mot en högre makt utanför sig själv, utan han vänder uppmärksamheten inåt. Vi kan erinra om att mystik kommer från ett grekiskt ord som betyder blunda. Mystikern sluter sina ögon för den yttre verkligheten för att komma i kontakt med den inre, med det som Deikman kallar "the observing self" (det iktagande självet). Hans bok om dessa tankar har titeln "The observing self. Mysticism and psychotherapy" (Beacon Press, Boston 1982).

Deikman väljer alltså ut en enda aspekt av det vi förknippar med mystik och undersöker den. Att han väljer den psykologiska aspekten är naturligt med tanke på hans intresse för förändrade medvetandetillstånd. I USA finns för övrigt ett tvärvetenskapligt forskningsområde som kallas "state specific sciences" (tillståndsspecifika vetenskaper) som bl a studerar effekter av meditation på medvetandet. Ofta genomförs studier av vilka medvetandetillstånd som meditationer i olika traditioner (yoga, buddhism, hinduism osv) leder till.

När Deikman talar om mystik, är det fråga om judisk mystik, sufimystik, buddhistisk mystik samt hinduism-yoga. När jag i fortsättningen skall ge exempel för att försöka förmedla Deikmans budskap, hämtar jag dem från den tradition som är mig mest välbekant, buddhismen. Buddhismen kan räknas som en av världsreligionerna och kan studeras som en religion, men den kan också på grund av sin starka betoning av sinnets egenskaper betraktas som en psykologi. Deikman uppfattar uppenbarligen

buddhismen som ett exempel på mystik.

Risken är alltid stor att en författare som vill jämföra mystik och psykoterapi råkar i blåsväder. Vetenskapens representanter finner resonemangen ovetenskapliga. Psykoterapeuterna ser gärna mystiken som en verklighetsflykt, och de som attraheras av mystiken, känner sig hotade att bli satta under själsläkarens lupp.

Många västerlänningar dras till mystiken just för att den är mystisk; de attraheras av jargongen, det exotiska språket, möjligheten att själva få ett österländskt namn och tillbe någon indisk guru. Men det är inte detta som intresserar Deikman, utan i stället den kärna av psykologisk kunskap som finns bakom mystikens ofta tids- och kulturbundna språkdräkt. Mystiken och psykoterapi rör sig inom ett gemensamt område av mänsklig erfarenhet: de sysslar båda med det mänskliga lidandet och möjligheten att lindra och bota detta. Målet är psykisk hälsa.

Vägen bort från lidandet går genom ökad självkänedom. Det är inte genom att acceptera en rad dogmer som vi uppnår ökad klarsyn och frihet från lidande, utan genom att bli fria från känslor som leder vilse och från okunnighet. Detta påstår såväl mystiken som psykoterapi. Många psykoterapeutiska skolor talar om fantastiska mål och snabba resultat – och det gör också många traditioner av mystik som inspirerats från österlandet. Den seriösa psykoterapi och mystiken däremot handlar om ett mödosamt och långvarigt arbete med osäkra resultat.

Vad kan då den vetenskapliga psykoterapi erbjuda oss för att lindra eller bota det mänskliga lidandet, och vilka är dess begränsningar?

Behovet av mening

Deikman pekar på det fundamentala behov av mening som människan har. Liksom Viktor Frankl, den kände psykoanalytikern som i boken "Livet måste ha en mening" har skildrat sina upplevelser i ett nazistiskt koncentra-

tionsläger, menar Deikman att människan måste kunna se en mening i sitt liv. Tidigare gav religionen föreställning om vari denna mening bestod. Nu har vetenskapen övertagit religionens uppgift att formulera antaganden om hur världen är beskaffad, och den säger inget om någon mening. Enligt vetenskapen är människan bara en biokemisk sammansättning.

En av de viktigaste uppgifterna för den västerländska psykoterapi idag är att erbjuda människor svar på frågan vad ett meningsfullt liv är – svar som går djupare än det svar vi nu erbjuds att de materiella målen är de viktigaste.

Även mystikern närmar sig den verklighet i vilken vi lever från ett helt annat håll än de materiella värderingarna. Han inser att materiella ting inte ger livet mening. Inte heller gör läror om livet detta. Mystikern säger att vårt lidande består i en oförmåga att se. Vår uppfattning om omvärlden är förvriden, och detta skapar lidande. Vi lider på grund av att vi tror på vår förvridda syn på verkligheten. Frihet från lidande består alltså i klarsynthet. Mening finns alltid och överallt, men vi ser den inte. Mening är inte extatiska upplevelser eller främmande världar, utan att kunna vara vaken för allt som sker.

Vem är jag?

För att nå fram till mening måste vi ställa frågan: vad är egentligen jag – vem eller vad är detta som skall kunna se klart? När Deikman ställer dessa frågor, kommer han in på sin huvudtes att den västerländska psykoterapi ger ett bristfälligt svar. Psykoterapi sysselsätter sig huvudsakligen med känslor, föreställningar, bilder, sensationer och annat som kan bli föremål för vår observation – men vad är det för ett själv som observerar allt detta? Det "sanna" självet är ju något annat än sitt innehåll – det är själva medvetandet inom vilket allt äger rum. I buddhismen finns en bild för att illustrera detta: en himmel med moln. Tankar, impulser, bilder, förmimmelser osv är molnen, men bakom dem finns den blå himlen. Vi i västerlandet tycks inte kunna skilja mellan medvetandet och medvetandets innehåll, en fundamental distinktion i mystiken.

Vi måste alltså lära känna den himmel mot vilken allt äger rum, det själv som observerar allt som sker utan att själv observeras. Men detta är svårt för oss i västerlandet. Vi är vana att observera och bearbeta objekt, saker som har form, färg och vikt. Men det själv som Deikman talar om, har ingen form, färg eller vikt. Det är tomt

på timliga egenskaper. Det är här vi får hjälp av mystiken. I buddhismen och taoismen finns en psykologi som klart skiljer mellan självet som ett objekt för våra analyser och självet som observerande. I meditationer lär vi oss att alltmer blir varse den dimension som finns bakom de föreställningar och förmimmelser som passerar revy i vårt medvetande. Redan under enkla stillhetsmeditationer som t ex zenmeditation, där man uppmärksammar sin egen andning, kan vi bli varse hur kaotiskt vårt inre är. Vi lär känna vårt sinnes apnatur, för att tala med Chögyam Trungpa. Samtidigt som vi lär känna det kaotiska, blir vi varse en bakgrund av stillhet och klarhet. Mer meditationer för oss till ett tillstånd där denna bakgrund, detta observerande själv, blir alltmer märkbar. Detta leder, menar Deikman, till ett annat slags uppmärksamhet, en annan uppfattning av omvärlden, och det är första steget till självinsikt. Vi har sett att sinnet har fler dimensioner än vi räknat med och att det finns en dimension som inte går att känna igen som begränsat personlig. Vi ser att medvetandets gränser är vidare än vi trott. En sådan insikt kan leda oss åt flera håll.

Deikman leder vår uppmärksamhet till motivationens betydelse. Motivationen är en fundamental faktor när det gäller vårt medvetandes innehåll. En jäktad person som hungrig sätter sig i en bil för att uppsöka ett matställe uppmärksammar helt andra saker än han gör efter en måltid och efter att ha hört en livgivande konsert. Likaså får en person som i sin meditation motiveras av en längtan efter starka upplevelser en helt annan förmimelse än en person som motiveras av en önskan att nå självinsikt. Detta gäller än mer själva sökandets motiv. I buddhismen börjar varje meditation med att man gör medkänsla med alla levande varelser till motivet för allt man gör. Motivationen går alltså utöver den egna personen. Den stannar inte vid ens eget välmående. Därmed frigör man motivationen från sitt objektsjäl, från föreställningar som "nu vill jag ha det" eller "just nu känner jag mig attraherad av detta". Ju mindre bundna våra motiv och förmimmelser är av detta objektsjäl, denna jagcenterade uppmärksamhet, desto mer öppna blir vi för omvärlden och desto större blir vår intuitiva förmimelse av mening.

Självet kan jämföras med en cirkel som inte har någon periferi; det är sålunda sunyata, tomhet. Men det är också medelpunkten i en sådan cirkel, vilken man finner överallt i cirkeln. Självet är den absoluta subjektivitetens punkt, vilken kan skänka känslan av rörlighet eller stillhet.

D. T. Suzuki

Likheter mellan mystik och psykoterapi

Allt detta låter väl bra, men ger knappast något belägg för Deikmans tes att man kan se mystiken som ett slags vetenskap. Mystik och vetenskap får väl snarare betraktas som varandras motsatser. Vetenskapen är logisk, rationell, utan värderingar, stringent och motsägelsefri, medan mystiken ofta är prelogisk eller rent av ologisk, irrationell, osammanhängande och fylld av motsägelser. Men den bilden av vetenskapen gäller vår syn på de vetenskapliga resultaten. Ser vi till forskningsprocessen, finner vi där, liksom i mystiken, inslag som är pre-rationella, ologiska osv. Vi behöver bara tänka på Freuds begrepp ambivalent, att tycka bra och illa om samma person samtidigt. I mystiken, å andra sidan, kan vi både finna vetenskaplig rationalitet och ett slags rationalitet som av Siu, i "The tao of science", kallas extrarationell, utomrationell.

Deikman pekar på likheterna mellan psykoterapi och mystik och talar därför om psykoterapi som en konst (vi talar ju faktiskt om läkekonst) och mystiken som en vetenskap – allt för att få oss att se på dessa företeelser med friska ögon.

Intuition är ett centralt begrepp i mystiken. Den mystiska kunskapen

har en intuitiv karaktär. Men vi kan finna att intuitionen har precis samma centrala plats i vetenskapen. Fast inom den akademiska psykologin intar man ofta en försiktig hållning till intuitionen.

Visserligen är inte intuitionen en garanti för att något är sant, men den är en väg som kan leda till sanna resultat. Fysikens historia rymmer många exempel på detta. När detta är sagt, är det viktigt att också reflektera över Krishnamurtis påpekanden om intuitionens begränsningar. Om en person är jagcentrerad, egoistisk, illvillig osv, kommer också hans intuition att vara det. Återigen kommer vi till Deikmans tes att vår motivation bestämmer vår uppfattning.

Meditationens väg

Deikman nämner också vissa skillnader mellan vetenskapen och mystiken. En skillnad är att medan vetenskapsmannen brukar använda andra personer som sina forskningsobjekt, så använder mystikern sig själv och sina egna upplevelser. Båda gör ett slags experiment. Man kan se varje meditation som ett experiment. Detta är särskilt klart, när vi går till den tibetanska meditationen. Där är varje meditation noga beskriven, hur man går till väga och vad den syftar till. Ser vi tex till *mahamudra* (se "The Mahamudra. Eliminating the dark-

ness of ignorance" av den nionde Karmapa Wang Ch'ung Dorje, Library of Tibetan Works and Archives, Dharamsala) finner vi exakta uppgifter om hur experimentet skall utföras, hur vi skall iakta hur psykiska processer uppstår, lever och försvinner. Forskaren/mystikern ombeds försätta sig i ett tillstånd av klarhet, ett tillstånd där man inte griper efter något och ej heller skjuter något ifrån sig – som ett barn som ser på bilder i ett tempel. Det handlar alltså om ett uppmärksam och samtidigt engagerat seende av vad som sker i medvetandet. På det här sättet skall vi lära oss att iakta sinnet i stillhet och sinnet i olika tillstånd av rörelse. Målet, för att återigen tala med Deikman, är att lära känna objektsjälvvetet och kunna skilja det från det observerande självvetet, som är vår "sanna" natur. Mahamudra är upplagd som en serie alltmer avancerade experiment. Det är en noga genomtänkt systematisk skolningsväg.

Men mystikern ser det inte som sin uppgift att bara studera sitt medvetande, utan han vill också förändra det. Och de båda målen är beroende av varandra. För att lära känna sinnet måste mystikern (liksom psykoterapeuten) påverka och förändra det, och för att en önskad förändring skall äga rum måste man veta hur psyket fungerar.

Målet

Vilka förändringar vill då mystikern åstadkomma? Här kommer Deikman in på förhållandet mellan motivation, moral och medvetande. Ofta omnämns målet som befrielse från begär. Det handlar om att släppa greppet om världen. Ofta tänker man kanske att friheten från begär uppnås genom att man bosätter sig i en grotta, avstår från ägodelar och komfort, blir vegetarian etc. Men innebörden i askes, i att försaka, är inte främst vissa handlingar, utan en attityd. Det är att ge upp bundenheten till världen, en bundenhet som ofta bottnar i motivationen att vilja äga och behärska. En zenbuddhist kan säga att försakelse inte är att ge upp världen, utan att inse att allt är obeständigt, att allt kommer och går. Det är att acceptera alltings föränderlighet och förgänglighet.

Sådan försakelse leder inte till att man blir utblottad, utan tvärtom till att man upplever fullödighet. Det är inte handlingen som sådan man skall avstå från, utan handlingens resultat. Försakelsen innebär att ge utan att vänta sig något tillbaka. Det är att handla utan att motiveras av erkännande, beröm eller ryktbarhet. Detta är vad som kallas frukten i buddhismen. Frukten, heter det, är goda gärningar utan tanke på resultatet för en själv.

Att ge upp världen är ett steg på vägen att ge upp objektsjälvvetet, det

begränsade och jagcentrerade självvetet, för att småningom kunna vara vänd till världen utan att vara bunden vid världen.

Vad vi har svårast att ge upp är bundenheten till vårt eget jag och slutligen vårt eget liv. I den tibetanska buddhismen finns en synnerligen kraftfull meditation vars syfte är att lösa den starka bundenheten till jaget. Den består av en meditation där jag varje gång jag andas in tänker mig att alla levande varelsers olycka, okunnighet och lidande kommer in i mig i form av svart sot och att de i mitt hjärta renas och sedan följer min andning ut som rent ljus.

Alla dygder som omtalas i mystiken har påtagliga psykologiska effekter. De kan sägas vara verksamma mediciner. Ödmjukhet är en nödvändig medicin. Varför? Jo, ödmjukheten innebär att öppna sinnet för andra, erkänna att andra kan lära oss något. Det är att se vår egen okunnighet. Ödmjukhet lär oss att varje människa och varje situation är vår lärare. Varje ögonblick innehåller upplysningens frö...

Ödmjukhet öppnar oss och närmar oss till det observerande självvetet, medan arrogans, otålighet och stolthet stänger oss och fjärrar oss från det "stora" självvetet.

Dygderna i mystiken finns inte där därför att en Gud bestämt så, utan därför att de utgör praktiska nödvändigheter för förändring. Dygderna är medel för att nå målet, som är upplysning. Men upplysning är inte någon lära, utan det är en intuitiv och spontan process. Det är att kunna se på livet med intuitiv visdom. I buddhismen kan man säga att målet är den totala föreningen mellan visdom och medkänsla, mellan kunskap och etik.

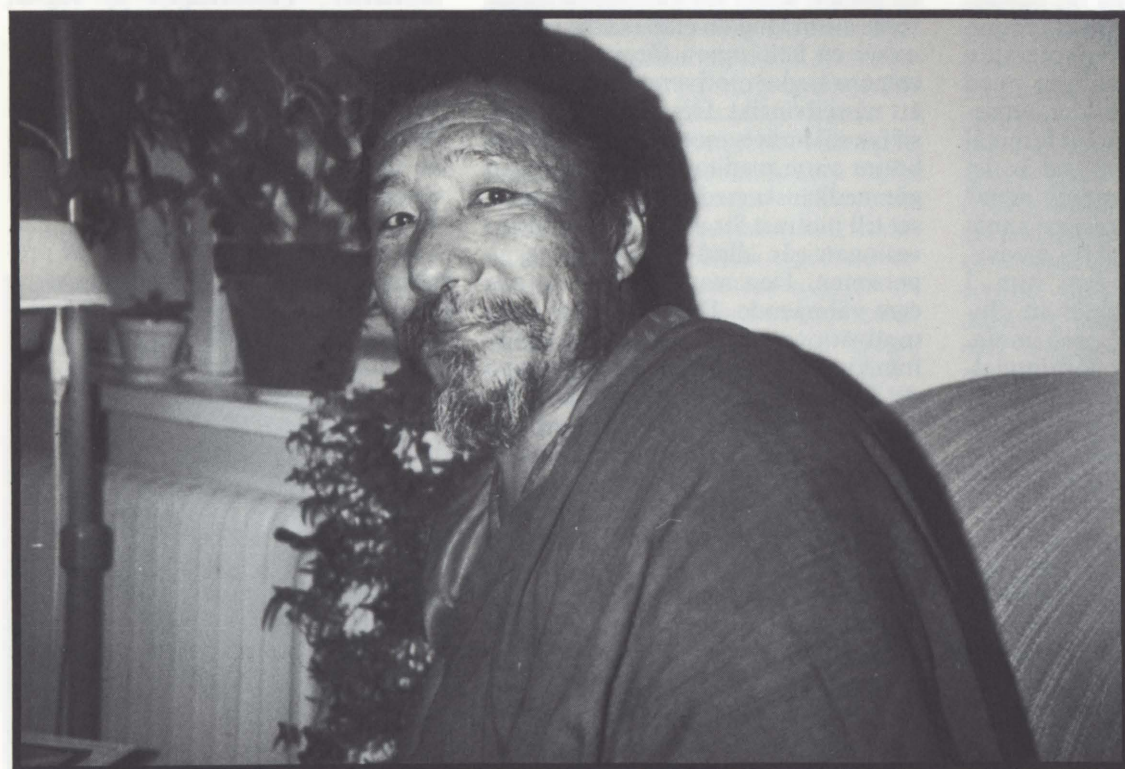
Vårt objektjag kan aldrig finna en hållbar mening i livet. Det söker bara efter mening i objektvärlden. Det drar oss till sådant som snart förlorar sin näring – och det beror på att vi luras tro att mening och värde finns i det obeständiga.

Ju mer kontakt vi har med det som Deikman kallar "the observing self" desto mer ser vi att verklig mening är något som visar sig för ett sinne som inte är bundet av objekt, av jagcentrerade motiv. Då blir sanningen den drivande kraften, och sanningen kan vara att arbeta för andra. Vi blir öppna för ett större flöde. Varje ögonblick är meningsbärande.

I zenbuddhismen kan vi finna mängder av formuleringar som uttrycker det som Deikman närmar sig som psykoterapeut.

Att söka efter buddhanaturen har liknats vid att söka efter en oxe samtidigt som man befinner sig på den.

Khenpo Rinpoche leder centra för studier av buddhismen i Göteborg, Lund och Malmö

Foto Jan Bärmark

"Hundrade blommor, höstens måne, svalkande sommarvind, vintersnö, Frigör ditt sinne från fåfänga tankar, och hur behaglig varje årstid." (Ur "Mu-mon-kan")

eller

"Mitt medvetande är som höstens måne. Hur klar och genomskinlig den djupa dammen! Men ingen jämförelse i någon form är möjlig. Det är bortom all beskrivning."

Kanzan, författaren till de sista raderna, säger att all beskrivning är omöjlig. Det är en verklighet vi inte kan fatta

med vårt objektjag.

Mystiken leder oss till ett tillstånd där vi är mindre egocentriska. Ju mer vi är oss själva, säger mästare Eckart, desto mindre jag finns det i oss.

"När allt kommer omkring är mystikens väg en 'enkel' och 'klar' väg – för den som vill öppna sina ögon. Ty erfarenhet av mystik är inte förvärvande av något slutligt fixerat sinnes-tillstånd eller alls någon allmän lära. Det är frigörelse från neurotisk fixering och dogmer av alla slag." (Herbert Fingarette "Jaget i förvandling", Stockholm 1967, sidan 259).

Mystiken har mycket att ge den västerländska vetenskapen och den västerländska människan. Men Deikman understryker att den mystiska

Jan Bärmark är docent i vetenskapsteori efter en avhandling om Abraham Maslow, "Världsbild och vetenskapsideal" (1976). Han har just avslutat en stor biografi över Poul Bjerre tillsammans med lärdomshistorikern Inge-Mar Nilsson. I *Vår Lösen* nr 6-7, 1980 hade han en artikel om "buddhismens psykologi och västerländsk psykoterapi". För närvarande arbetar han på ett projekt om buddhismens psykologi.

På Kalu Rinpoches initiativ har skapats ett center för studier av buddhismen i Göteborg: Karma Shenpen Kunchab. Detta center har haft flera besök av Khenpo Rinpoche, som utvecklat centret till ett institut för studier av mahayanabuddhism. Liknande centra har startats i Danmark, Frankrike, Tyskland, Grekland och Spanien.

I Sverige har Khenpo Rinpoche centra också i Lund och Malmö.

I Göteborg består verksamheten av studier i buddhismens filosofi samt av studier där buddhismens psykologi och västerländsk psykologi jämförs.

Foto ovan är taget av Thomas Ljungqvist i Köping.

vetenskapen är för dem som kan få tillfredsställelse i sina världsliga aktiviteter på andra håll. Mystiken är inte en verklighetsflykt för dem som i andlighet söker en ersättning för dagens tristess. Mystikens mål är egoismens, illviljans och okunnighetens förgörande. Det är en mödosam väg. Den förutsätter att vår självcentrering försvinner.

För många uppfattas tillfredsställelsen av jaget som mystikens mål. Men sådan väg leder till det som den tibetanska buddhisten Chögyam Trungpa har kallat andlig materialism, en allt större bundenhet till andliga upplevelser. Den andliga materialisten gör mystiken till ett objekt, till något man kan konsumera.

Deikmans bok innehåller många värdefulla uppslag. Den ger mycket intressanta utgångspunkter för en diskussion om västerländsk vetenskap och österländsk filosofi. Den ger perspektiv och ställer frågor. För att kunna fördjupa analyserna måste man gå till de olika traditionerna i mystiken och studera dem. Det är en tacksam uppgift nu när allt mer tibetansk buddhistisk litteratur översätts till västerländskt språk. Här räcker det att nämna Lati Rinpoches "Mind in Tibetan Buddhism" (Rider, London 1981) som är en ingående psykologisk analys av sinnet. På svenska finns också Rune E.A. Johanssons "Buddhismens psykologi" (Studentlitteratur) som är en analys av den tidigaste buddhismens psykologi.

Med den här artikeln har jag velat visa vilket spännande fält studier av västerländsk vetenskap och österländsk filosofi kan vara. Överallt i västvärlden kan vi se hur centra för studier av österländsk filosofi växer upp. Den tibetanska buddhismen är speciellt expansiv. I Danmark, Norge, Finland och Sverige finns centra där man kan studera språk, filosofi och samtidigt praktisera olika meditationer. I Göteborg finns ett center, Karma Shenpen Kunchab, där också studier av vetenskap och mystik är ett centralt ämne.

Några litteraturreferenser

Litteratur som behandlar förändrade medvetandetillstånd

John White *The Highest State of Consciousness* (Anchor Books, New York 1972). Det här är en antologi av uppsatser som blivit klassiker, av bl a Aldous Huxley, Ronald Laing, Alan W. Watts, Lama Anagarika Govinda och Charles Tart.

Robert E. Ornstein *The Psychology of Consciousness* (Penguin Book 1972) är en bok som diskuterar modern experimentell psykologi och mystikens psykologi.

Ken Wilber *The Spectrum of Consciousness* (The Theosophical Publishing House 1977). Wilber tillhör de mest omtalade författarna på området idag. Här skriver han om de grundläggande föreställningarna i de olika mystiska traditionerna och försöker finna gemensamma nämnare.

Cladio Naranjo & Robert Ornstein *On the Psychology of Meditation* (The Viking Press, New York 1971) är en innehållsrik och intressant framställning av parallellerna mellan psykologi och meditation.

Charles Tart (redaktör) *Transpersonal Psychologies* (Harper, New York 1977) är en antologi som tar upp behovet av en speciell vetenskap om förändrade medvetandetillstånd, förhandsantaganden i ortodox västerländsk psykologi, zenbuddhism, yoga, Gurdjieff, sufism och kristen mystik.

Litteratur som behandlar förhållandet mellan mystik, meditation och religion och ser vad som förenar dem.

J.M. Cohen & J-F Phipps *The Common Experience* (Rider, London 1979). Västerländsk och österländsk filosofi diskuteras och författarna tar upp drag som förenar dem, innebörden i "rätt handling", "medkänsla", "meditationens plats" osv.

Willard Johnsson *Riding the Ox Home* (Rider, London 1982) är en historisk analytisk framställning av meditationen från shamanism till vetenskap.

Frits Staal *Exploring Mysticism* (Penguin 1975, finns på svenska) behandlar både de sätt på vilka man kan studera mystik och vad man finner i buddhism, kristendom osv.

Litteratur som behandlar den tibetanska buddhismens syn på medvetandet.

Chögyam Trungpa *Glimpses of Abhidharma* (Prajna Press, Boulder 1975).

Chögyam Trungpa *The Myth of Freedom* (Shambala, Boulder 1976).

Tarhang Tulku *Time, Space, and Knowledge* (Dharma Press 1977).

Trungpa och Tulku har båda en exceptionell förmåga att för västerlänningar presentera buddhismen klart, nyanserat och enkelt. Tulkus bok innehåller mängder av konkreta övningar.

Neandertalare idag? Vem är Bhagwan Shree Rajneesh?

Kan det finnas fler människoarter än vår egen på jorden? Ja, det hävdar i varje fall den brittiska arkeologen dr Myra Shackley. I en artikel i den arkeologiska facktidskriften *Antiquity* (vol. 56, 216:31-41, mars 1982) påstår hon att det fortfarande kan finnas kringströvande flockar neandertalmänniskor i de oländiga Altai-bergen norr om Gobiöknen. Under arkeologiskt fältarbete i Yttre Mongoliet 1979 påträffade dr Shackley stenredskap som var "av omisskännligt neandertalskt ursprung". Dessa låg på marken, och frågan är om de kan ha förblivit liggande så i 40 000 år, eller om de hamnat på platsen helt nyligen. Mongolherdar, som är de enda människor av vår egen art som brukar vistas i dessa trakter, identifierade vid upprepade tillfällen dessa redskap och sa att de hade tillverkats av "alma"-människor - ett folk som de beskrev som neandertalare. Herdarna blev mycket förvånade över dr Shackleys intresse för dessa "alma", vilkas existens de ansåg vara "allmänt bekant". Det har under hundratalsår kommit rapporter om håriga apmänniskor från olika delar av Sovjet, Kina och Yttre Mongoliet, påpekar dr Shackley, och hon nämner också att flera sovjetforskare på sistone framfört hypotesen om överlevande neandertalare. Tilläggas kan dock att liknande "urmänniskor" även skådades i Europa medan det ännu fanns vildmark kvar, och Carl von Linné gav dem ett särskilt namn *Homo sapiens ferus* (= vilda människor). I de flesta fall torde det dock ha rört sig om förvildade exemplar av vår egen art.

Dr Shackley tror att neandertalmänniskan under istiden drevs bort från de bästa jaktmarkerna och tvingades söka sin tillflykt till allt mer avlägsna och oländiga områden där de kan ha överlevt. Hon hoppas nu kunna återvända till Mongoliet för att utforska högre bergshöjder och grottor där neandertalare påstås leva. Det skulle bli en vetenskaplig sensation om neandertalmänniskor kunde påträffas - men oddsen är förmodligen på neandertalarnas sida om de vill hålla sig undan när dr Shackley kommer. Det område de har att gömma sig på är nästan helt obebott och ungefär dubbelt så stort som Frankrike.

Källa: The ISC Newsletter, nr 1, 1982. (ISC = International Society of Cryptozoology.)

Följande upplysningar är hämtade ur ett informationsblad från Deeva Rajneesh Meditationscenter, Surbrunnsgatan 60 nb, 113 27 Stockholm.

Bhagwan Shree Rajneesh är en nu levande upplyst mästare. Liksom Buddha, Jesus, Lao Tzu, Pytagoras, Gurdjieff och andra upplysta mästare är han en självförverkligad människa som har inriktat sitt liv på att hjälpa människor att växa och utvecklas till fria, medvetna och harmoniska individer.

Detta handlar inte om religion i traditionell bemärkelse. Det är ett helt nytt och unikt fenomen - det är en levande religion med en levande mästare. Bhagwan följer inga traditionella vägar - hans metoder är moderna och inriktade på de behov som dagens människor har. De omfattar allt från modern västerländsk psykoterapi till österländska meditationstekniker. I stort sett alla tillgängliga metoder används för att låta individen bli mer vaken och närvarande, få honom att öppna sig för verkligheten och låta en kvalitet av medvetenhet, kärlek och livsglädje få växa och utvecklas.

Bhagwan Shree Rajneesh har gett oss visionen om den hela människan: en "ny människa" vars liv omfattar såväl religion som psykologi, poesi och vetenskap, naturens orörda har-

moni samt det tjugonde århundradets teknologi och komfort.

Vår religiösa vision är baserad på kärlek. Genom bl a meditation och meditativa processer relaterade till modern västerländsk psykoterapi lär vi oss att älska och acceptera oss själva som vi verkligen är, utan konkurrens och jämförelse.

"Människan som älskar sig själv älskar också andra. Då uppstår en helt annan form av politik, den kommer att grunda sig på kärlek. Människan som älskar sig själv och älskar andra, älskar också naturen. Därför att träd är människor, fåglar är människor, djur är människor. Då uppstår en helt annan form av vetenskap i världen. Men vetenskap måste komma ur religion, därför att religion är den innersta kärnan."

- Bhagwan Shree Rajneesh -

Deeva Rajneesh Meditationscenter är Rajneesh-centret i Stockholm. Det är en plats där en atmosfär av glädje, intensitet och kärlek är den konstanta bakgrunden till de aktiviteter som händer här, och samtidigt en plats där Bhagwans vision om en ny form av religion som omfattar en total involvering i livets alla aspekter är möjlig.

Undersökning bekräftar Gyllene Regeln

En psykolog i San Diego, USA, har fått fram vad han kallar "slående empiriskt stöd" för den Gyllene Regeln. Hans undersökning kan upprepas av vem som helst - alltid med liknande resultat.

Bernard Rimland ber människor skriva ned namnen på de 10 personer de känner bäst. Efter varje namn ombeds de sätta antingen ett L, om personen är lycklig, eller ett I, om personen inte är lycklig. Därefter får de sätta de ett S, om personen är självisk, eller O, om han/hon är osjälvisk.

Rimland definierar självisk som "en stadig tendens att ägna sin tid och sina resurser åt att främja de egna intressena och den egna välgången - en ovilja att göra sig besvär för andra". Av 1 988 personer som deltagit i hans experiment, har mycket få ansett någon vara lycklig och självisk på samma gång.

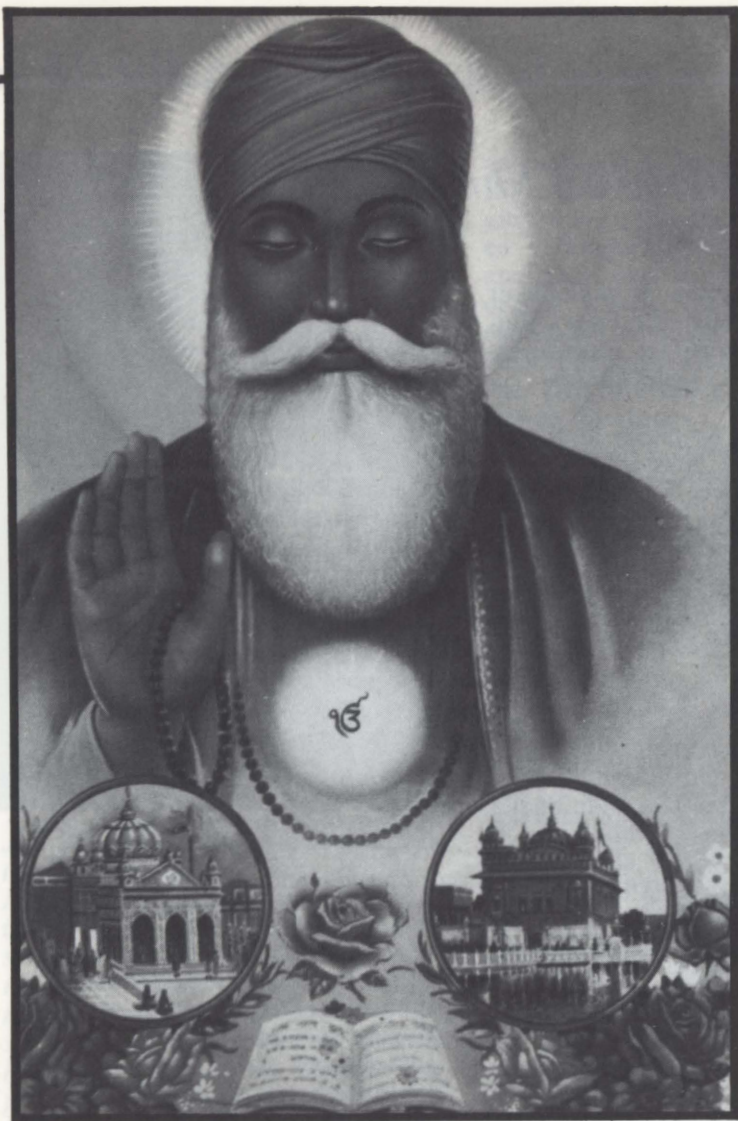
"Resultatet visar en intressant paradox", säger Rimland. "Själviska människor är, per definition, sådana som arbetar för att skapa lycka åt sig själva. Ändå torde, åtminstone enligt andras bedömning, dessa själviska människor vara mindre lyckliga än de som ägnar sig åt att göra andra lyckliga."

Rimlands slutsats: "Gör mot andra vad du vill att andra skall göra mot dig!"

Källa: Brain/Mind Bulletin 24 januari, 1983.

Sven Rosén

GURU NANAK och sikherna

Guru Nanak, sikhismens grundare, brukar framställas med halvslutna ögon, vilket symboliserar meditationspunkten.

Av Bertil Falk

Den 15 april år 1469, när den europeiska renässansen led mot sitt slut och Luthers reformation stod för dörren, föddes i fullmånens tecken i byn Talwadi en son till Mehta Kalu Ram och dennes hustru Tripta. Den nyfödde hindupojken av khatrikasten fick namnet Nanak Dev. Födelseplatsen ligger ungefär 80 km från Lahore i dagens Pakistan och kallas numera Nakana Sahib, ett namn som just anspelar på att Nanak föddes där. Ty den nyfödde pojken skulle i tidernas fullbordan ge upphov till en ny religion – sikhismen.

Muslimerna utgjorde vid denna tidpunkt en härskande överklass, som visserligen var i minoritet i det indiska väldet, men som satte in all kraft på att omvända de otrogna hinduerna till Islam. Nanak Devs far hade visserligen en aktad ställning vid den lokale härskaren Rai Bulars hov, men hinduerna, som var förslavade i sitt eget land, hade berövats alla privilegier.

Därtill kom att hinduismen befann sig i en andlig vågdal, ett förfall som kan jämföras med det medeltida mörkret under påvedömet andliga förfallperiod. Sikhen Amrit Singh skriver i sin bok *Legend of Sikh Gurus* att "vad beträffar brahminerna, så exploaterade de och bedrog hinduerna genom att utnyttja deras okunighet och nyckfullhet. Till detta kom att de så kallade heliga männen och eremiterna inte stod brahminerna efter i bedräglighet och bidrog till att rasera hinduismens grundvalar. Hinduerna hade gått vilse vid sidan om rättfärdighetens väg och slagit in på en väg som skulle leda dem mot katastrofen. De hängav sig åt meningslös dyrkan av gudabilder, ormar, träd och många andra likartade gudar."

Det var i en sådan andlig och politisk atmosfär som hindupojken Nanak växte upp tillsammans med sin syster Nanaki i ett välbärgat hushåll. Redan som barn demonstrerade han sin andliga läggning. Han kunde sitta och meditera i timmar under upprepadet av mantrat SAT KARTAR (Skaparen är Sanningen). Och han försökte få system och sina lekkamrater att göra likadant.

Som hindu skulle han vid tio års ålder genomgå den heliga trådceremonin. När tråden skulle läggas över hans huvud, ifrågasatte han meningen med ceremonin. Han konstaterade att ceremonin inte gjorde honom till en bättre människa och de äldre kunde inte säga emot honom. Man får anta att ceremonin i likhet med konfirmationen inom svenska kyrkan helt enkelt förvandlats till en ritual befriad från sin ursprungliga innebörd.

Efter denna händelse ägnade sig Nanak mindre åt att leka med sina kamrater. Han föredrog att sjunga hymner tillsammans med heliga män. Under den tiden inträffade en händelse, som förstärkte den unge Nanaks rykte. Han hittades sovande vid sidan om en stor kobra. Det var starkt solsken och kobran svävade över den sovande pojken, så att ormens breda huvudparti skuggade ansiktet. Detta togs som intäkt för att kobran velat skydda pojken för solens skarpa sken. Man började att uppfatta pojken som ett helgon.

Trådceremonin var nu inte det enda som Nanak ifrågasatte. Han förkastade kasttänkandet och hävdade att alla människor var lika. Han förkas-

tade också den bildkyrkan, som var så vanlig bland hinduerna. I stället annammade han muslimernas idé att Gud – den ende – inte borde avbildas. Hur kan man avbilda något ofattbart, allsmäktigt och allomfattande som genomsyrar hela tillvaron? menade Nanak. Men samtidigt förkastade han andra företeelser inom Islam. Han ifrågasatte exempelvis meningen i att buga sig mot Mekka i bön.

Gud, ansåg Nanak, finns överallt, inte bara i Mekka. Och Nanak började att predika att det varken gives hinduer eller muslimer. När han tillfrågades av den regerande khanen om han var hindu eller muslim, svarade han:

– Jag är Guds man.

Han gjorde också en rad pilgrimsfärder till olika heliga orter. Han besökte således Mekka och Hardwar. På det sistnämnda stället, där hinduerna stod ute i flodvattnet och stänkte vatten mot den uppgående solen, ställde sig Nanak demonstrativt med ryggen mot solen och började stänka vatten åt det motsatta hållet. Hinduerna frågade vad han egentligen sysslade med. Nanak svarade:

– Jag vattnar mina åkrar hemma i Punjab.

– Idiot, tyckte hinduerna. Vattnet kan inte nå ända till Punjab.

– Varför inte? sa Nanak. Om vattnet som ni stänker når fram till solen, som ligger så oerhört långt borta, då måste väl jag kunna stänka vatten till Punjab, som bara ligger några hundra kilometer härifrån.

Så förflöt Nanaks liv. Han vägrade att träffa folk, som inte först bröt med kastväsendet genom att bryta bröd tillsammans med brahminer, oberörbara, muslimer och hinduer i sitt gemensamhetskök. Han predikade både förutbestämmelsen (predestinationen) och viljans frihet. Hur kan det gå ihop? Förutbestämmelsen såg Nanak helt enkelt i form av gärningar som begåtts under tidigare liv och som leder till återfödelse. Men samtidigt betraktade han varje ny tillvaro som en ny möjlighet att medvetet frigöra sig från kedjan av återfödelse genom goda gärningar. Ty Nanak höll fast vid hinduismens reinkarnationstanke.

Nanak, som vid sin sida hade en muslimsk anhängare, skrev en rad dikter, som numera ingår i sikhernas heliga bok, Guru Adi Granth. Och hans vän tonsatte dikterna.

Den 22 september år 1539 försjönk Guru Nanak i meditation. Under meditationen lämnade han jordelivet. Eftersom både muslimerna och hinduerna räknade honom som en stor religiös ledare och helig man, uppstod det bråk om hur man skulle förfara med den dödes kropp. Muslimerna

ville begrava den. Hinduerna ville bränna den. Motsättningarna höll på att utveckla sig till regelrätta stridigheter mellan de båda grupperna.

En av guruns anhängare bad då de båda parterna att ta bort täckelset över den döda kroppen. Det visade sig då att kroppen var försvunnen och en himmelsk symfoni strömmade ned från skyn, berättar legenden. Detta togs till intäkt för att Guru Nanak både kroppsligen och själsligen upptagits till himlen.

Därmed var grunden lagd för sikhernas religion. Guru Nanak hade helt enkelt, utan att egentligen själv avse att skapa en ny religion, genom att sammanföra det han uppfattade som bäst hos Islam och hinduismen, grundat sikhismen.

Ytterligare nio guruer skulle framträda inom sikhismen. Den fjärde gurun, Guru Ram Das, flyttade år 1574 sitt högkvarter till en plats kallad Guru Ka Mahal. Han slog sig ned intill en vattensamling, som ansågs ha hälsobringande vatten, och lät utvidga den till en damm, en väldig vattenbassäng helt enkelt.

Dammen kallades Amrit Sar – nektardammen – och det är än i dag stadens namn. Amritsar i Punjab är helt enkelt de tio miljonerna sikhernas geografiska hjärta här i världen. Fram till och med den femte gurun hade dessa andliga lärare varit fridsamma och fredliga människor. Men en förändring inträffade under den sjätte gurun, Guru Har Gobind (1595 – 1644).

Han var son till den femte gurun, Guru Arjan, som bidragit till utvecklingen av sikhismen genom att låta sammanställa sina föregångares hymner till Gud i den heliga boken Adi Granth. Guru Arjan hade en panteistisk attityd och älskade poesi. Men den fridsamme mannen hade också fiender, främst den äldre brodern Prithi Chand, som hatade Guru Arjan för att denne blivit guru och inte han själv. Han konspirerade mot brodern, som fängslades och torterades på det gräsligaste. Guru Arjan placerades i kokande vatten. Slutligen dränktes han i en flod.

Men gurun, som under hela sitt liv varit en fredlig man, hann få fram ett budskap till sin 11-årige son. Han uppmanade pojken att i fullstridsrustning sätta sig på faderns gurutron och bygga upp en armé.

Guru Har Gobind besegrade mogulhärar och avled 48 år gammal. Den siste gurun var den tionde, Guru Gobind Singh (1675 – 1708). Han blev lönnmördad, men innan han avled bestämde han att det inte skulle finnas någon mer guru för sikherna. I stället skulle den heliga boken, Adi

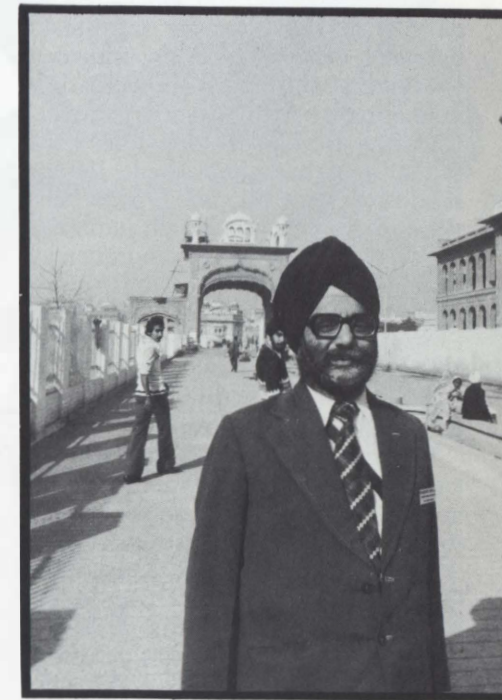
Granth, i framtiden utgöra sikhernas rättesnöre. Därför kallades den Guru Adi Granth. Den intar den förnämsta platsen i sikhernas tempel.

Den siste gurun hade också bestämt en rad andra saker, som i dag är kännetecknande för sikherna. Det var han som underströk att alla sikher är lika – oavsett börd – genom att införa att alla bär samma efternamn, Singh. Det var han som bestämde att alla sikher ska låta håret och skägget växa. Det var han som införde att alla män ska bära en kirpan (ett svärd eller en dolk), armring och särskilda underbyxor.

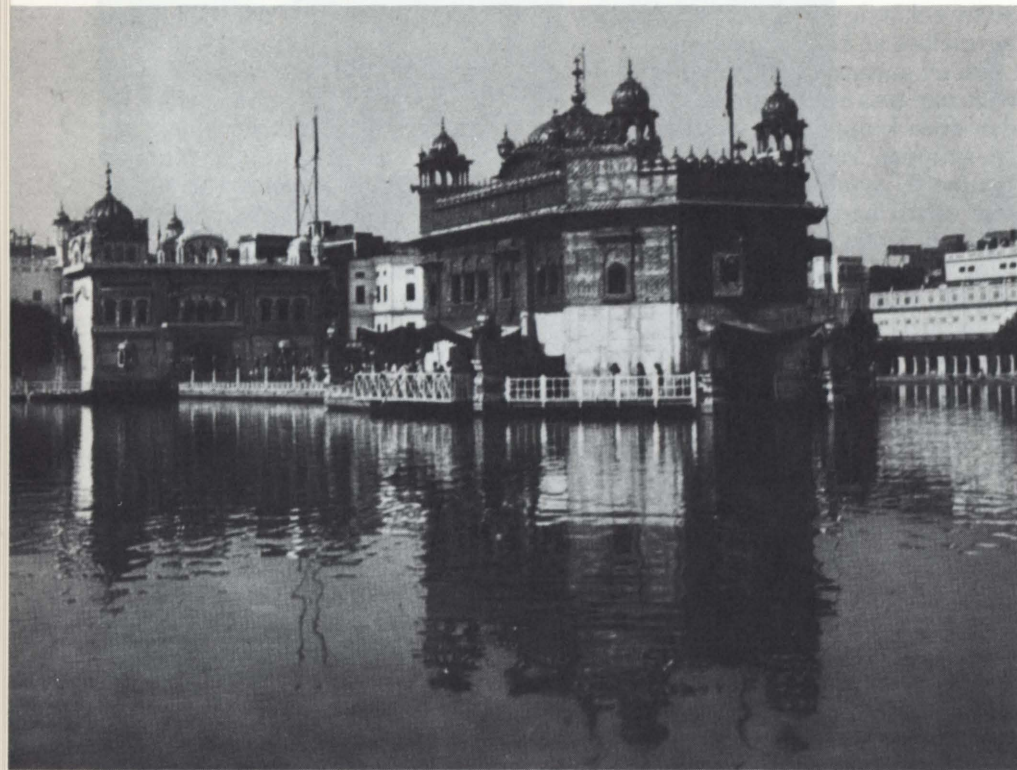
Det som gör att sikherna framför allt känns igen i dagens samhälle är dock den enfärgade turbanen. Sikhernas religion kännetecknas av ett innerligt förhållande till Gud, som knappast har någon motsvarighet inom andra religioner. Man fruktar inte Gud utan prisar honom.

För en utomstående gör vänligheten, jämlikheten och fridsamheten, som blandas med ett militant drag, ett något egendomligt intryck. Inte så att sikherna skulle vara specifikt krigiska. För att förstå det här måste man se sikherna i deras historiska sammanhang.

De har under tidernas lopp utsatts för svåra förföljelser och det så sent som i samband med Indiens delning,

– Inom sikhismen finns inget prästerskap, säger informationsofficeren Narindarjit Singh vid det gyllene templet i Amritsar. Hos oss kan vem som helst fungera som kontakt med Gud. (Foto: Bertil Falk)

Det gyllene templet i Amritsar är helt fantastiskt. Stämningen, sången, musiken, de olikfärgade turbanerna, gästfriheten och templets skönhet, detta låter sig inte fångas i ett foto.

då många föll offer för muslimskt övervåld och tvingades fly från den nya staten Pakistan till det sekulariserade Indien. Århundraden av övervåld och förföljelser och försök att utrota dem har gjort att de för att skydda sig tagit till vapen. Man kanske kan dra en parallell till judarna i vår egen tid som efter århundraden av förföljelser och pogromer, som kulminerade i Hitlers försök att utrota dem i Europas hemiska koncentrationsläger, barrikaderat sig i Israel och där hårdnackat visar upp en knivskarp attityd mot en hotfull omvärld.

I dagens Amritsar präglas det gyllene templet, som ligger som på en ö ute i nektardammens jättebassäng, av stor skönhet och poetisk kraft. Dygnet runt stiger sångerna ur Guru Adi Granth upp från det underbara templet. Visst går det omkring farbröder med stora svärd på platsen och visst vet man att berättat för mig att den som smutskastar sikhernas religion i närvaro av en sådan sikh kan riskera livet. Men det gyllene templet kännetecknas av poesi, musik och andakt. Guru Adi Granth inleds med Guru Nanaks morgonbön, Jap Ji, som är populär i Punjab långt utanför sikhernas krets. Den börjar så här:

Det finns en Gud.
Sanning är hans namn.
Han är Skaparen.
Han är utan fruktan och utan hat.
Han är odödlig bortom tiden.
Han är inte född.
Han dör inte för att återfödas.
Han existerar av sig själv.
Av gurunns nåd ska du dyrka honom.

En Sikh, Teja Singh, beskrev 1979 i en liten skrift, kallad *The Sikh Prayer*, sikhernas gudsuppfattning så här: "Sikhens gudsuppfattning är personlig. Han rör sig i Honom som fisken i vattnet och lever med Honom som en hustru med sin make. Han står i ständig kontakt med Gud genom bönen".

Några ord om det gyllene templet. Bygget påbörjades ute i nektardammen år 1588 och år 1803 lät mahadradjan Banjit Singh täcka dess nedre del med marmor och den övre delen med koppar som i sin tur belagts med ett överdrag av 400 kilo bladguld. Det finns många fantastiska religiösa platser runtom i världen. Den mäktiga Peterskyrkan i Rom, ghaten vid Ganges i Varanasi och så vidare. Men frågan är om inte det gyllene templet i sin nektardamm tar priset när det

gäller stämning.

Alla besökare, oavsett religion, kön, nationalitet, kast, hudfärg och så vidare är välkomna. Alla får stanna och bo gratis på platsen i tre dagar. Stannar man längre än tre dagar anses det inge längre vara fråga om ett besök utan om en bosättning. Alla utspisas gratis med mat i den stora matsalen.

Sikher bosatta i Amritsar och på andra platser ställer ständigt upp som frivilliga och lagar mat i det väldiga köket. Templet "stängs" några timmar om natten, men inte för att hindra folk från att utöva sin religion utan för att ett koppel av frivilliga städare ska kunna tvätta det med mjölk och vatten.

Det finns som sagt en väldig innerlighet i relationen mellan den troende sikhen och dennes Gud. Självt har jag upplevt sikhernas gästfrihet både i Amritsar och Chandigarh och New Delhi. Och min värdinna i Amritsar gick upp varje morgon vid 5-tiden och besökte templet. Men när jag kom på besök gjorde hon för första gången på årtal avkall från denna vana, detta för att vara en god värdinna och se till att jag fick mitt morgonmål.

Men det finns naturligtvis även inom sikhernas led tecken på sekularisering. Tron uppluckras även hos dem. Skeptiker ifrågasätter läran. Man bär turbanen, visar upp de yttre tecknen på att vara sikher, men tror inte. Tendensen är densamma där som på så många andra håll i världen.

Det finns också numera flera olika sekter, en del ganska så militanta. 1981 kapades till exempel ett indiskt inrikesplan när det var på väg till grannlandet Pakistan. Kaparna var sikher, som ställt krav på att sikherna ska få en egen stat i Punjab, en stat kallad Khalistan. Men opinionsundersökningar bland sikherna visar att ungefär 80 till 85 procent av dem känner sig som indier och vill stanna kvar inom det indiska väldet.

Sikherna visar också upp en företagsamhet och en framåtanda, som skiljer dem från deras hinduiska och muslimska rasfränder. De är tekniskt lagda, välutbildade och allmänt dugliga oavsett om de ägnar sig åt affärsverksamhet eller något annat. Orsaken till detta står att finna i just religionen. Den uppmanar sina anhängare att göra sitt bästa, ta initiativ och verka för framåtskridande. Därför har också delstaten Punjab blivit Indiens rikaste delstat. Sikherna är i majoritet i Punjab. Den enda folkgrupp som kan visa upp högre läskunnighet än sikherna är typiskt nog en annan religiös grupp med liknande attityd

till livet, nämligen parserna, den folkspillra om drygt 100 000 personer, som följer Zarathustras lära.

Mycket, mycket mer kan sägas om sikherna, men jag ska här nöja mig med att belysa den beslutsamhet och den sisu som präglar dem. Jag tänker på martyren Baba Diph Singh. När muslimerna hade erövrat det gyllene templet, svor Baba Diph Singh att han inte skulle ge sig utan slå sig in i templet och få bort inkräktarna. Men utanför Amritsar fick han i stridens hetta ett dödligt hugg i halsen. Huvudet nästan skildes från kroppen. Det hängde bara fast vid en del, uppenbarligen i anknytning till ryggraden. Han höll på att falla, då en sikh bredvid honom sa:

– Babaji, du bad att du skulle få falla som martyr inne i det gyllene templet. Men du tycks lägga av redan här.

Baba Diph Singh pressade då fast sitt huvud med vänsterhanden medan han red vidare och svingade svärdet med sin högra hand. Han föll inne på tempelområdet och platsen är utmärkt, så att sikherna och andra besökare kan begrunda den märklige mannens öde.

Många sikher som jag talat med tror att Baba Diph Singhs huvud faktiskt var skilt från huvudet och att han fortsatte att strida med huvudet hängande i håret från den vänstra handen. Så brukar nämligen händelsen framställas på bild. Men mer belästa sikher förklarar för mig, att det gick till på det sätt som jag beskrev här ovan.

Oavsett hur det nu ligger till med detta, kan man konstatera att Bab Diph Singhs bedrift förvisso symboliserar den envishet, som kännetecknar sikherna. Det de har föresatt sig att genomföra ägnar de sig åt med liv och lust. En god vän, som är engagerad i fredsrörelsen och som besökte det gyllene templet kort tid efter mitt eget besök där, skrev efteråt så här till mig:

– Jodå, du hade rätt angående det gyllene templet. Verkligen helt magnifikt; hade det inte varit för alla svärd och spjut, hade jag nog funderat på att konvertera. Atmosfären i templet var inbjudande på alla sätt och vis.

Så visst kan man rekommendera alla Indien-resenärer ett besök i Amritsar.

Litteratur:

Mansukhani, Gobind Singh (red.): "Hymns from the Holy Granth" (New Delhi, 1978)
Singh, Amrik: "Legend of Sikh Gurus" (Amritsar)

Singh, Bhajan: "Japu Ji" (Amritsar)
Singh, Kartar & Dillon, Gurdial Singh: "Stories from Sikh History, Book V" (Delhi, 1975)

Singh, Khushwant: "Hymns of Guru Nanak" (Pune, 1978)

Singh, Rabir: "Guru Tegh Bahadur" (Delhi, 1976)

Singh, Sahib: "Guru Nanak and his teachings" (New Delhi, 1969)

Singh, Teja: "The Psalm of Peace" (Amritsar, 1978). "The Sikh Prayer" (Amritsar, 1979).

The Sikh Missionary Society, U.K., 10 Featherstone Road, Southall, Middlesex UB2 5AA, England kan tillskrivas av intresserade. Sällskapet har publicerat ett 20-tal mycket informativa broschyrer om olika sidor av sikhernas tillvaro.

Anm. Artikelförfattaren Bertil Falk är journalist på Kvällsposten i Malmö. Han har också under flera år skrivit en rad artiklar för Sökaren.

Martyren Baba Diph Singh med huvudet i vänstra handen och svärdet i den högra. Framställningen bör dock uppfattas symboliskt. I verkligheten ska visserligen Baba Diph Singh ha fått ett svårt hugg som nästan skilt huvudet från halsen, men icke helt. Han ska sedan ha pressat fast huvudet genom att hålla det med vänsterhanden.

Lästips

"Nämn de tre viktigaste böckerna inom Sökarens intresseområde som Du läst de senaste fem åren – och motivera valet!" Den uppmaningen sände vi till några personer, välkända för de flesta inom vår sökarkrets. Fyra svar erhöles.

Werner Aspenström:

Vad som är viktigast vet jag inte, jag nöjer mig med att nämna tre böcker som i alla fall föranledde många understrykningar vid läsningen:

Reinhold Messner: *Grenzbereich Todeszone* (Kiepenheuer & Witsch, Köln 1978). Messner har ensam och utan syrgasapparat bestigit flera av Himalajas 8000-meterstoppar och betraktas som vår tids främste alpinist. Men han är inte någon ensidig sportfantast utan reflekterar och mediterar över sina upplevelser, intresserar sig för klättringen som inre skeende. I dödszonboken skriver han om störandets psykologi, vad som händer dem som faller och är övertygade om att de inom några sekunder skall dö. Vittnesbörden har stora likheter med "de kliniskt döda"s rapporter. Det förvånar mig att Messners undersökningar inte nämns i de sammanhangen.

Peter Matthiessen: *Snöleoparden* (Alba 1981). Matthiessen är en amerikansk författare, som erbjöds att följa med på forskningsresa till en svårtillgänglig del av Tibet. För honom var det en sorts pilgrimsfärd, han ville förverkliga sin dröm att se en levande snöleopard. Det blev en lång och mödosam fotvandring, i zenbuddhismens sinnestillstånd. Äntligen kommer de fram till en plats där snöleoparden uppehåller sig, de känner att han just nu iakttar dem utan att de själva kan se honom. Han förblev osedd, men pilgrimen nådde ändå sitt mål. "---- Vi har sett så mycket – kanske är det lika bra att det är något som vi inte får se. ---- Vi har besparats framgångens ödslighet, tvivlet: är detta vad vi egentligen kom hit för att se?"

Gary Zukav: *De dansande Wu Li-mästarna* (Askild & Kärnekull 1981). En översikt över den nya fysiken, som väl får räknas till de viktiga verken i genren. Säkert dyker den upp på andras listor.

Anne-Marie Ehrenkrona:

Ronald P. Beesley: *Att leva – att tjäna* (Johannesförlaget 1978 – nytryck på Livskraft förlag).

Det mäktigaste i världen är en idé...

Allt beror på våra tankar.

Om alla tänkte Fred skulle Katastrofen kunna hejdas...

Detta uttrycks mycket enkelt och lättfattligt av Ronald P. Beesley, den vise engelsmannen, som dog under ett besök i Indien 1979 och vars kursverksamhet i Kent nu fortsättes av hans medarbetare.

Beesley var bland de första som i sitt psykoterapeutiska arbete betonade helheten. Han är optimist, övertygande och skapar glädje inte minst genom sina framtidsvisioner: vattnet ska ersätta olja och bensin och luftens elektroner ger oss det ljus och den värme vi behöver.

Gary Zukav: *The Dancing Wu Li Masters* (Rider 1979; finns numera också på svenska: "De dansande Wu Li-mästarna", Askild & Kärnekull). Hur individen med sina tankar och åsikter påverkar universum framgår rent vetenskapligt av denna bok om avancerad fysik. Wu Li är det kinesiska uttrycket för "organisk energi". Boken, skriven för lekmän, behandlar kvantmekaniken och Einsteins relativitetsteori så enkelt det nu kan låta sig göras – allt mot en bakgrund av modern psykologi och österländsk mystik!

Samuel H. Sandweiss: *Sai Baba. The Holy Man... and the Psychiatrist* (Birth Day Publishing Company). En amerikansk psykiater har skrivit en bok om Sai Baba. Denne avatar – Gud i människogestalt – har påverkat

författaren till den grad att han numera inte längre talar om psykiatri utan om "saikiatri"! Han har tillfört sina kunskaper en högre dimension tack vare denne Sai, som har ett enda budskap: att lära oss förstå vårt gudomliga ursprung. Människokärleken går som en röd tråd genom Sai Babas egna skrifter, som eventuella kritiker borde ta sig en titt på, innan de avfärdar denne andlige gigant som en ytlig mirakelman, som materialiserar smycken...

Nils-Olof Jacobson:

Jag har läst många böcker de senaste fem åren, gamla och nya. Att välja ut de tre viktigaste är omöjligt. Jag tolkar frågan så att jag väljer tre böcker som jag har läst första gången under de senaste fem åren och som har varit viktiga för mig.

Joseph Murphy: *The Cosmic Power Within You* (Parker Publ. Co, West Nyack, N.Y., första upplagan 1968, mitt ex. utgivet 1978). Murphys böcker har jag läst om och om igen och blivit inspirerad varje gång. Han är på ont och gott mycket amerikansk, och hans böcker handlar mycket om framgång i världsliga ting. Men han skriver så klart och enkelt och direkt praktiskt användbart om hur man kan rikta sina antenner mot kontakten med det Oändliga Väsendet och tillämpa det på alla livets områden.

Leonard Orr & Sondra Ray: *Rebirthing in the New Age* (Celestial Arts, Millbrae, Calif. 1977). Den boken gav en verklig "kick". Somliga böcker vidgar plötsligt ens horisont åt något håll och ger ny kvalitet åt livsupplevelsen. Sedan är man inte längre densamma, utan att kunna förklara varför. Boken gav dels en mycket lockande berättelse om "rebirthing", en speciell andningsövning som jag sedan också upplevde i verkligheten, dels en mycket enkel och handfast framställning om tankens makt, om användning av positivt tänkande och bekräftelser som jag just då behövde och som fick många pusselbitar att

falla på plats. Den är fortfarande upplivande att läsa i, fast många påståenden verkar minst sagt orimliga.

Steve Kravette: *Complete Relaxation* (Para Research, Rockport, Mass. 1979). Den här boken läser jag just nu och kommer att studera mycket framöver. Den är den bästa bok om avspänning jag har sett. Vacker, nästan poetisk, lättläst, full av övningar som tycks fungera såvitt jag hittills har kunnat erfara.

Det blev alltså tre böcker från USA som ur olika aspekter handlar om hur tänkandet påverkar livet och livsupplevelsen. Böckerna speglar ens intressen – och väcker nya intressen.

Per Ragnar:

Martinus: *Kulturens skapelse* (Hälsans Förlag 1982).

Martinus: *De levande väsendenas odödlighet* (Hälsans Förlag 1982).

M.B. Goffstein: *En konstnär* (Libris 1982).

Jag läser alltid. Men aldrig har jag läst så många böcker som de tre senaste åren. Som producent och programledare för Gomorron Sverige gäller det att hålla sig ajour med "allt". Därmed har jag också "betat av" det mesta inom "Sökarens intresseområde". De viktigaste böckerna för mej är inte svåra att fastslå. Det blir Martinus' verk. Hela "Livets bok" (Det tredje testamentet) finns nu på svenska – ett andligt-vetenskapligt storverk som rymmer allt i Alltet. För att hålla mej till enkätens förutsättning nämner jag två små Martinusböcker, som är bra ingångar till kosmologins tankevärld, plus en underbart söt "tanke- och bilderbok" sparsmakad, men vibrerande av kärlek.

SM:

Eftersom endast fyra enkätsvar inflöt, bidrar jag själv med några anteckningar. Det är tyvärr lättare att räkna upp betydelsefulla böcker som jag inte läst än att göra upp en lista över dem jag läst. Tiden har inte räckt till för alla angelägna böcker.

Men jag upplevde läkaren Robert S. Mendelsohns *Den vita lögnen* (Askild & Kärnekull 1981) vilken är en fruktansvärd vidräkning med den moderna medicinen, som ett mycket viktigt debattinlägg. Boken ger också impulser till människorna att själva ta ansvar för sin hälsa.

Några meningar jag strukit under: "Läkare i allmänhet bör behandlas med samma grad av förtroende som en försäljare av begagnade bilar."

"Den Moderna Medicinkyrkans läkarutskrivna heliga droger dödar fler människor än de olagliga knarkdrogerna."

"Sjukhuset är den Moderna Medicinkyrkans tempel och följaktligen en av de farligaste platserna på jorden."

"När läkarstrejken tog slut och de medicinska kvarnarna började mala igen gick dödsfallsfrekvensen direkt tillbaka till vad den hade varit före strejken."

"Vad som behövs är en Ny Medicin, en ny vision av medicinsk vård."

Några böcker jag läst handlar om psykologiska orsaker till sjukdom och hälsa och redovisar upptäckter som troligen är mycket viktiga. En av dessa böcker är *Du kan bli frisk igen* av O. Carl Simonton, Stephanie Matthews-

Höger och vänster hjärnhalva

Det talas nu för tiden mycket om skillnaderna mellan människans vänstra och högra hjärnhalva. Den vänstra anses vara centrum för rationalitet, matematik, logik och språk, medan den högra har med känslor, konst, musik och helhetsuppfattning att göra. Många menar att vår västerländska kultur alltför ensidigt har favoriserat den vänstra hjärnhalvan på den högras bekostnad. Därför har vi fått ett vetenskapligt, tekniskt och hårt samhälle. Nu måste vi, heter det, börja använda vår högra hjärnhalva mer för att få ett bättre samhälle, en bättre värld.

Men: För alla höger hjärnhalventusiaster är det kanske nedslående höra att undersökningar visat att den vänstra hjärnhalvan är mer aktiv när positiva känslor skapas, medan den högra är förbunden med negativa upplevelser.

En studie som gjorts är följande: tio månader gamla barn fick se lyckliga ansikten och sorgsna ansikten på en videoduk, medan forskare mätte deras hjärnvägsaktivitet. De lyckliga ansiktena frambringade större EEG-aktivitet i den vänstra framloben i hjärnan, medan sorgsna ansikten aktiverade högra framloben. Vid EEG-aktivitet i mellandelen av framloben visade barnen ingen skillnad i reaktion på de olika ansiktena.

En teori är att bejakelse och närmande knyts till vänstra hjärnhalvan, medan förkastelse och undvikande knyts till den högra.

Källa: Brain/Mind Bulletin 3 januari 1983.

Simonton och James Creighton (Wahlström & Widstrand 1980). En annan är *Kämpa för livet* av Lawrence LeShan (Liber 1980).

DYNAMISK ASTROLOGI

förankrad i en kosmisk/holistisk livssyn

Varje horoskop visar individen olika möjligheter att använda sina resurser i en dynamisk relation med helheten. Från denna utgångspunkt görs en mycket noggrann tolkning/analys av födelsehoroskopet med betoning på utvecklingsmöjligheter och ev problemlösningar.

Ytterligare information från Thomas Lindström Geijersgatan 42 752 26 UPPSALA

Världsrekord I

I oktober 1982 slog Enighetskyrkans ledare pastor Sun Myung Moon världsrekord, när han vigde 5 800 brudpar samtidigt i Sydkoreas huvudstad Seoul. Brudar och brudgummar kom från 83 olika länder.

Pastor Moon hade själv det gamla rekordet. I början av sommaren 1982 vigde han 2 075 par i Madison Square Garden i New York.

Källa: UPI-Expressen (Expressen 17 oktober 1982)

Världsrekord II

Den indiske gurun Bhagvan Shree Rajneesh, bosatt i USA, äger 23 lyxbilar av märket Rolls Royce, vilket troligen är världsrekord. Det är hans anhängare som av någon anledning skänkt honom de många bilarna. "Att vi gett honom 23 Rolls Royce-bilar är inget mot vad han har skänkt oss", säger en taleskvinna för rörelsen.

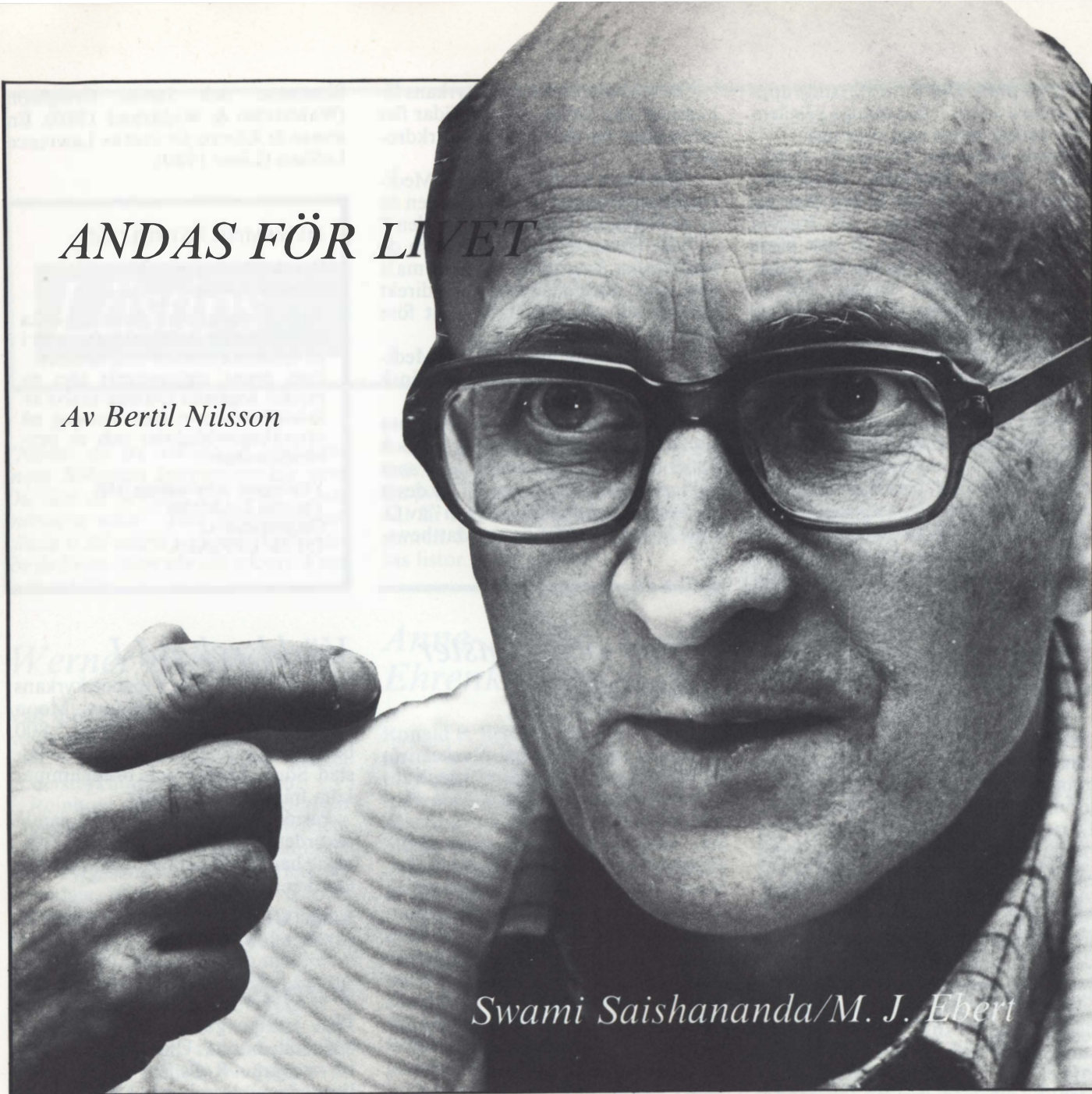
Källa: GT 22 november 1982.

Boken "Atlantis. Legend eller verklighet" hade recenserats av *Sven Rosén* i förra numret. Hans namn föll tyvärr bort i trycket.

Sökaren behövs, om sanningen ska fram!

ANDAS FÖR LIVET

Av Bertil Nilsson

Swami Saishananda/M. J. Ebert

Foto Per Landén, G-P

– Min mest framgångsrika elev för närvarande är kvinna. Om hon blir guru och initiatör i AJAPA-KRIYA skulle det med all sannolikhet innebära ett avsteg från en åtminstone femtusenårig tradition. Men det är inte könet utan personliga kvaliteter som är avgörande!

Den som säger så är hederspresidenten i internationella världsunionen för yogainstruktörer, Yogacharya Marjan J. Ebert (vars indiska namn Swami Saishananda skulle kunna översättas "gudomlig lycksalighet"). Sin hederspresidenttitel fick han vid internationella yogakongressen i Stockholm 1972. Strax före julen 1982 besökte han Yoga-Centret i Göteborg och undervisade elever i den speciella andningsteknik som han arbetat med sedan tolv år. Han ämnar återkomma nu under våren.

Ebert är född 1924 i Oliva, en klosterstad i Danzig som grundades på 1100-talet av danska cisterciensermunkar. Sedan ungdomen intresserad av psykologi och religion och efter teologiska studier i Paris och en kortare novitid inom katolicismen kom han alltmer att ta upp yoga såväl

teoretiskt som praktiskt. 1960 grundade han Lotos Yoga Zentrum i Hamburg, där han ännu är verksam, nu vid Ajapa Yoga Satsang.

LEVANDE EXEMPEL

När Guru Janardan Paramahansa besökte Europa för tolv år sedan blev Ebert grundligt och efter traditionens alla regler initierad i Ajapa-Kriya, den uråldriga andningsteknik som i första hand uppmärksammar de ljud och sinnesstämningar som har med andningen att göra.

Janardan Paramahansa var ett levande exempel på andningsteknikens värde. För inte så länge sedan nådde han den högre invigningen, fortfarande aktiv vid 96 års ålder, en mycket hög ålder för indiska förhållanden.

AAAUUUMMM

Ajapa-Kriya-tekniken bygger bl a på skillnaden mellan näs- och munandning med de vokalljud som är förknippade med detta. Näsandning – AUM, munandning – HA.

– Munandning är att förskingra livsenergi. Just det gapande flämtande som ofta kan iaktas hos upprörda eller akut sjuka människor, förvärrar deras tillstånd betydligt. Och de som i vardagen huvudsakligen andas genom munnen förkortar livet. Man bör vidare vara uppmärksam på hur barnen andas. Om polyper bakom näsan (adenoida vegetationer) hindrar dem från näsandning, betyder redan detta att deras intellektuella och andliga utveckling riskeras, hävdar Ebert.

– En talare eller sångare som under ett par timmar gjort många snabba inandningar genom munnen, kan efteråt känna sig fullständigt utpumpad. Det är lätt att tro att det beror på ansträngningen, spänningen och nervositeten, men oftast är det själva andningssättet som bär skulden till större delen av tröttheten!

PERSONLIG UNDERVISNING

Andningsteknik hör till sådant som är väldigt svårt att lära sig från böcker, det

krävs personlig och individuell kontroll för att få bekräftelse på att man är på rätt väg.

Vad gäller Ajapa-Kriya så kan den förmedlas på omkring 20 minuter, men det krävs några timmars övningar med uppföljande kontroller; därför brukar undervisningen ske i gruppform under ett par dagar eller ett veckoslut. Den kan utövas av vem som helst, är lätt att lära in, och den är neutral i så måtto att den inte kräver några förändringar i levnadssätt, tro eller livsuppfattning.

– Men med ett sunt liv i övrigt blir också andningstekniken givetvis effektivare, poängterar Ebert. Allt hänger på ett förunderligt sätt samman – det ena goda drar snart med sig något annat gott...

Man kan sitta eller ligga och efter en halvtimme nå fullständig avslappning. Automatiskt kommer man in i ett meditativt tillstånd. (Sanskritordet Ajapa betyder just "automatiskt" eller "det som verkar genom sig självt".) Det syns inte utåt när man praktiserar tekniken, som dock inte skall utövas i stark kyla.

INSPIRATION

Det är viktigt för instruktör Ebert att förklara att Ajapa traditionellt ligger närmast Raja-yoga. Det är inte någon andningssvårigheter, inte Hatha-yoga eller Prana-Yama, och har inget med hyperventilation eller rebirthing att göra.

Tusentals elever kan intyga vad det betyder för dem att praktisera andningsteknik enligt Ajapa-metoden, berättar Ebert. Det gäller till och med dem som redan fått god undervisning om andningsteknik i allmänhet, som exempelvis finländske operasångaren Tom Krause, vilken blivit en av entusiasterna.

– Och en murarelev blev ett uppseendeväckande exempel på självförverkligande, nämner Ebert vidare. Han skrev dåligt och hade knappast hållit i en pensel tidigare. Men andningstekniken väckte slumrande artistiska talanger och han blev på kort tid en hyllad konstnärlig porslinsmålare!

Men det är inte bara konstnärliga talanger som kan utvecklas och förstärkas i det djupmeditativa tillstånd som Ajapa-Kriya skapar. Man kan förbättra sin hälsa, det kan t ex effektivt hjälpa mot insomningssvårigheter. Man blir lugnare, mer kreativ, dugligare i det man vill förkovra sig i. Många elever tycker att de i en orolig värld med så mycket som pockar på uppmärksamhet "äntligen hittat sig själva".

SAI BABA

Mötet med Sai Baba, vilket skedde 1980 i Puttaparthi, Indien, betraktar Ebert som en höjdpunkt i sina andliga erfarenheter och en klar bekräftelse på stabiliteten i sin egen inriktning. Han skrev ett litet biografiskt häfte om Sai Baba, "Ett ljus från ljuset" som finns översatt till svenska och som förmodligen är tryckt när detta läses. Med den korta biografien hoppas han kunna rensa ut det mesta av de förvrängda bilder som genom olika kanaler hittills nått den västerländska världen, där denne store vishetslärare och mystiker ännu är helt okänd för de allra flesta.

Nessie avslöjad?

Kanske har nu äntligen Loch Ness-odjurets gåta blivit löst. Det är en skotsk ingenjör, Robert P. Craig, som i *New Scientist* den 5 augusti 1982 framlägger den förmodligen hittills trovärdigaste teorin om vad det kan röra sig om. Craig fäster framför allt uppmärksamheten vid tre punkter, vilkas betydelse han tycker att alla andra har förbiset:

1) Av Skottlands mer än 500 sjöar är det bara tre som påstås hysa monster. Dessa tre sjöar är *mycket djupa*, och 2) det har sedan urminnes tider *vuxit tallar* vid stränderna. (En fjärde sjö, Loch Lomond, är visserligen lika djup, men där finns inga tallar – och inga monster.)

3) Iakttagare som sett Nessie dyka påstår ibland att hon piskat vattnet till skum. En hastigt roterande propeller kan kanske åstadkomma något sådant, men Nessie antas ju bara vara utrustad med fenor.

Craig tror nu att monstret är en illusion skapad av gamla tallar, som för länge sedan hamnat i sjön och så småningom sjunkit till botten. Loch Ness är ungefär 250 m djup, och vattentrycket vid botten är 25 kg/cm². Under detta stora tryck kommer tallstammens mjukare ytterceller att pressas samman för att tillsammans med den kåda och fenol som finns i dessa celler bilda ett vattentätt, skyddande hölje kring stammen, tror Craig. Trycket pressar också ut kåda mot stammens båda ytterändar, och därmed isoleras det vatten som har trängt in via knagghål och grenstumpar, och hela stocken blir väl inkapslad. Inuti stammen bildas nu gaser till följd av den pågående förruttnelseprocessen. Gastrycket kan bli ganska stort p g a det omgivande vattnets mottryck, men då gasen ytterligare utvidgas pressas kåda och tjärolja ut genom knagghål och genom stammens båda ändar. Resultatet blir utsvällningar och blåsor som är fyllda med små gasbubblor, och stocken börjar likna ett puckelrygigt monster. Om någon av stockens ändar ligger fri och inte är inbäddad i sjöbotten, kan där bildas långa halsliknande utväxter av kåda. Utsvällningarna blir så småningom allt större, och kommer till sist att fungera som flyt-tankar, varvid stocken på nytt kan stiga mot vattenytan.

Men ack, så särskilt länge kan den inte bli flytande! När det omgivande vattentrycket minskar blir gastrycket inuti stammen alltför högt, och blåsorna brister. För en iakttagare på land kan det se ut som om ett urtidsmonster hade dykt upp ur vågorna. När gas lämnar stocken blir den kanske "reaktionsdriven". Den kränger eller "sim-

mar" måhända hit och dit, och sjunker slutligen i frustande virvlar av skum (gasbubblor).

Teorin stämmer med åtskilliga iakttagelser, och Craig påpekar också att monstervittnen ibland har liknat Nessies utseende vid en telefonstolpe.

Alla iakttagelser förklaras dock inte av teorin. Nessie har ju även skådats på land, och hon har setts kravla omkring på stranden. Men sjön har ju länge haft rykte om sig att hysa ett monster, och då kan nog de mest skiftande upplevelser komma att tolkas i enlighet med detta.

Robert Craig föreslår nu att Nessie döps om till Sylvester, efter den skotska tallens latinska namn *Pinus sylvestris*. Nessies "vetenskapliga" namn är annars *Nessiteras rhombopteryx*, vilket hittades på av en läroverkslärare och gavs officiell status av naturvetaren Sir Peter Scott, sedan Robert Rines år 1975 med undervattenskamera hade plåtat vad som tycktes vara en urtidsödlä med rund kropp, lång hals och två rombformade bröstfenor. Namnet betyder "Ness-odjuret med rombformade fenor" – och FÖR SENT upptäckte Sir Peter att slumpen (?) hade gjort det till ett anagram. Kastar man om bokstäverna får man "Monster Hoax by Sir Peter S".

Sven Rosén

Astrologi på DN:s ledarsida

Nu har Eva Moberg tagit upp astrologin i sin spalt på DN:s ledarsida. Detta är otvivelaktigt självständigt och modigt, i synnerhet som hon gör vissa positiva uttalanden om astrologin.

Hon skriver bland annat: "Spådomarna om framtiden förefaller sakna allt värde. --- När det däremot gäller astrologiska karaktärsanalyser finns det ibland en så bred och kuslig träffsäkerhet att den mest skeptiske kan börja vackla i sitt tvivel."

Eva Moberg skriver också att ett skäl till att astrologin har överlevt "kan vara att det finns *något* sanningskorn där, något som vår utrustning endast glimtvis förmår uppfatta och inte har tillräckligt subtila instrument för. Det är ju inte omöjligt att också mänskliga energier, fysiska och psykiska, påverkas på hittills okända sätt av kraftfält i rymden, där planeternas ställning kan vara inte någon orsak men en samvarierande faktor, med en okänd gemensam bakomliggande orsak."

Någon propaganda för astrologin gör inte Eva Moberg. Men hon har tydligen ett öppet öga för dem.

SM

FN:s generalsekreterare U Thant från Burma sa på sin tid att buddhismen, den religion han själv omfattade, aldrig hade spritts med hjälp av våld. Så vitt jag kan förstå är hans påstående riktigt. Buddhister har aldrig missionerat med svärdet i hand. Men det innebär inte att buddhismen skulle sakna anhängare med våldsamma tendenser. Sri Lankas premiärminister föll för en del år sedan offer för en lönnmördare, som var buddhistmunk. I Saigon förekom under Vietnam-krigets dagar att buddhistmunkar riktade destruktivt våld, inte mot andra människor, utan mot sig själva, när de demonstrativt begick självmord genom att sätta eld på sina fotogengenomdränkta kroppar. Men några organiserade korståg för att omvända annorlunda troende tycks buddhismen inte ha gjort sig skyldig till.

Detta gäller om möjligt i ännu högre grad för jainisterna, anhängarna till den indiska religion som Mahavira, samtida med Buddha, skapade. Jainisterna har mer än någon annan religiös grupp tagit fasta på ickevåldet (ahimsa) och det var just från jainisterna som hinduen Mahatma Gandhi hämtade inspiration till sin aktivistiska ickevåldstaktik, som i sin tur inspirerade den kristne amerikanke medborgarrättskampen Martin Luther King.

Jainisterna, vilka liksom buddhisterna utgör en minoritet i sitt hemland Indien, har i sin strävan till ickevåld vidtagit ytterst extrema mått och steg. De är inte bara vegetarianer. Jainistiska munkar bär munskydd precis som parsiska präster. Men medan parserna bär munskydd för att inte andas på och förorena den heliga eldsflamman som brinner på altaret, så bär jainisterna munskydd för att inte i onödan andas in mikroskopiska levande ting och smärre insekter.

Det är alltså väldigt svårt att leva som en jainistisk asket, som ska ta hänsyn till alla levande djur och insekter. Nu kan man naturligtvis invända att i den värld vi lever, så är också grönsaker levande. Om man alltså vill avstå från dödande skulle man inte ha mycket kvar att leva av. Vad skulle återstå annat än mjölk, honung och äggets vita och gula, produkter som naturen så att säga producerar i syfte att intagas som föda? Också i dessa produkter förekommer dock liv i form av bakterier etc.

Även hinduerna har en viss fallenhet för vegetarisk kost och det är naturligtvis ingen slump att den mjölkproducerande kossan betraktas

som helig och många hinduer vill påtvinga Indiens ickevåld ett förbud mot koslakt. Mahatma Gandhis andliga arvtagare, Vinoba Bhave, som nyligen fastade sig till döds (hösten 1982), levde långa tider på enbart yoghurt. När han ingick i samadi var han 87 år gammal, så dieten tycks trots sin ensidighet ha varit livgivande.

Men dessa kulinariska exempel på hur principiellt ickevåld av mer eller mindre extremt slag kan ta sig uttryck i olika attityder till vilken föda man bör inta, är ändå ganska perifera ting i religiösa sammanhang. Går man till historieböckerna slås man inte direkt av att människor av ickevåldsskäl blir vegetarianer, utan i stället är det frapperande hur mycket våld som utövats av religiösa skäl.

Kristendomen spreds långa tider genom korståg. Islam fick sin enorma spridning genom heliga krig. I vårt eget land kan vi peka på skamfläcken med häxprocesser, som försiggick inom ramen för den lutherska statskyrkan och i samverkan med de lagstiftande och domfällande delarna av samhället.

I dagens värld hör vi talas om kristna massakrar bland muslimer, avrättningar av barn i Allahs namn i Iran, kravaller mellan muslimer och hinduer i indiska städer, fanatiska religiösa sikher som kapar flygplan, indiska sekter som använder sig av mordet i sin verksamhet, ja, det har även förekommit att en hindupräst i Bangalore avled hos polisen då han

förhörde om de gräsliga barnoffer han gjort till gudinnan Kali i förhoppning om att få övernaturlig förmåga. Vad är det för något i våra religioner som leder till allt detta förnekande av ickevåld, kärlek, förlåtelse och andra dygder som man brukar förknippa med sann religiositet?

Den katolske prästen Joseph Puthenpura, som är redaktör för en veckotidning i Jullundur i den indiska delstaten Punjab, har tagit till orda i just frågan om våld och religion i en mycket intressant artikel som publicerats i New Delhi-baserade dagstidningen *The Statesman* (Religion at Crossroads, Rise and Futility of Violence; Religionen vid ett vägsval. Våldets framväxt och meningslöshet; juldagen 1982.) Han inleder sin artikel så här:

"De blodstänkta mohallarna i Meerut, massgravarna i Beirut och det spända läget i Amritsar är tysta vittnen till det tragiska faktum att religionen, i stället för att utöva en modererande inverkan på vilda känslor, används för att utlösa det sämsta hos människan. Det har varit en uppriktig önskan hos alla tänkande människor att religionen skulle spela en aktiv roll i skapandet av en upplyst tidsålder, baserad på kärlek och tolerans. Religionen skulle omvandla människan till en bättre varelse och inplantera toleransens anda i henne. I stället har religionen inte bara förblivit i utkanten av mänsklig verksamhet utan har blivit en källa till fanatism och hat bland människorna."

En angelägen fråga:

Måste RELIGION föda VÅLD?

Av Bertil Falk

När man läser i historieböckerna, slås man av hur mycket våld som utövats av religiösa skäl: korståg, "heliga krig", förföljelser, inkvisition, mord, terror.

I sin bittra artikel går fader Puthenpura längre än så och menar att om de nuvarande tendenserna utgör någon indikation, så har kulten av våldet blivit ett normalt inslag i religionsutövningen. "Ett växande antal människor tycks tro att spillandet av någon annans blod i religionens namn är en akt av gudstjänst." Joseph Puthenpura menar också att ingen religion i dagens värld är oskyldig (han gör alltså inte undantag för vare sig buddhismen eller jainismen), även om det klart framgår att de religioner som han främst har i åtanke är den han själv omfattar (kristendomen) samt Islam, hinduismen och sikhismen.

Dessa religioner befinner sig enligt Puthenpura alla i ett kritiskt skede av sin historia och han konstaterar: "Den blinda trons dagar är förbi och den moderna människan inspireras inte av de stordåd som det förflutnas hjältar står för. Undervisningens spridning och massornas uppvaknande gör det nödvändigt för varje religion att anpassa sin undervisning till denna förändrade situation. I det förflutna var det tillräckligt att födas in i en viss religion för att individen skulle acceptera och praktisera denna religion. Men i dag ifrågasätter folk varje formulering av religiös tro och accepterar inte en doktrin för att den lagts fram av en stor religiös ledare, utan för att den är relevant i deras egna liv."

Om religionerna inte lyckas omätta sina läror i praktisk handling blir de irrelevanta, menar han, och när "en religion tolererar våld som stör

den sociala harmonien, så underminerar den sin egen existens".

Hur ska man då komma tillrätta med det religiösa hatet och våldet, som – i motsats till vad fader Puthenpura anser – faktiskt alltid har funnits? Hans recept är följande: "Det enda sättet att lösa problemet är förlåtelsens väg."

Fader Puthenpuras artikel är intressant inte bara för att det är en oroad religionsutövare som hållit i pennan. Den är framför allt intressant för att den tar upp ett ämne som trosutövare alltid brukar fösa undan och som därför inte brukar diskuteras: frågan om religionen och våldet. Den stora bristen i hans resonemang är en viss oförmåga att koppla bort den kristna grundsynen för ett par ögonblick och försöka se det hela i stort. Han drar således alla religioner över en kam och ser en lösning i att "varje religiös ledare" bör praktisera Kristi påbud att man ska älska fiender, löna ont med gott, välsigna dem som förbannar och vända den andra sidan till vid en örfil.

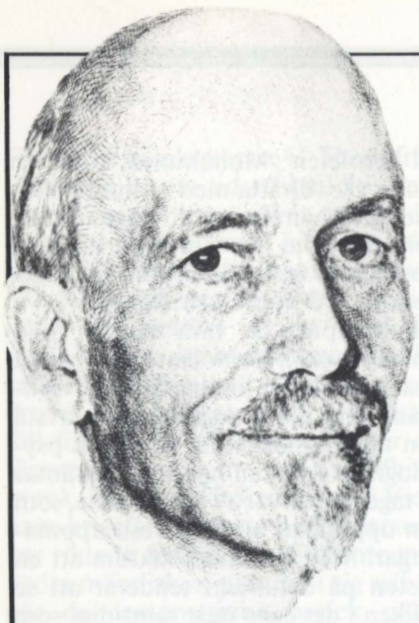
Det hade varit rimligt om fader Puthenpura i stället hade koncentrerat sig på sina egna trosfränder, som kanske kan lyssna till honom. En kristen kan ju inte vänta sig att muslimer, hinduer eller sikher ska finna det rimligt att följa en uppmaning att göra som Kristus sagt, i synnerhet inte när det är en kristen som på detta sätt talar till andra trosbekännare. Däremot kan det få effekt om en muslim gör samma uppmaning med hänvisning

till profeten Mohammed, om en hindu går tillrätta med militanta hinduer med hänvisning till någon Veda-bok eller om en sikh går till sina trosfränder med hänvisning till något visdomsord från Guru Nanak.

Puthenpura får vara mer än nöjd om han mot all förmodan kan påverka sina trosfränder inom IRA i Nord-Irland att följa evangelium och avstå från meningslöst våld. Av enkla psykologiska skäl kan han inte förväntas bli tagen på allvar av icke kristna, som han uppmanar att följa Jesu uppmaningar. Men själva det faktum att en kristen på detta sätt tenderar att se bjälken i det egna ögat samtidigt som han ser samma bjälkar i andras ögon är naturligtvis ett steg i rätt riktning. Det förefaller uppenbart att en ny typ av kristna präster håller på att komma fram, sådana som Sydamerikas marxistinspirerade, kontroversiella arbetarpräster inom katolska kyrkan, sådana som pastor primarius i Stockholm, som öppnar Storkyrkan på vid gavel för en bred debatt och sådana som fader Puthenpura i Jullundur, som nu tar upp förhållandet att religion föder våld.

I dag har vi fredsforskning i världen, inte minst i Sverige, men jag kan inte påminna mig att jag någonsin hört talas om seriös forskning kring ämnet våld och religion. Teologer har viss benägenhet att ägna sin forskning åt spetsfundigheter och allmänt sett tämligen ointressanta ämnen som transsubstantiation och andra föga vardagsnära problem. Frågan varför religioner som antas förespråka fridsamhet, kärlek och andra alldeles utomordentliga egenskaper, ständigt ger upphov till intolerans, fanatism, våld, tortyr och andra gräsligheter är väl ett ämne som det borde ligga alla berörda forskare varmt om hjärtat att ägna sig åt.

Måste religion föda våld? Det är en angelägen fråga, som fader Puthenpura tyvärr inte ställer. Han anser sig nämligen ha lösningen på problemet genom hänvisning till sin Herres och Frälsares uppmaning att vända andra kinden till. Men det löser ju inte problemet, utan delar bara in mänskligheten i våldsmakare och undfärlande martyrer. Det vore intressant att i Sökaren få de här frågorna belysta från olika håll. Frågan om krig och fred är ju faktiskt en av de viktigaste vi har i dag, då allt fler länder skaffar sig Bomben och de vapenarsenaler som finns bara byggs ut med allt större utrotningskapacitet.

Etsning av Gottfried Meyer

Den fysiska världen är mental. Den är en tankevärld, skapad på liknande sätt som våra drömmar. Det hävdas inom den filosofiska riktningen mentalismen.

PAUL BRUNTONS FILOSOFI

Av ANNA C. BORNSTEIN

Den engelske filosofen Paul Brunton (1898 – 1981) är en värdig uppbärare och nutida uttolkare av en gammal kontemplativ visdomstradition, vilken löper som en sällsynt gyllene tråd genom både den österländska och den västerländska kulturväven.

Denna visdom har haft illustra företrädare i olika tider och olika delar av världen, bl a Platon, Plotinos och Sankara. Dessa förklarade alla, var och en på sitt sätt, att det finns en absolut, evig sanning i tillvarons centrum, som människan inte bara kan få en glimt av, utan leva förankrad i, om hon är villig att underkasta sig vissa discipliner och följa en introspektiv väg, som leder genom olika progressiva medvetandestadier.

Enligt denna tanketradition är sinnevärldens former och upplevelser av mental karaktär, men de ger endast ett mycket begränsat uttryck för denna centrala sanning eller verklighet. De får sitt största värde genom att de pekar bortom sig själva och ständigt sporrar oss att söka deras mening och väsentliga innehåll på ett djupare plan. För denna tradition är intellektuella resonemang endast att betrakta som en yttre klädnad. Dess väsentliga kärna är en insikt som inte är någon kunskap i vanlig mening, dvs kunskap om något, utan ett uppgående i en tidlös, transcendental verklighet, där det inte existerar någon dualitet (tvåhet) eller förändring.

Paul Brunton har iklätt denna gamla visdomstradition en modern västerländsk språkdräkt och underbyggt den med vetenskapliga fakta, som de gamle inte hade tillgång till, utan som är det speciella bidrag som vår egen tid kunnat ge.

I sina två främsta filosofiska verk, "The Hidden Teaching Beyond Yoga" och "The Wisdom of the Overself", spänner Paul Brunton en bro mellan vetenskap och metafysik, mellan observerbara fysiska fakta och de andliga, på introspektiv väg uppenbarade sanningar, som bildade grundvalen för de gamles lärosystem.

Hur förklarar då Brunton världen? Vilka är grundtankarna i den världssåskådning han erbjuder som ersättning för den föråldrade mekanistiska uppfattningen?

Han börjar med att bestrida den djuprotade föreställningen att det finns en värld av materiella ting, som motsvarar våra varseblivningar av tingen, utanför medvetandet. Detta är något som vi tar för givet, eftersom vårt släkte under årtusenden utbildat vanan att se det så. Materialitet är en tendens, en vanetyngd hos tanken och inte någon egenskap hos världen. Våra mentala varseblivningar är inga trogna kopior av några materiella ting, utan de enda ting som existerar.

Materiens minsta partiklar har av den moderna fysikern upplösts i energi. Det betyder att yttervärldens ting,

som består av partiklar, är energi. De existerar inte så som vi är vana att uppfatta dem. De är mentala bilder och inget annat. De fysiska egenskaper som vi tillskriver tingen och som gör det möjligt för oss att identifiera dem, har fysikern för länge sedan skalat bort, men han fortsätter ändå att söka något slags underlag för varseblivningen utanför medvetandet.

Paul Brunton förklarar att något sådant extramentalt underlag inte finns. Människan kommer aldrig att uppleva och få kännedom om något utanför medvetandet. De energifält som vetenskapsmannen studerar är företeelser i medvetandet likaväl som de avlägsna stjärnor på natthimlen, som vi kan iakta genom teleskop, eller en 50-kilostyngd, som vi med uppbådande av all vår kraft försöker lyfta. Hela vår värld, hela det vidsträckta universum, uppenbarar sig i medvetandet och endast där. En värld som inte existerar för ett medvetande är otänkbar.

Biologins beskrivning av varseblivningsprocessen, hur sinnesretningarna telegraferas via sinnesnerverna upp till hjärnan, där de aktiverar vissa hjärnceller och sedan ger upphov till mentala bilder, förklarar inte det viktiga – hur kemiska reaktioner i hjärnan förvandlas till tankar. Förutsättningen för att forskaren ska kunna iakta denna process eller några hjärnreaktioner överhuvud taget är att han

har en medveten varseblivning av dem. Varseblivningen, som är det sista steget i det förlopp han försöker förklara, är även utgångspunkten för allt hans vetande, alla analyser och förklaringar. Hans resonemang går i cirkel. Det gör anspråk på att beskriva något som var själva förutsättningen för beskrivningen. Paul Brunton menar att tanken i stället för att vara det sista ledet i denna process är det första. Den ursprungliga tanken uppstår först, och alla sinnesretningar, förmimmelser, iakttagbara processer och företeelser är senare differentieringar av denna.

Men om världen är en tanke, vem har då tänkt den? Inte kan det vara det lilla människopyret som genom sin tankeverksamhet skapat kontinenter, världshav och solsystem. Det vore absurd och strider mot förnuftet. Varje människa vid sina sinnens fulla bruk kan skilja mellan sina egna fantasier och drömmar, som hon själv har skapat och över vilka hon är suverän härskare, och den fysiska världen, vars lagar hon måste underordna sig.

Paul Brunton förklarar att den fysiska världens tankeformer är skapade av ett kosmiskt medvetande, eller världssjäl, som ger dem deras innehåll. Men människans individuella medvetande gjuter dem i tids- och rumsform, så att de uppfattas som en fysisk värld.

Precis som en stor symfoni existerar som en inspirerad ingivelse hos kompositören innan denne skrivit ned dess enskilda satser och detaljer och den kan spelas i sinnevärlden, existerar det stoff, som vi tagit emot från världssjälens, i vårt inre, innan vi projicerat ut det utanför kroppen och kan uppleva det som en yttervärld.

Drömmen kan också hjälpa oss att förstå detta. Drömmens ting har sinnesegenskaper och ter sig nogså påtagliga medan drömmen pågår, men de är ändå mentala bilder, det förstår vi när vi vaknar upp. Drömmen har ofta en innebörd som vi kan komma underfund med genom att fundera över dess upplevelser. Denna innebörd existerar på ett djupare plan än själva drömmupplevelserna, utanför drömmens tid och rum, samtidigt som den kommer till uttryck genom dem. Drömvärlden motsvarar den fysiska världen, och drömmens djupare innebörd motsvarar det stoff vi tar emot från världssjälens. Detta är bara en liknelse. Paul Brunton jämför inte den fysiska världen med en dröm. Men i den bemärkelsen att dess ting inte består av någon från medvetandet åtskild materia, utan är tankeformer, liknar den en dröm.

Alla människor är i sitt djupaste väsen förbundna med världssjälens; där ligger förklaringen till att den värld jag upplever i stora drag påminner om den värld du upplever och att

vi kan kommunicera med och förstå varandra. I det inre sammansmälter världens mångfald till en harmonisk enhet; där finns grunden för all gemenskap, förståelse och visdom.

Den högsta verkligheten är hos Paul Brunton, liksom i Advaitatraditionen, det rena, objektsfria medvetandet. Men från den vanliga människans medvetandetillstånd till denna upphöjda insikt är vägen lång. Det första steget måste bli att försöka förstå förhållandet mellan sinnevärlden, som ser ut att finnas utanför och vara materiell, och tankar och känslor, som finns i det inre. Det är fördömt att det existerar en väsensskillnad mellan dessa två – att materia är en sak för sig och medvetande en annan och att dessa är oförenliga – som skymmer så mycket av livets djupare sammanhang och mening för oss.

Vi är delaktiga i det väldiga kosmos liv, inte bara genom att vi bor i det, utan genom att vi i vårt inre är oskiljaktigt förenade med dess djupaste verklighet. Detta faktum öppnar våra ögon bättre än någon moralpredikan om vårt mänskliga ansvar och återger oss ett människovärde, en resning, som är oberoende av yttre prestationer och social ställning.

Den österländska läran om karma, att människans yttre omständigheter är resultat av hennes tidigare tankar och handlingar eller att hon, som Jesus uttryckte det, får skörda vad hon sår, blir förstälilig i ljuset av denna mentalistiska åskådning. Vi kan hos oss själva iakta hur mentala vanor bildas genom att vi tänker samma tankar om och om igen, och hur dessa vanor i sin tur utlöser reaktionsmönster som påverkar vårt yttre liv. Förstår man att den fysiska världen är mental, är det inte svårt att ta steget från dessa allmänt accepterade orsakssammanhang till det större sammanhanget att även fysiska omständigheter danas på detta sätt och att vi också på det fysiska planet är förbundna med vår omvärld på ett långt intimare sätt än vi anar.

Det är ofantliga perspektiv som öppnar sig.

Paul Bruntons tankar är inte nya. De har tänkts av vismän och filosofer före honom i både öst och väst. Men fram till vår tid har de för de oinvigda framstått som trosdogmer eller rena spekulationer. Först nu, sedan en del av dem kunnat bekräftas av vetenskapen, har de blivit intellektuellt tillgängliga för vanliga människor. Kanske kan de bidra till att skapa en mer livsbejakande åskådning än artionhundratalets föråldrade materialism, vars dödsryckningar vi fortfarande lever kvar i.

Anm. Anna Bornstein är Paul Bruntons översättare till svenska. En rad av hans böcker har utkommit på Larsons förlag.

Människans dåliga mentalitet

Dagens Nyheter har en känslig och även intellektuellt högt begåvad kolumnist som heter Eva Moberg. Hennes välformulerade tankar publiceras med jämna mellanrum på tidningens ledarsida. Under rubriken "Okänsligheten satt i system" har hon tagit upp det samhällserkända djurplågeriet.

Hon börjar en artikel (söndagen 12 december) så här:

"En enskild djurplågåre kan åtalas och bestraffas. Det djurplågeri som samhället står bakom – den sk animalieproduktionen, äggfabrikerna, de vetenskapliga djurförsöken, pålsdjursuppfödningen m m – kan man däremot inte ens påpeka utan att de ansvariga talar om 'osaklighet' eller rent av 'hysteri'. Samhällets djurplågeri försvaras, till skillnad från det privata, med hjälp av 'människovärdet'. Detta begrepp ger oss rätt att plåga andra arter för våra syften."

Eva Moberg skriver att djurens Holocaust varje dag utspelas i de flesta länder men att det av många anses ovidkommande och flummigt att tala om djurens känslor och lidanden.

Hongören jämförelse mellan slaveriet och människors behandling av djuren och mellan nazisternas grymma experiment på människor och de vetenskapliga djurförsöken. Hon finner samma grund: okänslighet.

Förvisso är det Nordiska Samfundets och Eva Mobergs spår vi skall följa – inte vivisektörernas och andra djurplågåres.

SM

SAINT GERMAINS bok STUDIER I ALKEMI självtransformationens vetenskap – Nu på svenska!

Alkemi är en andlig-materiell vetenskap på högsta nivå för den som vill förädla kvaliteten av sitt inre och yttre liv.

OBS! Svensk/Engelsk version med hela texten på båda språken. Illustrerad. Dessutom en efterskrift med en flerkarnationsbiografi över författaren "Europas Underman".

Boken tillhandahålls genom insättning av Kr. 82:50 på postgironr 32 79 37-9. För vidare information kontakta Summit Lighthouse, Grävlingsv. 44, 161 37 BROMMA, 08-25 76 99.

Nils Kalén:

Gamla testamentets etik

Enligt kristen tro är Bibeln inspirerad av den helige Ande och utgör därmed "Guds ord". Hur inspirationen skall fattas, ja därom har det rått, och råder alltså, skilda meningar. Somliga anser att varje ord, ja varje bokstav, är direkt ingivet av Gud och därför uttrycker den absoluta sanningen. De som skrivit ned texten har blott varit verktyg i Guds hand ("den helige Andes sekreterare"). Den heliga skrift bör således i allt vara rättesnöret för människans tro och handlande. Andra är mera vidsynta och håller före att Bibelns författare visserligen har varit personligt engagerade och inspirerade men använt sina egna ord och formuleringar. Ännu liberalare teologer menar att endast vissa partier av Bibeln kan anses vara inspirerade och tillkomna under gudomlig ledning, medan andra partier helt är författarnas egna verk och därför mycket väl kan vara behäftade med vissa felaktigheter. (Men i så fall, svarar de bokstavstroende, gör man ju människans tro till rättesnöre för Bibeln och inte tvärtom!)

Bibelns böcker har skrivits vid olika tider. Mellan de äldsta delarna av Gamla testamentet (GT) och de yngsta delarna av Nya testamentet (NT) ligger en tidrymd av omkring tusen år. De olika böckerna är alltså skrivna av och för människor på skilda utvecklingsstadier. I den mån GT beskriver historiska händelser och personer – kungar, profeter, folkledare etc i det gamla Israel – kan innehållet vara av stor betydelse för forskare, religionshistoriker och intresserade lekmän, men som andlig spis och uppbyggelse för nutidens kristna är detta innehålls värde till stora delar tvivelaktigt. Judafolkets hjältar, som så vördats och beundrats, hade en karaktär och moral som i våra ögon ofta ter sig brottslig eller klandervärd. Men andra delar av GT är alltså aktuella som religiös läsning, text Psaltaren, Ordspråksboken och

vissa partier av profeternas böcker m m. Här finns mycket som bär vittne om ett rikt andligt liv och visar prov på skön poesi. Det är sådana högtstående partier som ofta citeras, men vi har ingen anledning att gå närmare in här på i detta sammanhang. Däremot finns det anledning att visa på de drag av råhet och grymhet som framträder i många avsnitt av GT och som med skäl kan kallas "hedniska". Då dessa sidor av den heliga skrift i vår sekulariserade tid är tämligen okända utanför en trängre krets av bibelläsare, vill jag här komma med några exempel ur mångfalden.

Om David, den store judakonungen (vars "hus" Jesus sades tillhöra), läser man i Första krönikaboken (18:1 – 6): "En tid härefter slog David filistéerna och kuvade dem. Därefter tog han Gat med underlydande orter ur filistéernas hand. Han slog ock moabiterna; så blev moabiterna David underdåniga och förde till honom skatter. Likaledes slog David Hadareser, konungen av Soba, vid Hamat, när denne hade dragit åstad för att befästa sitt välde vid floden Frat. Och David tog ifrån honom ett tusen vagnar och tog till fänga sju tusen ryttare och tjugo tusen man fotfolk; och David lät avskära fotsenorna på alla vagnshästar, utom på ett hundra hästar, som han skonade. När sedan araméerna från Damaskus kom för att hjälpa Hadareser, konungen av Soba, nedgjorde David tjugotvå tusen man av dem. Och David insatte fogdar bland araméerna i Damaskus; och araméerna blev David underdåniga och förde till honom skänker. Så gav Herren seger åt David, varhelst han drog fram."

Men det var knappast samma "Herren" som de kristna kallar sin Gud, snarare en krigisk stamgud, mycket nära besläktad med de hedniska gudarna.

Konung Salomo var den störste av judakonungarna. Om honom läser vi i Andra krönikaboken (9:17 – 20):

"Vidare lät konungen göra en stor tron av elfenben och överdrog den med rent guld. Tronen hade sex trappsteg och en pall av guld, fastsatt vid tronen; på båda sidor om sitsen fanns armstöd, och två lejon stod utmed armstöden; och tolv lejon stod där på de sex trappstegen, på båda sidor. Något sådant hade aldrig blivit förfärdigat i något annat rike. Och alla konung Salomos dryckeskärl var av guld, och alla kärl i Libanonskogshuset var av fint guld; silver aktades icke för något i Salomos tid."

Kommentar: "Det är lättare för en kamel att komma igenom ett nålsöga än för en rik att komma in i Guds rike."

I samma bok (20:25 – 29) läser man om judakonungen Josafat, som låg i krig med grannfolken. Vid ett tillfälle vann han en stor seger utan att egentligen behöva anstränga sig. Herren "gjorde" så att grannfolken i stället förgjorde varandra, och på så vis föll hela krigsbytet i judafolkets händer: "Och när Josafat begav sig dit med sitt folk för att plundra och taga byte från dem, fann de där en myckenhet av gods och av döda kroppar och av dyrbara ting; och de tog för sig så mycket att de icke kunde bära det. Och de fortsatte plundringen i tre dagar; så stort var bytet. – – Därefter vände alla Judas och Jerusalems män, med Josafat i spetsen, glada tillbaka till Jerusalem; ty Herren hade berett dem glädje genom vad som hade skett med deras fiender. Och de drog in i Jerusalem med psaltare, harpor och trumpeter och tågade till Herrens hus. Och en förskräckelse ifrån Gud kom över alla de främmande rikena, när de hörde att Herren hade stritt mot Israels fiender."

Man kan lämpligen jämföra med Jesu ord: "Ni har hört att det blev sagt: Du skall älska din nästa och hata din fiende. Man jag säger er: älska era fiender och be för dem som förföljer er; då blir ni er himmelske faders

söner."

I Första konungabokens 18 kapitel läser vi om profeten Elias kamp med guden Baals profeter. För att visa vilken gud som var den mäktigaste bygger man två altaren för tjuroffer, i avsikt att gudarna själva skall tända på, för att visa sin makt. Baalsprofeterna försöker först, men trots ivrigt anropande av sin gud lyckas de inte få fyr på sitt offer. Elia hånar dem i försmädliga ordalag och ber därefter Herren att visa sin makt. Och si, strax kommer en blix från himlen och förtär offerdjuret. "När allt folket såg detta, föll de ned på sina ansikten och sade: Herren är det som är Gud! Herren är det som är Gud! Men Elia sade till dem: Grip Baals profeter; låt ingen av dem komma undan. – Och de grep dem. Och Elia lät föra dem ned till bäcken Kison och slakta dem där."

Så handlade på den tiden en "Herrens tjänare".

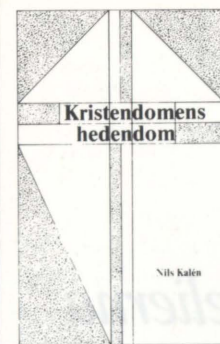
Ett nästan dråpligt exempel på vidskeplighet hämtar vi från Domarboken, där vi i kapitel 6 läser om Gideon, för vilken en ängel uppenbarade sig och sade: "Herren är med dig, du tappre stridsman." För att få ett säkert besked om sin kallelse att rädda Israel ur Midjans våld sade han till Gud: "Om du verkligen vill genom min hand frälsa Israel, såsom du har lovat, så se nu här: jag lägger denna avklippta ull på tröskplatsen; ifall dag kommer allenast på ullen, under det att marken eljest överallt förblir torr, då vet jag att du genom min hand skall frälsa Israel, såsom du har lovat. Och det skedde så, ty när han bittida dagen därefter kramade ur ullen, kunde han av den pressa ut så mycket dag, att en hel skål blev full med vatten. Men Gideon sade till Gud: Må din vrede icke upptändas mot mig, därför att jag talar ännu en enda gång. Låt mig få försöka blott en gång till med ullen: gör nu så, att allenast ullen förblir torr, under det att dag kom-

mer eljest överallt på marken. Och Gud gjorde så den natten; allenast ullen var torr, men eljest hade dag kommit överallt på marken."

Det är svårt att förstå hur någon kan

få dylika texter till att vara "inspirerade av den helige Ande"!

Anm. Ovanstående är ett avsnitt i en kommande bok av Nils Kalén, "Kristendomens hedendom".

SALOMO

Nils Kalén:

Kanons tillförlitlighet

Nya testamentet och de apokryfiska evangelierna

Medan Gamla testamentet tillkommit successivt under en tusenårsperiod, har Nya testamentets böcker enligt gjorda beräkningar nedskrivits under ca 80 år eller ungefär mellan åren 50 och 130 e Kr. Då de alltså tidsmässigt och utvecklingsmässigt ligger vår tids människor närmare, har de ett innehåll som vi lättare förstår och som vi andligen har mycket mer att hämta ur.

Av NT:s tjugosju böcker anses Paulus-breven vara de tidigast nedskrivna, allra äldst torde Första Tessalonikerbrevet vara. Evangelierna enligt Matteus, Markus och Lukas kallas de synoptiska, dvs de samstämmiga. Av dessa är Markus äldst. De båda andra synes vid redigeringen ha haft tillgång till detta samt någon ytterligare källa, nu okänd. Johannesevangeliet är yngst och skiljer sig på många punkter från de synoptiska, är tydligt påverkat av hellenistisk filosofi och mysterireligion. Ingen av evangeliernas författare torde ha haft personlig kontakt med Jesus eller tillhört hans intima krets av lärjungar.

Ur de många "evangelier" och "brev" som under den första kristna tiden cirkulerade bland de små församlingarna "utkristalliserades" så småningom de tjugosju "böckerna", vilka sedermera definitivt kom att fastställas som "kanon" eller "rättesnöre", dvs de "rätta" och av helig ande inspirerade, medan de övriga efter hand förpassades till samlingen av "apokryfer", de mindre tillförlitliga skrifterna. De flesta apokryfer är sedan länge försvunna, men efter att ha tagit del av vad som finns kvar måste man nog säga att det kanoniska urvalet var riktigt och välbetänkt. De apokryfiska evangelierna står nämligen – med undantag för vissa partier – på ett lägre plan, såväl litterärt som innehållsmässigt. För att visa vilka "tokigheter" man kan stöta på i apokryfiska evangelier eller brev gör jag här en del citat.

I "Thomasevangeliet" om Jesu

barndom läser vi:

"Han gjorde i ordning mjuk lera och formade den till tolv sparvar. Men det var sabbat, då han gjorde detta. – – – När Josef kom till platsen och såg detta, tilltalade han honom strängt: Varför gör du på sabbaten det som man inte får göra? Men Jesus klapade i händerna och ropade till sparvarna: Flyg! Då sträckte sparvarna ut sina vingar och flög kvittrande därifrån."

"En annan gång, när man sådde, gick pojken med sin fader ut för att så vete på åkern. Och när hans fader sådde, sådde också pojken Jesus, men bara ett vetekorn. Och när han skördade och förde det till logen, fick han in hundra mått. Och han kallade på alla fattiga i byn att komma till logen, och skänkte dem vete, och Josef tog det vete som blev över. Han var åtta år när han gjorde detta under." (Detta "apokryfiska" under kan ju lämpligen jämföras med de "kanoniska" bespisningsundren.)

Josef höll på att tillverka en säng. Tydligt var han ingen skicklig snickare: "Då den ena sidobrädan blev kortare än den motsatta sidan och de inte visste vad de skulle göra, sade pojken Jesus till sin fader Josef: Lägga de båda bräderna på marken och håll dem jämnt i ena ändan. Och Josef gjorde som pojken hade sagt. Och Jesus gick till den andra ändan, fattade den kortare brädan och sträckte ut den och gjorde den lika lång som den andra. Och hans fader Josef såg det och förundrade sig. Och han omfamnade pojken och kysste honom och sade: Salig är jag eftersom Gud har givit mig denna pojke."

Underverk med tänkande och talande djur är vanliga. I de s k Petrus-akterna ("akt" här i samma betydelse som engelskans "act" – "The Acts" = Apostlagärningarna) finner vi följande:

"Och Petrus fick se en stor hund som var bunden med en stark kedja, gick fram till den och släppte den lös.

När hunden blivit lös, fick den en människas röst och sade till Petrus: Vad befäller du mig att göra, du som är tjänare åt den obeskrivlige och levande Guden? Petrus sade till honom: Gå in och säg till Simon mitt i sällskapet: Petrus låter hälsa dig, kom ut till folket, ty för din skull har jag kommit till Rom, du gudlöse och förförare av enfaldiga människor! Och genast sprang hunden in och rusade mitt in i sällskapet där Simon var och lyfte upp sina framtassar och sade med hög röst: Du Simon, Kristi tjänare Petrus som står vid dörren låter hälsa dig: Kom ut till folket, ty för din skull har jag kommit till Rom, du onde förförare av enfaldiga människor! När Simon hörde detta och såg den otroliga synen, förlorade han förmågan att tala de ord med vilka han bedragit de kringstående, och alla häpnade." (Simon var en hednisk trollkarl som tävlade med Petrus om folkets uppmärksamhet.)

Vid ett annat tillfälle skulle Simon visa sin makt genom att flyga. "Och se, han lyftes upp i höjden, och alla såg honom höja sig över hela Rom och över dess tempel och kullar. De troende såg emellertid på Petrus. Och Petrus såg det otroliga skådespelet och ropade till Herren Jesus Kristus: Om du låter denne utföra det som han företager sig, så skall alla som har kommit till tro på dig komma på fall, och de tecken och under som du har gjort inför dem genom mig skall inte bli trodda. Uppenbara, Herre, snabbt din nåd och gör så att han ramlar ned. Men låt honom inte slå ihjäl sig utan bli oduglig och bara bryta benet på tre ställen! – Och han föll ned och bröt benet på tre ställen. Då kastade man stenar på honom och gick var och en hem, och alla skänkte i stället Petrus sitt förtroende."

I ett apokryfiskt "Johannesevangelium" berättas om en fiskare som hade stulit fiskar från en annan fiskare och lagt dem i sin båt. "Jesus gick då in bland fiskarnas båtar, och då han var

mitt inne bland dem, sade han: Jag säger er, ni stulna fiskar, återvänd till er ägares båt! Många fiskar hoppade då från en av båtarna tillbaka till den båt, från vilken de stulits."

Eller om några kloka gaseller:

"Därpå vände han sig om mot öknen, såg där några betande gaseller och sade: Jag säger er, ni vilda djur, kom hit och undervisa denna skara om vem jag är, varifrån jag har kommit i världen och vart jag går härifrån! Då närmade sig de vilda djuren snabbt och föll ned för Jesus Kristus. De öppnade sin mun, talade tydligt språk såsom med människotungor och sade: Du är Israels Gud, du är himlens och jordens skapare". Etc.

Ur samma evangelium:

En man var förtvivlad över att hans åkerfält var översvämmat av vatten. "Men Jesus sade till honom: Om du tror, så oroa dig ej! Därefter näpste Jesus med hög röst vattnet som täckte sådesfältet och sade: Du vatten som står där, återvänd till din förra plats! I samma stund lägrade sig över vattnet ett moln, belyst av solen, och de närvarande såg vattnet stiga upp mot molnet, såsom röken stiger uppåt, till dess att sådesfältet var fritt från vatten. Men säden på fältet framträdde i all sin prakt och gick i samma stund i ax."

Detta citat kan jämföras med de kanoniska berättelserna om "näpsande" av vindar och vatten.

I våra dagar faller det väl ingen vettig människa in att sätta tilltro till sådana amsagor i de apokryfiska evangelierna. Men uppdiktarna menade säkert att de därigenom tjänade den sak de verkade för. Ändamålet fick helga medlen, och sådana här historier var något som – för att använda en modern fras – gick hem i stugorna.

För att kunna rätt bedöma evangeliernas innehåll – såväl de apokryfiska som de kanoniska – är det nödvändigt att känna till något om "den andliga marknaden" under den äldsta kristna

tiden. Underverk och trolldom hörde till allmänhetens kära samtalsämnen, vidskepelsen grasserade. Det fanns gott om trollkarlar och charlataner som med olika medel sökte slå blå dunster i ögonen på lättrogna människor och på så vis tilldra sig uppmärksamhet och skaffa sig inflytande. De tidigare århundradenas realistiska inriktning hos den antika vetenskapen hade följts av en dekadansperiod. En våg av österländsk ockultism och övertro hade sköljt in över senantikens Grekland och Rom. Den gamla religionen hade sett sina bästa dagar, många var andligt husvilla och sökte efter något nytt. Hemliga sällskap och mysteriereligioner var det gott om, och inom dessa talades det mycket om mirakulösa skeenden och förvandlingar.

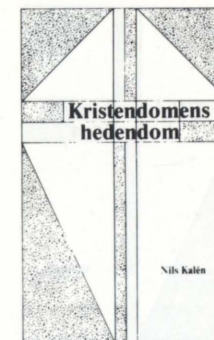
Egentligen ligger det inget märkligt däri att många som övergått till den kristna religionen allttjämt gick och bar på mycket hedniskt tänkande och begagnade sig av "hedniska metoder" för att förhjälpa sin nye herre till framgång i konkurrensen om själarna. Människan förvandlas inte språngvis. För att hon "döps in" i en ny och högre religionsform blir hon inte plötsligt en högre utvecklad individ.

Mot den här skisserade bakgrunden skall alltså de heliga skrifterna bedömas. Och när det nu är obestridligt att de apokryfiska evangelierna innehåller så många osanna uppgifter (tillsammans med sådant som mycket väl kan vara sant), vad är det då som säger att inte de kanoniska evangelierna, trots att de uppenbart står på ett högre plan, också innehåller partier som är föga trovärdiga. Att påstå motsatsen är att hävda att just dessa fyra evangelier, till skillnad från de övriga, är direkt "ingivna" och utvalda av Gud och att därför varje passus är hundra procentigt sann och äkta. Eller om man så vill: att de personer eller synoder, som ur mångfalden av skrifter stannade för just dessa, var ledda av helig ande och därför gjorde det

rätta valet och var ofelbara i sitt beslut.

Visst finns det mycket i de kanoniska evangelierna, särskilt på "underens" område, som ingalunda är av högre dignitet än den apokryfiska övertrons fabler. Hur skall man t ex bedöma passusen i Matteus 17, där Jesus blir krävd på tempelskatt och därvid säger till Petrus: "... för att ingen skall stöta sig på oss, så gå ner till sjön och kasta ut en krok och dra upp första fisk som nappar. Öppna gapet på den, så hittar du ett silvermynt. Ta det och lämna det för dig och mig." Eller när Jesus förbannar ett fikontråd för att det inte bär någon frukt, när han går förbi och råkar vara hungrig. "Och med en gång visnade trädet" (Matt 21:18–19). – Ibland torde det ligga till så, att vad som från början var en berättad liknelse, under återberättandet från man till man successivt blir förvanskat och till slut, i avsevärt förändrat skick, presenteras som en reell tilldragelse. Så kan förhållandet tänkas vara med det kända trolleriet då vatten blir vin vid bröllopet i Kana. Eller med de s k bespisningsundren, då ett ursprungligen symboliskt tal om "andligt bröd" under traderingen genom naiva själars missförstånd blir till materiell föda.

Det kan tyckas vara en självmodsigelse när det i evangelierna berättas å ena sidan att Jesus gjorde "underverk" eller "tecken", å andra sidan att han yttrade: "Varför vill detta släkte ha ett tecken? Sannerligen om detta släkte skall få något tecken." Numera vet vi att mycket av vad som kallas "under" är orimligheter, i och med att det är emot naturlagarna. Varför skulle ett kristusväsen – om möjligheter därtill verkligen funnes – handla emot dessa lagar, dvs mot den gudomliga viljan? Tvärtom torde väl en sådan person vara helt inställd på att leva i harmoni med lagarna och absolut inte trotsa dem. Och är det inte helt oförenligt med det levnads-sätt och den livsinställning, som Jesus

Nils Kalén:

Kanons tillförlitlighet

Testamentet och de apokryfiska evangelierna

i övrigt manifesterat, att syssla med publikfriande förvandlingsnummer eller att visa dåligt humör och låta detta gå ut över ett stackars fikontäd?

Att det fortfarande finns människor som all upplysning till trots sätter tilltro till orimliga "mirakler", alltså skeenden mot naturens lagar, kan väl bara bero på att de i sin naivitet menar sig däri se tecken på sin herres storhet (fast det alltså måste anses *större* att respektera lagarna). Kanske känner sig också en och annan liksom uppfordrad att tveklöst tro på alla "under" i Bibeln, enär blotta misstanken att inte allting i denna bok skulle vara "sant" skulle kunna stämplas som "otro" och "synd" och förorsaka utestängning från den eviga saligheten?

Det bör tilläggas, att det givetvis finns mycket här i världen som inte kan förklaras med våra kända naturlagar och därför för oss kan te sig som "under" men som i själva verket är helt i överensstämmelse med existerande, men för oss okända, lagar. Det bör också påpekas, att andligt högtstående personer ofta varit utrustade med speciella psykiska (och parapsykiska) förmågor, en stark själslig utstrålning och en djup människokänedom. Tack vare sådana gåvor har de varit i stånd av hjälpa sjuka människor till hälsa – människor som själva haft en stark tro och därmed förmåga att ta emot hjälpen. Något helt naturligt alltså, men av mången uppfattat som mirakel!

Vid bedömandet av evangeliernas tillförlitlighet bör bl a följande tre fakta beaktas:

1) Efter Jesu död spreds kunskapen om honom och hans läror av lärjungarna och andra som tillhört hans åhörarskaror. Någon annan nyhetsförmedling än det muntliga berättandet från man till man, och i någon liten mån brevskrivning, fanns inte. En sådan förmedling är som bekant

inte tillförlitlig. Berättelserna färgas av berättarens egen inställning och blir därför lätt subjektiva och tendentiösa, sällan verkligt objektiva. Och ju längre bort från själva händelsen

berättelsen ligger, ju flera led den passerat, desto mera bör dess sanninghalt ifrågasättas. Där fakta slutar tar legendbildning vid.

Forts på nästa sida

JESU FÖDELSE

Nils Kalén:

Den enfödde sonen

Trosbekännelsen talar om "Guds enfödde son". "Enfödd" är ett okänt ord i modern svenska, därför har man också i den nya bibelöversättningen bytt ut det mot "ende".

Emellertid är det bara Johannesevangeliet (alltså det yngsta) som presenterar Jesus som Guds "ende" son. De synoptiska evangelierna säger bara att Jesus är "Guds son", icke den ende.

Inom olika mytologier är det vanligt att gudarna i sin himmel har söner och döttrar, och även på det jordiska planet skaffar de sig då och då avkomlingar, ofta på mysteriös väg. Det förekommer också i äldre historia att konungar, faraoner och heliga män förklarats vara gudasöner eller förkroppsligade gudar som stigit ned bland människorna. Liknande uppfattningar är alltså i dag gängse i Indien, där vissa högtstående "avatarer" sägs vara gudar som tagit mänsklig gestalt. Den kristna teologin är alltså inte ensam om begreppet "Guds son".

Rent allmänt och bildligt kan alla skapade varelser betecknas som "Guds söner". "Jag har väl sagt att I ären gudar och allasammans den Högstes söner", står det i Psaltaren (82:6), och evangelisten Johannes låter Jesus referera till dessa ord: "Står det inte i er lag: Jag har sagt att ni är gudar?"

Kanons tillförlitlighet forts

2) GT:s språk var hebreiska, och judarnas talspråk på Jesu tid var den närbesläktade arameiskan. Man får därför förutsätta att alla Jesu predikningar och uttalanden gjordes på arameiska (eventuellt med citaten från GT på hebreiska), liksom att den muntliga traderingen av dessa Jesu ord samt minnena om hans liv och händelserna däromkring vidarebefordrades på detta språk. De grundelevangelier, som utgjorde original för de senare översättningarna till olika nationalspråk, är däremot skrivna på grekiska. Huruvida dessa grekiska texter är nedskrivna direkt från den

Lagen kallar alltså dem som fick Guds ord för gudar, och skriften kan inte upphävas... (10:34–35). Människor som lever ett särskilt "heligt" liv och följer de gudomliga lagarna bör i all synnerhet kunna kallas gudasöner utan att var för sig ha någon ensamrätt till denna titel.

I sin bergspredikan säger Jesus: "Saliga äro de fridsamma, ty de skola kallas Guds barn", eller enligt den nya översättningen: "Saliga är de som håller fred, de skall kallas Guds söner." Och i ett samtal med saddukeerna (de heter så i den nya översättningen) talar han om sådana som "uppstått från de döda", dvs kommit till den andliga världen: "De kan ju inte mera dö, de är som änglar, och de är Guds söner, eftersom de har fått uppstå" (Luk 20:36).

Jesus kallar ofta Gud för "fader", men det framgår ingenstans att han ville behålla detta fadersförhållande för sig själv. Tvärtom ville han att alla skall se Gud som sin fader. Han lär sina lärjungar att bedja: "Fader vår som är i himlen..."

Naturligtvis framgår det av evangelierna att denna fader-son-känsla var särskilt stark och djup hos Jesus. Han stod på ett högre utvecklingsplan än sina medmänniskor, stod närmare sin gudomlige fader, ansåg sig som budbä-

rare från en högre värld: "Och ingen känner Sonen, utom Fadern, och ingen känner Fadern, utom Sonen och den som Sonen vill uppenbara honom för" (Matt 11:27). Men om hans önskan inte hade varit att alla och envar en gång skall nå samma intima fadersförhållande som han själv, vad hade det då varit för mening med hans ord: "Var fullkomliga, så som er fader i himlen är fullkomlig"?

Den som läser de synoptiska evangelierna utan förutfattad mening och utan någon speciell viljeinriktning har alltså svårt att se hur man av Jesu egna ord kan dra de antropomorfistiska slutsatser som äldre tiders teologer gjort – och som vår tids fortsätter att göra – nämligen att Gud, i likhet med människor och många hedniska gudar, skulle ha en "enfödd" son, och att denne son, som en helt enastående händelse, blivit inkarnerad i jordmännisklig gestalt.

Anm. Den enfödde sonen är ett avsnitt i en kommande bok av Nils Kalén, "Kristendomens hedendom".

Kalén startade på 1950-talet Hälsans Förlag och har själv skrivit ett flertal vegetariska hälsoböcker samt behandlat livs- synsfrågor, bl a i romanen Denna ljuva himlakropp. Han har engagerat sig för Martinus kosmologi och översatt huvudparten av Martinus arbeten till svenska.

muntliga arameiska traditionen eller om de utgör översättningar från skrivna arameiska originaltexter, därom råder olika uppfattningar, kanske har båda alternativen förekommit. Hur det än förhåller sig härmed, så har det inte gått att undvika översättningsfel eller uppkomsten av större eller mindre nyansskillnader och betydelseförskjutningar – särskilt som arameiska och grekiska är så vitt skilda språk.

3) Inga av de grekiska originaltexterna finns bevarade. Vad vi har att tillgå är avskrifter av avskrifter i ett okänt antal led. Det är ofrånkomligt

att det vid dessa kopieringar uppstått felaktigheter och ändringar, både oavsiktliga och avsiktliga. Ytterligare nyansskillnader och betydelseförskjutningar har till sist inträffat vid översättningarna från grekiskan till nationalspråken, t ex svenska.

Det är alltså uppenbart att materialet till evangelierna under sin gång från urkällan till sin nuvarande utformning har passerat flera "förvanskningsetapper". Man bör läsa sin bibel med vetskap härom!

Anm. Ovanstående är ett avsnitt i en kommande bok av Nils Kalén, "Kristendomens hedendom".

Nils-Olof Jacobson

Axplock ur bokfloden 1982

Jag sänkte håven i 1982 års bokflod och fick upp ett dussintal böcker, som kan vara av intresse för Sökarens läsare. De handlar om parapsykologi och angränsande områden, personlighetsutveckling och odling-naturvård.

Parapsykologi

Dansen Poul Fersling utgav 1978 en bok som på svenska fick titeln *Naturligt – Övernaturligt*. Den har nu kommit som "fickbok" – dock inte för små fickor, då den omfattar 431 sidor (Forum). Den är utformad som en uppslagsbok med elva huvudavsnitt. De avhandlar dels parapsykologi och psykisk forskning, dels magi och ockultism, dels sällsamma företeelser i naturen där både snömän, UFO och Loch Ness-odjuret finns med. Jag kan instämma i förf:s beskrivning att boken "omfattar de besynnerligaste ämnen, fantastiska påståenden om människan, hennes öde och natur, påståenden som genom historien kyrkor har bannlyst, regeringar har fördömt och vetenskapsmän inte har intresserat sig för". Boken ger en myckenhet av både nöjsam, informativ och förbryllande läsning, det sista inte minst i avsnitten om rituell magi, ockultister och hemliga sällskap. De företeelser som jag själv känner till beskrivs i stort sett sakligt och balanserat. Den vetenskapligt syftande parapsykologin ägnas 35 sidor.

Mer kunskap om parapsykologin ger en ny bok, *Övernaturligt* av Eysenck och Sargent (BonnierFakta, 192 sidor i stort format). Det är en initierad skildring av modern parapsykologisk forskning, mycket rikligt illustrerad. Hans Eysenck är en känd psykolog, en av de internationellt kända vetenskapsmän som först uttalade sympati för parapsykologin. Carl Sargent är själv parapsykologisk forskare. Jag tycker den här boken är en utmärkt introduktion till ämnet. Den tar upp alla väsentliga områden, är engagerat och i bästa mening populärvetenskapligt skriven.

Personlighetsutveckling

Höstens märkligaste bok om personlighetsutveckling är nog Erik Sidenbladhs *Vattenbarn – om Igor Tjarkovskij och hans metod att föda och leva i vårt urelement* (Akademilittertur, 156 sidor i stort format). Det är en högst fascinerande bok med många bilder av förlossning och amning under vatten, spädbarn som sitter under vatten och leker med fiskar, småbarn som simmar, dyker och hoppar i vatten som om de aldrig gjort annat. Det totalt avslappade förhållande till vistelse i vatten som dessa barn visar förmedlar en märklig, nästan överklig stämning.

Igor Tjarkovskij är en rysk forskare som är fascinerad av att anpassa spädbarn till vattnets miljö. Hans egen dotter, som föddes för tidigt och vid födelsen vägde endast 1,2 kg fick vistas i vatten större delen av sina två första levnadsår, och själv bodde han "en månad i en grund bassäng där jag åt, sov och arbetade med en vetenskaplig uppsats. Jag gick bara upp ur vattnet för att gå på toaletten. Oj, vilken energi jag fick..." Han är mer visionär och konstnär än vetenskapman, och framför mycket bestämda påståenden om telepatiska band mellan mödrar och barn, om helande och biofält. Han förefaller mena att ett liv i vatten kan ge upphov till en sorts språng i utvecklingen, och kommenterar barnen i bassängen: "De här är en ny sorts människor, Oceanens barn. Människans utveckling har stått stilla, befunnit sig i en återvändsgränd. Ett liv i vatten ger nya utvecklingsmöjligheter."

Mer konventionella metoder att utveckla personligheten är bl a olika former av avspänning och meditation. Om både fysiska och psykologiska metoder, och även om kost och motion, handlar *Stressa av – kom i form* av Railo-Strömme-Waitz (Liber, 258 sidor i stort format). Boken

beskriver en kombination av fysisk och mental träning, den senare mest i form av avspänning med suggestioner. Den betonar vikten av fysisk träning och ger t o m ett träningsprogram för den som vill springa sitt första maratonlopp. Boken är full av bilder och praktiska råd, som i den psykologiska delen kan te sig alltför hurtiga. Jag tror det kan vara svårt att helt på egen hand arbeta efter den här boken, även om det lär finnas ett kassettband med muntliga instruktioner som komplement.

Då finner jag Jane Madders *Stress och avslappning* (Askild & Kärnekull, 120 sidor) mer praktiskt användbar. Den beskriver i text och många bilder, även i färg, övningar som man kan göra både ensam och tillsammans med andra för att bemästra stress och muskelspänningar. Förf. har uppenbarligen lång erfarenhet av undervisning i avspänning och kan förmedla den på ett lättfattligt sätt.

Madders skriver också om avspännande massage, men ganska kort. Mer handfast massage beskrivs i Bertil Ravalds *Massage – en handbok för alla* (Berghs, 117 sidor i stort format). Ravald har i många år masserat elitidrottare, och boken beskriver systematiskt och tydligt hur man masserar musklerna. Den avser att "vara till nytta i varje hem" men riktar sig närmast till idrottare och motionärer. Varje uppslag har en bra tecknad bild med text och en sida för anteckningar. Det är en fin idé, men fungerar kanske inte så bra eftersom boken (åtminstone mitt exemplar) är så dåligt bunden att bladen började lossna redan vid första bläddringen. Efter en tid får man en samling lösa blad i stället för en bok.

Praktiskt inriktad är också Paul Thomas *Konsten att arbeta undermedvetet – psykofeedback* (Liber, 154 sidor). Det är en handbok i "programmering av biodatorn". Förf. orienterar först om de tre forskningsområden han bygger på: cybernetik (läran om självreglerande system), hjärnfysio-

"Vandmodern" – lik en vattengudinna i forntida mytologi vilar kvinnan med de späda barnen i livets urelement – vattnet. Ur "Vattenbarn" av Erik Sidenbladhs.

logi och datorteknik. Han menar att vår hjärna fungerar i princip som en dator – man får ut vad man matar in, och han vill lära ut hur man programmerar sin biodator positivt. Det sker genom en serie systematiska avslappningsövningar som ska göras dagligen, och med kassettband som man själv talar in kan man sedan programmera sin hjärna med bestämda föreställningar. Boken är på gott och ont mycket amerikansk, men programmet är logiskt och konsekvent uppbyggt och jag tycker det är värt att ta på allvar. Som alla träningsprogram kan detta givetvis bara fungera för den som verkligen använder det enligt anvisningarna. Förf. betonar att han inte avser att behandla psykiska sjukdomar, men jag har fått praktiska impulser av hans bok också för arbete med patienter.

Amerikan är också Michael LeBoeuf, som har skrivit *Du är kreativ – hur du tar vara på din skapande fantasi* (Liber, 206 sidor). Han diskuterar kreativitet eller skapande för många ur alla tänkbara aspekter, med massor av exempel, övningar och praktiska råd. Boken är faktiskt full av kreativa idéer.

Om både Thomas och LeBoeufs böcker har jag sett sura kommentarer att de flesta exemplen beskriver folk som tjänar pengar på att vara kreativa – men vad är det egentligen för ont i det? Båda böckerna kan tillämpas även på helt andra områden av den som så önskar, och författarna ger många exempel på det.

Om kreativa människor handlar också Gail Sheelys *Våga nya vägar* (Alba, 517 sidor). I en tidigare bok, *Övergångar*, beskrev hon de kriser som de flesta av oss möter under vårt

vuxna liv. Här berättar hon om människor som växte ur kriserna genom att våga välja nya vägar, genom att ompröva sitt liv från grunden och våga bränna broarna bakom sig. Hon har intervjuat många människor som upplever en hög grad av tillfredsställelse i livet, och frågar sig vad som är gemensamt för dessa "vägväljare". Hon ger glimtar av en lång rad livsöden, några kända personer men de flesta helt anonyma. Hon skriver intensivt och engagerat. Skildringarna av människors kriser och vägval är spännande som äventyrshistorier, men de rör sig främst på det inre planet. Boken innehåller också hennes intervjuformulär, så att läsaren kan granska sin egen livshistoria och känna efter om man är en "vägväljare" eller en som bara följer med.

En ny liten skrift av Ken Keyes Jr har också kommit på svenska, *Genväg till lycka* (Wäxthuset, Pl 318 A, 760 40 Väddö). Han ger här tre "lyckorecept":

"Be om det du vill ha – men kräv det inte.

Acceptera vad som än händer – just nu.

Öka din kärlek – även om du inte får vad du vill ha."

Det lilla häftet på bara 26 sidor tar kanske en kvart att läsa, men det innehåller tillräckligt att öva för ett helt liv.

Natur, ekologi

Om John Seymours bok *Självhushållning* skrev jag i min förra bokvandring. Nu återkommer han med *Självhushållning i trädgården* (BonnierFakta, 254 sidor i stort format). Det är liksom den förra en läcker bok att

bläddra i och inspireras av. Trädgårdens alla grönsaker, örter och frukter återges i mycket vackra färgbilder. En hel del växter som knappast går att odla i Sverige finns med, men de flesta går fint här och boken är liksom den förra mycket praktiskt upplagd. Seymour introducerar en ny gammal odlingsmetod, djupsången, och påstår att den ska kunna ge 10–20 kg grönsaker per kvadratmeter. Man skulle kunna odla sitt årsbehov på 10–20 kvadratmeter per person, vilket låter nästan för bra för att vara sant. Han ger dock noggranna anvisningar om hur man gör, och jag känner mig frestad att pröva i ett hörn av trädgården. Boken innehåller allt man rimligen behöver veta för att odla sin egen mat.

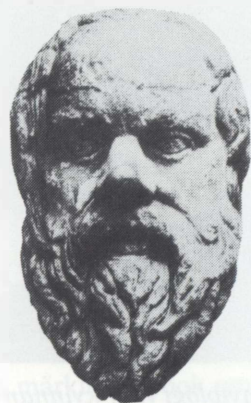
En mängd böcker om örtmedicin har kommit på svenska de senaste åren. De flesta är översättningar och mer eller mindre bristfälligt anpassade till svenska förhållanden. Förlaget Det Bästa har satsat på en hel-svensk bok, *Örtmedicin och växtmagi* (475 sidor i stort format) under redaktion av bl a professor Finn Sandberg som är specialist på just medicinalväxter. Det är en mycket vacker bok, med massor av bilder och kapitel om växtbiologi, myter, magi och annat av kulturhistoriskt intresse, samt enkla huskurer. Örtaboken omfattar 210 medicinalväxter i svensk tradition, och det finns kapitel om giftväxter och exotiska växter. Växternas verkan och användning beskrivs stramt och återhållsamt, inte alls så yvigt som i många andra örtaböcker. Jag tycker den här örtaboken är den klart bästa som finns på svenska. Den är dessutom en fröjd för ögat att bläddra i.

Forts på sidan 41

Visdomsord, citat, aforismer för ledning och inspiration

De enkätfrågor som vi förra året skickade ut till 200 slumpvis utvalda prenumeranter, besvarades av 113 personer. (Se nr 1, 1983!) Av dessa har drygt 70 skrivit ned visdomsord, citat och aforismer som de tycker om och använder som ledning eller inspiration.

Samtliga svar återges här med undantag av ett fåtal som varit otydligt skrivna eller ofullständiga.

Gör icke mot din nästa det du icke vill att din nästa skall göra mot dig!

Sokrates

1. Så tanke, och Du skördar handling! Så handling, och Du skördar vana! Så vana, och Du skördar karaktär! Så karaktär, och Du skördar ett livsöde!

2. Allt flyter.

3. God, please grant me serenity to accept things I cannot change, courage to change the things I can, and the wisdom to know the difference.

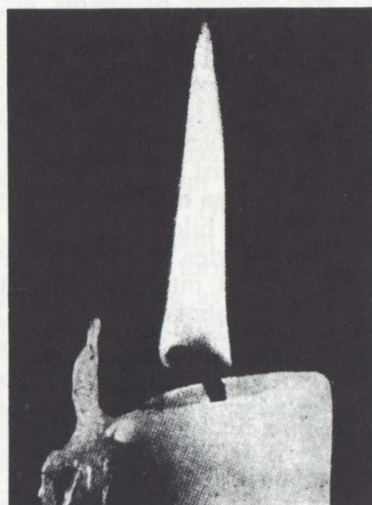
4. Inget kan vara för enkelt.
Guldet finns mitt ibland oss.
Det högsta finns i det minsta.

5. Lidandets sanna natur uppenbarar sig som frigörelsens sublimes redskap.

6. Älska din nästa såsom dig själv! (Nämnt 5 gånger.)

7. Ångra aldrig gårdagen!

8. Allt vad I viljen att människorna skola göra eder, det skolen I ock göra dem! (Nämnt 5 gånger.)

Bättre tända ett ljus än förbanna mörkret.

9. Jag ville måla en träsked så att människorna anade Gud.
Det finns bara en du kan förbättra: dig själv.

Så skänk mig du höga, du strålande Gud din klarhets kraft, när barbarerna storma!

10. Dårar tror sig vara stora när dom höjer sig över andra. Den vise gör sig själv liten för att höja sig över sig själv.

11. Today is the tomorrow you made yourself yesterday.
Service is the jewel in the rock of attainment.

12. TAT TWAM ASI = DU ÄR DET.
AYAM ATMA BRAHMA = Detta mitt Innersta Själv är Brahman.
Led mig från mörker till ljus, från det överkliga till det verkliga, från död till odödlighet (vedantisk bön).

13. Jesu bergspredikan.

14. Var positiv! Försök älska alla, allt som Gud har skapat!

15. We are never there, always HERE and NOW. We live in the eternal NOW.
The path lies within you, in the depths of your consciousness. You will find it nowhere but within you.
Ingenting är förgångligt, bara föränderligt.

16. Lagom är bäst.

17. Jag existerar inte för att göra intryck på världen. Jag existerar för att leva mitt liv på ett sätt som gör mig lycklig.

18. A thousand plastic flowers don't make a desert bloom.

19. Var positiv – lev lycklig!

20. La Bruyere: Det behövs beslag och utmätning, fängelser, straff, det medger jag, men rättvisa lagar och nödvändighet i all ära, jag blir lika förvånad var gång jag ser med vilken grymhet människor behandlar andra människor.

21. Var god och du kommer att vara lycklig!

22. Ordet. Kraften.

23. Sokrates maning: Gör icke mot din nästa det du icke vill att din nästa skall göra mot dig!

24. Bättre lyss till den sträng som brast än att aldrig spänna en båge.
Underlåtenhet att välja är också ett val.

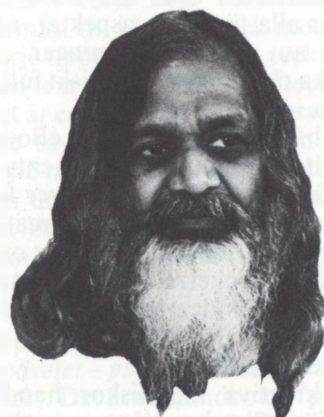
25. Vid eftertanke – efter sig själv dömer man andra.

26. Dömen icke, så skolen I icke vara dömda. Fördömen icke, så skolen I icke vara fördömda. Mästare, hur ofta skall jag förlåta min broder? Männe ända till sju gånger? Jag säger dig: Icke allenast sju gånger, utan sjuttio gånger sju gånger.

27. Det är alltid mörkast före gryningen.
Den som söker han finner.
Finns det liv, finns det hopp.
Den som lever, får se.
Älska din nästa!
Ge aldrig upp förrän "slutsignalen" har gått!

28. Sv. psalm 564: Var finns den vän som överallt jag söker...

29. Maharishi: Vi lever här för att existera, utvecklas och fullkomnas tillsammans.

Vi lever här för att existera, utvecklas och fullkomnas tillsammans.

Maharishi Mahesh Yogi

Jag är vägen, sanningen och livet.

Jesus

30. Jag är barn av Gud.
Allt är harmoni.

31. Jag och Fadern är ett.
Tanken är i första hand skapande, i andra hand reflekterande, Guds medskapare.

32. Jag älskar mej själv, jag älskar dej, jag älskar allt och alla.
Lyssna, se och känn livet i allting, lugnet och stillheten.

33. I was so much older then. I'm younger than that now.

34. Vad människan sår, det skall hon ock skörda.
Ingen kan lida orätt, och ingen kan göra orätt.
Alla skall gå igenom detsamma för att bli detsamma.

35. Döm aldrig någon efter vad hon eller han synes vara.
Nu är den vår de svaga kallar höst.

36. Känslan och Förnuftet – vilken gåta!
Varför frukta döden? Den är livets underbaraste äventyr.
Tiden är den store författaren.

37. Den gyllene regeln, som finns i alla religioner i olika form.

38. I stillhet och förtrostan varden I starka. Jes. 30:15. Shakti. Glädjens icke över att andarna äro er underdåniga, utan över att edra namn äro skrivna i himmelen (= livets källa). Luk. 10:20.

39. Det är bättre att förekomma än att förekommas.
W Dyers ord Att välja är det primära, vi väljer hur vi känner oss, osv.

40. Liksom biet samlar honung och flyger bort utan att skada blomman eller dess färg och lukt, så må den vise leva på jorden.

41. Semper idem (alltid densamme).

42. Jesus: Jag är vägen, sanningen och livet.

43. Vad du än är, så var det helt och icke styckevis och delt!
Våga leva!
I morgon kommer också en dag.

44. Den är modig som inte räds sin rädsla.

45. Vad jag sår skall jag skörda.
Bemöta en annan som jag själv önskar bli bemött.
Varje motgång har sin djupa mening, hur jag klarar den...
Varje dag är en byggnadssten på vägen.
Låt Ljuset/Solen borttränga mörkret!
Tänk positivt!
Don't quit!

46. Lev här och nu!

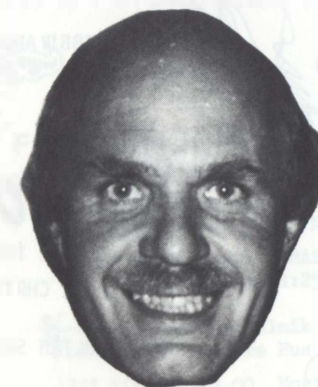
47. Det finns inget ont. Det onda är bara det obehagligt goda.

48. Störst av allt är kärleken.

49. Sartre: Du skall icke förlita dig på någon annan än dig själv!

50. Leo Tolstoj: Allt slutar lyckligt för den som kan vänta.

51. Do what thou wilt shall be the whole of the law. Det är Aleister Crowleys levnadsregel och betyder: Var trogen ditt sanna jag!

Att välja är det primära.

W Dyer

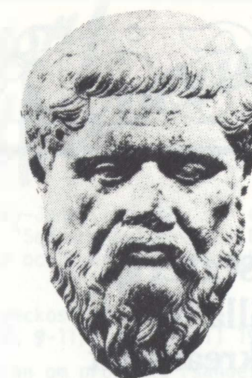
52. Älska Din nästa såsom Dig själv! Om Du inte kan tycka om en människa, försök bete Dej som om Du gjorde det!

53. Allt är mycket gott.
Gud är kärlek.
Som man sår får man skörda.
Tänk positivt!

54. Franciscus bön.
Har du varma tankar, så kläd dem i ord,
ty ljumhet och kyla finns nog på vår jord.
Har du lite kärlek, så ödsla med den och minns den som giver får mera igen!

55. Sörj inte över det du saknar, utan gläd dig över det du har!
Den som är medveten om en mening med sitt liv, är också vuxen nästan alla svårigheter.

56. Allt vad du bundit på jorden, har du bundit i himmelriket. Men vad du löst på jorden, har du löst i himmelen.

Barn som räds för mörkret kan man lätt förstå och förlåta, men vuxna som blundar av rädsla inför ljuset är i sanning oförlåtligt sorgliga.

Platon

57. Gör ej mot andra vad Du inte vill att de gör mot Dig!
Det är bättre att älska och bränna sin hand, att älska och förlora än att inte ha älskat alls.
Önskningar är öde.

58. Bättre tända ett ljus än förbanna mörkret.

59. Platon: Barn som räds för mörkret kan man lätt förstå och förlåta, men vuxna som blundar av rädsla inför ljuset är i sanning oförlåtligt sorgliga.

60. Vi har älskat stjärnorna för mycket för att frukta natten.

61. Salig är den som gråter, ty han ska bli tröstad.
Fader vår... giv oss ditt dagliga bröd och förlåt oss våra skulder...

62. Bli förbannad på dig själv någon gång, innan någon annan blir det!
Nej, min Vän, det är inte så att det är Du som inte tror på Gud – sanningen är att det är Gud som inte tror på Dig, än.

63. Världens problem orsakas inte av onda människor som gör dåliga saker utan av goda människor som inte gör någonting alls.

64. Att tänka vänligt även om dem man ej tycker om!

Du skall icke förlita dig på någon annan än dig själv!

Jean Paul Sartre

Sökarguiden

**Livsenergi
källa till
kraft, kreativitet
och glädje.**

**Workshop med
SYLVIA GOODMAN**
30 maj - 3 juni
1983

Sylvia Goodmans arbete förenar Reich kroppsspsyko-terapi, gestalt, psykodrama och konstnärliga uttrycksformer till en unik terapiform som på ett känslösamt, kraftfullt och intuitivt sätt leder människorna till deras innersta.

Sylvia Goodman har 30-årig erfarenhet som terapeut, grupp- och workshopledare från både öst- och västkusten i USA. Som konstterapeut har Sylvia Goodman arbetat med musik, målning, dans och teater. Hennes egna tavlor har varit utställda bl.a. på Rockefeller Center i New York.

På workshopen i juni kommer arbetet att omfatta Reichorienterad kroppsspsyko-terapi, ögonterapi, energihöjande övningar, andning, upptäcktsresor i fantasin, expressiva rörelser och dans, ljudövningar, gestalt, psykodrama så väl i grupparbetet som individuellt.

För ytterligare information ring eller skriv till: Hellen Lundberg, Hampvägen 24, 178 00 Ekerö. Telefon 0756/336 12 från klockan 17 till 22.

KAFÉ VEGA

Kafé VEGA har också ett utförligare program som du kan hämta i kaféet. Glöm inte heller bort den goda maten som finns att få där...

Söndag 10/4 kl. 19.30
JOHAN WRETMAN - ATT VAGA MÖTA SIN SKUGGA

Tisdag 12/4 kl. 19.30
KATHLEEN & DERK LOEKS - ATT BYGGA EN KÄRLEKENS GRUND

Tisdag 19/4 kl. 19.30
KATHLEEN & DERK LOEKS - ATT VAGA VARA SANN

Torsdag 21/4 kl. 19.30
ANDERS FUGELSTAD - INDIEN - GAR DET?

Torsdag 28/4 kl. 19.30
LENA WADENMARK TUULSE - HELHETENS VÄG

Tisdag 3/5 kl. 19.30
PEGGY STANLEY - ATT LEVA LIVET FULLT UT

MÅNDAGSGRUPPEN

11/4 JOHAN WRETMAN - LIVSKUNSKAP, REINKARNATION OCH KARMA
ENLIGT EDGAR CAYCE OCH ANDRA.

18/4 EN AFTON MED TOLKIENSÄLLSKAPET I STOCKHOLM

25/4 SYSTER JAUANTI - VISIONER AV FULLKOMLIGHETEN. Föredrag och meditation över människans tre fullkomligheter.

2/5 RABBI MARON KATZ - JUDISK MYSTICISM.

KLUBB SÄDD & SKÖRD

10/4 CLAUDE THORLIN - BANDRÖSTER: Talar de döda på band?

14/4 ANNE CHRISTINE OLSSON - MASSAGE: Djupmassage och energibalansering.

15/4 ZOLTAN SERAFIN Jr. - KOSMISKA BILDER: Amatörfilmföreställning. Märkliga scener för vaksamma ögon.

20/4 OLLE HJERN - VÖLVANS SPÅDOM: Völuspå och dess universella religiösa symbolik.

WHITE LODGE

Information om kurser och verksamhet i WHITE LODGE:s inriktning ges i Stockholm och Göteborg. Kurser ges även på dessa platser. En av Ronald Beeseleys efterföljare är Peter Goldman, som håller föredrag i Sverige varje år.

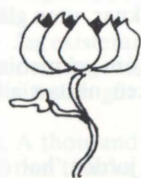
STOCKHOLM: Ann-Christin Persson
Järvstigen 12
171 71 Solna
08-85 46 56

GÖTEBORG: Gerd Ellholm
Askims Trappsteg
436 00 Askim
031-28 71 40

INFORMATION OM VAD SOM HÄNDER: Skicka in information till SÖKARGUIDEN, Box 45505, 104 30 Stockholm. Vill du annonsera om kurser etc. gör du det bäst i ENERGIVÄGEN - som sprids lokalt i Stockholmsområdet i 3000 ex. Adress: Box 45096, 104 30 Stockholm. Tel: 08-10 55 85. ENERGIVÄGEN kan du också prenumerera på. Utkommer med 8 nr per år. Gratis i bokhandel VATTUMANNEN och andra större samlingsplatser där "New Age-aktivitet" förekommer.

TEOSOFERNAS

Sommarevecka blir i Finland 27 juni - 3 juli 1983 på de finska teosofernas sommargård KREVIKA i Matku i Finland. Svensk - Finsk meditationskurs på samma plats 4 - 7 juli. Ledare: Curt Berg. Teosofiska Samfundet ADYAR, Karlavägen 44, 114 49 Stockholm Tel: 08-61 68 83 eller 89 36 59

På väg in i den nya Tidsåldern

12/4 De kvinnliga mästarna visar vägen till mater-realisering.
27/4 Företagande som livsstil
5/5 Undervisningens grunder i vattumannens tidsålder
18/5 Från Illuminati till maktpolitik och massmanipulation på 1980-talet.
26/5 Överlevnadsteknik - hur du klarar värme, maten, vattnet, när civilisationen inte rör det. Arne Groth.
Huvudtalare är Björn och Mona Roxendal.

Alla föredrag kl. 19.00 på ABF-huset, Fabiansalen, Sveavägen 41.
Ytterligare information: 0764-226 35.

Äntligen!

Nu kan DU lära dig gå på glödande kol!

Tolly Burkan från USA

har lärt över 200 personer att gå på eld! NU är det dax för dig!

19 maj 1983, 18.00 - 22.00. Polhemsvägen 24. Sollentuna. Anmälan och information: 08-61 69 63, kvällstid. Annika Waldenström. 100:- eller hela kursavgiften sätts in på pp 59 09 28 - 4 (hela kursavn. 230:-)

REA
på REAN!
Ytterligare 20%
på våra Realklar 30%
Vattumannen 40%
Drottninggatan 83
08-109615 50%

FÖRENINGEN FÖR HELHET & HÄLSA

APRIL 8/4 fred.kl.18.00 DEMONSTRATION AV DJUPMASSAGE-KROPPSTERAPI
Plats: Vetegatan 4, Terapilokalen Skanstull (gå mot Södersjukh.)
Inträde: 10:- Anna Nordgren

9,10/4 18,00 kurs i MASSAGE. Innehåll: massage, anatomi, självhjälpsmetoder. Kostnad: 250:- Ledare: Anna Nordgren Plats: Vetegatan 4

8/5-15/5 Monica Gorchelnik ställer ut sina oljemålningar och akvareller.
Plats: Alla Kvinnors Hus Svartensgatan 3.

17/5 tisd.kl.19.00 Monica Gorchelnik visar sina oljemålningar och akvareller på dia och berättar om sin konstnärliga utveckling.
Alla Kvinnors Hus, Svartensg.3 Monicas tel. 08/51 33 10

23,24/4 18,00 KURS: LÄR KÄNNA DIN KROPP genom massage, intuitiva rörelser, meditation, yoga, energibalansering. Pris: 300:-
Leda: Monica Gorchelnik 08/51 33 10

Transforming Human Experience; Teachers Training 28 maj-4 juni

Denna kurs är speciellt utformad för blivande utbildare/lärare/pedagoger i självutveckling eller liknande och för människor som redan arbetar med detta, terapeuter och andra som hjälper och stöder andra människor.

Peggy och Tolly kommer här att dela med sig av de mest dynamiska och framgångsrika teknikerna och lära ut praktiska övningar. Det här är en kraftfull kurs i att utveckla mänsklig effektivitet i en känslig och kärleksfull utformning.

Betoningen på att stimulera individuell kreativitet ger deltagarna möjligheter till självuttryck och personlig utveckling. För de som tidigare inte har undervisat lägger Peggy och Tolly speciell uppmärksamhet på att utveckla intuition och självkänsla.

Alla deltagare kommer också att få individuell tid med Peggy och Tolly för att utforska specifika behov.

Kursledare: PEGGY STANLEY & TOLLY BURKAN
Kursgård: Hotel PERSBORG, Rättvik
Kurskostnad: 1 850 kr plus kost & logi 130 kr/dygn
Kurstid: Lördag 28 maj fm tom lördag 4 juni em.

För kursprogram och ytterligare information kontakta:

PRATIMA tel 08/40 08 38 LIVSGLÄDJE (dagtid 08/10 69 15)
ANNIKA tel 08/61 69 63 (dagtid 08/87 02 00 - 2621)

"Sensory Awareness"

Kerstin Lindley-Jones, London, ger en längre kurs på temat "Sensory Awareness". En träning i att upptäcka och tyda kroppens subtilare signaler.

GÖTEBORG: (4 veckoslut)
13-15/5, 1-3/7, 9-11/9 och 4-6/11 1983

Anmälan, begäran om prospekt (sändes kostnadsfritt) o andra informationer:

Näckrosens Bokhandel
Haga Nynata 21
413 01 Göteborg
031-13 60 85

Våren 83

Onsdagen den 13 april - onsdagen den 20 april
KLUBBENS FASTEVECKA för friska fastare.
EVERT KRING svarar för programmet med samling varje kväll för föredrag, avspänning, gymnastik m.m. Anmälan till Evert tel. 08/44 12 91 före den 7 april. Kostnad ca 250:- inkl. drycker.

Söndagen den 17 april kl 18.00-20.00
Efter din middag på ÖRTAGÅRDEN - serveras mellan kl 12.00 - 17.00 - tolkar MARJA ENTRICH egna visor och visioner och MAUD BRÄNDSTRÖM demonstrerar friskvård för huden för hela familjen med Marja Entrich's Gröna Linje. Entré 10:-. Vårdinna: Jane Nyman.

Lördagen den 23 april kl 19.30-23.30
Äter en DANSKVALL till Sten Ströms Duo på Brygg-
huset. Thé-supé. Entré 40:-.
Vårdpar: Anne-Marie och Bengt Dahlström.

Tisdagen den 26 april kl 19.30-21.30
MÅSTE VI PLAGA DJUREN FÖR ATT FÅ HÄLSAN?
Richard Jobson talar i Katasalen. Entré 10:- (ej medl.
15:-). Vårdinna: Jane Nyman.

Fredagen den 29 april - söndagen den 1 maj
VEGETARISK MATLAGNING - LÄTT SOMEN DANS
se under kurser!

Nolgården, ett Andligt Retreat

Nordisk Meditation Schamanisme Healing Yoga

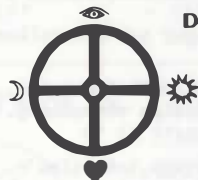

Begär program

Hjärtats Kraft - Healing 3-12 juni, 21-30 juli Det Inre Ljuset - Healing Fördjupelse 1-10 aug

Visdomens Väg - Yoga & Meditation 6-15 juli Schaman Meditation 20-29 juni

Den Stora Vägen - Meditation Fördjupelse 13-31 aug

TORA-institutet

Nolgården, Riksberg 8140. 545 00 Töreboda
Tel. 0506/131 41 el. 031/24 68 16
Lärare - Freya Drott och Odinham Gode

Tidskrift för shamanism

Yggdrasil är en sammanslutning som vill sprida shamanism i Sverige. Den har en tidskrift med namnet Gimle. I nr 5, som jag erhållit, berättas bl a om galderkonst, sejd och runmagi, om nåden - en shaman i sameland - om esoteriken i den äldsta runraden, om Oden som revolutionär och om "utesittning". Det senare är en metod för att få del av naturens visdom, naturens läkande och balanserande krafter, få självinsikt och kunskap om vad man bör göra i viktiga livssituationer, få reda på vad man har för uppgift i livet,

känna sitt sammanhang med livsväven m m.

I redaktionen för nr 5 sitter Mikael Gejel, Jörgen I. Eriksson, Viveca Lamers och Karin Norberg. Adressen är c/o Gejel, Vattenledningsvägen 33, 126 34 Hägersten.

SM

Nöj Dig inte
med mindre än
Sökaren!

SSE

Förra året bildades i USA *The Society for Scientific Exploration Formed for the Study of Anomalous Phenomena*, förkortat SSE. Sällskapet är ett forum för vetenskapsmän som vill forska om företeelser utanför det som idag anses vetenskapligt trovärdigt, t ex ESP och UFO, och som vill publicera sina resultat.

Syftet med SSE är inte så mycket att bevisa eller motbevisa något som att objektivt utforska intressanta företeelser.

SSEs grundare är Peter Sturrock, astrofysiker och chef för Institutet för plasmaforskning vid Standforduniversitetet i Kalifornien. Sturrock säger bland annat att han inte är nöjd med Condonrapportens förklaring till UFO-iakttagelser. Liksom många andra vetenskapsmän som studerat Condonrapporten anser han att dess slutsatser inte följer från dess fakta. Sturrock har också i en undersökning som han gjort funnit att nära 20 procent av medlemmarna i det amerikanska astronomiska sällskapet har iakttagit föremål på himlen som de inte kunnat förklara.

Hittills har omkring 150 personer accepterats som medlemmar i SSE. För medlemskap krävs doktorsgrad, annan akademisk bakgrund eller forskningsmeriter. 1984 skall SSE börja utge en tidskrift. För närvarande publiceras ett nyhetsbrev, *The Explorer*, som redigeras av Harold Puthoff vid SRI International. Puthoff är känd som en av de vetenskapsmän som grundligt studerat Uri Gellers paranormala förmåga och funnit att den är äkta.

SSE står i opposition till Kommitén för vetenskaplig undersökning av påstådda paranormala fenomen, vilken är helt negativ till det paranormala och ofta kallar till presskonferens för att föra ut sin mening.

Adressen till SSE är c/o Dr. Henry Bauer, College of Arts and Sciences, Virginia Polytechnic Institute, Blacksburg, Va 24061, USA.

I England finns ett liknande sällskap, Association for the Scientific Study of Anomalous Phenomena, förkortat ASSAP. Det har adressen c/o Janice Bagnall, 6 Colwyn House, Cosser St., London SE1 7BY, England.

Källa: Brain/Mind Bulletin 3 januari 1983.

Måndagsgruppen

ABF, Fabiansalen, Sthlm 19.30
varje måndag sedan 31 år.

BUDDHASASANAFÖRLAGET Box 5158, 102 44 Stockholm

Skrifter ur den buddhistiska palikanon:

Buddhas stora meditationstal
40 sidor, ca 20:-

Buddhas tal till Sigala
24 sidor, ca 16:-

Övrigt:

Buddhismen i ett nötskal
av Narada Maha Thera
80 sidor, ca 15:-

Buddhistisk meditation

av Francis Story
32 sidor, ca 7:-

I bokhandeln eller direkt från förlaget

Söker Du . . .

- Vidare kunskap om Dig själv.
- Perspektiv på egen växt och utveckling.
- Personligt syfte och djupare livsmening.
- Utbildad psykolog som partner för samtal.
- Djupare förståelse för och hjälp till bearbetning av personlig kris.

Kontakta

**Jan Romander för
astrologisk konsultation**
Tel: 08-42 61 39

P.S. På fredagar mellan kl 16 - 18 kan Du träffa Jan Romander personligen på **Vattumannens Bokhandel**, Drottninggatan 83, Stockholm, tel. 08-10 69 15.

ÄKTA HOROSKOP

Är du intresserad av horoskop som det går att lita på? Kontakta då mig för närmare information om alternativ, innehåll och aktuella priser. Endast skriftliga horoskop. Bifoga svarsporto på 3:30 om du skriver.

KOSMOBIOLOG KENT SKOGLUND, BLOCKVÄGEN 13, 5 tr.
824 00 HUDIKSVALL, TELEFON 0650/163 89 kl 17 - 18 Må - To.

Konsthantverksskurser sommaren 1983

Bandvävning, 13/5-15/5, 12/8-14/8. 24 tim
Karda och tova, 27/5-29/5, 26/8-28/8, 24 tim.
Växtfärgning, även svamp och irgalan, 31/5-4/6, 7/6-11/6, 4/7-8/7, 26/7-30/7, 15/8-19/8, 40 tim.
Vävning, grundkurs, 15/6-22/6, 70 tim, 13/7-22/7, 100 tim.
Vävning fortsättningskurs, 3/8-10/8, 70 tim.
Från får till väv, 4/7-8/7, 40 tim.
Teckna och måla i olja el. akvarell, 11/7-15/7, 40 tim.
Allmogemålning, 19/7-23/7, 40 tim, 11/8-14/8, 35 tim.
Anmälningar och upplysningar:

Margot Slipare
Nyhyttans Herrgård
778 00 Norberg
Tel 0223-21993.

Axplock forts

Det gäller också *Min bit på jorden* av Anna Horn m fl (Bra Böcker, 226 sidor i stort format). Den är ett försvar för den levande naturen - den inte alltför städade, där ogräs och allehanda knytt också har sin plats. En rad medarbetare skildrar i ord och bild sina jordbitar i olika landskap, hur de försöker samarbeta med naturen i stället för att våldföra sig på den. Andra halvan av boken innehåller praktiska uppslag om odling och kompost, ogräs och fåglar, småkryp och andra djur som kan behöva skydd och omtanke. Boken har mängder av färgfoton och poetiska teckningar av Annika Blom. Den ger mycken information och inspiration för den som har en bit av jorden att förvalta.

Den kanske mest glädjande boken i den här bokvandringen är till sist *Norden år 2030* av Henrik Wahlforss och Leif Perhson (Tryckeriförlaget, 179 sidor i stort format). Författarna har "haft en unik möjlighet att resa i framtiden och under ett helt år besöka Norden år 2030". Boken beskriver, i text och mångfald färgfoton, hur grodden till framtiden redan finns i nuet. Odling, teknik, kommunikationer, bostäder, mat, forskning och undervisning - på alla områden finns redan positiva och glädjande verksamheter. I en lättsamt underhållande ton låter författarna dessa små plantor växa upp och visar dem i all sin rikedom om femtio år. Jag tycker att avsnittet om sjukvården är litet tamt - hur gick det egentligen med 1970-80-talets ökande intresse för alternativa behandlingsmetoder? Om det nämns ingenting. I ett annat avsnitt kan jag känna igen Saltå kvarn och bageri, men de flesta företag och grupper som skildras var okända för mig. Gemensamt för dem är att de har alternativa lösningar till dagens problem, och att de tror på framtiden. Ett kinesiskt ordspråk lär säga: "Om vi inte ändrar riktning är det risk att vi kommer dit vi är på väg". Den här boken visar en mångfald alternativa riktningar. Den lever väl upp till sitt motto, formulerat av Hasse Alfredsson: "Det naturliga i dagens läge är att vara pessimist, men det är ens förbannade skyldighet att vara optimist".

1982 bjöd på många vackra böcker, många att glädjas åt och inspireras av. Om jag hade en magisk stav och kunde bestämma att en av de här böckerna skulle bli en bestseller, så valde jag nog *Norden år 2030*.

Vi har missförstått hjärtats funktion. Det är ett intelligensorgan.

Sir George Trevelyan

Vad mänsklighetens stora tänkare, filosofer och sanningssägare från skilda länder och tider förkunnat och nedskrivit, utgör en ovärderlig skatt, vilken är allas vår gemensamma egen- dom.

Nationalismen är ett helt folks träning för ett begränsat ideal, och då den får fäste i människornas sinnen, leder den dem otvivelaktigt till moralisk degenera- tion och intellektuell blindhet. Vi kan inte annat än fasthålla vid vår tro att denna tid av nationalism, av gigan- tisk fåfänga och själviskhet blott är ett övergående skede inom civilisationen, och att de som gör permanenta anstal- ter för att hysa denna tillfälliga histo- riska sinnesstämning skall bli ur stånd att anpassa sig för den kommande tiden, då den sanna frihetsanden skall råda.

Med nationlismens ohämmade till- växt undergår den moraliska grundva- len för den mänskliga kulturen helt omedvetet en förändring. Samhälls- människans ideal är osjälviskhet, men

nationens ideal är, liksom den profes- sionelles, själviskhet. Det är därför som själviskhet hos individen fördö- mes, medan den förhålliga hos natio- nen, vilket leder till hopplös andlig blindhet och sammanblandar folkets religion med nationens religion. Vi finner därför, för att ta ett exempel, människor mer och mer övertygade om kristendomens överlägsenhet, blott och bart emedan kristna natio- ner är i besittning av större delen av världen. Det är som att försvara en rövares religion genom att omtala till vilket belopp hans tjuvgods uppgår. Nationerna högtidlighåller i sina kyr- kor sina framgångsrika blodbad på människor.

RABINDRANATH TAGORE

Varning: Se upp för Fan!

Det finns tydligen en imaginär djävul, som inte har någon misskund ens med sina egna disciplar och som dessutom snuvar både gudar och djävlar på konfekten och det är FAN. Alla andra sorters djävlar förbleknar fullständigt i jämförelse med Fan. Mycket tyder på att de själva titt och tätt faller offer för Fans försåt och de kan inget göra åt detta därför att Fan är imaginär.

Fan bygger sitt välde på enfalden. Hans anhängare kallas fan- atiker, därför att de är helt i händerna på Fan. Fan- atikern tror att det han gör är det enda rätta, även om det är motbudande, och anstränger sig till det yttersta för att fullfölja vad han tror vara sin heliga plikt och i tysthet lovprisar han sitt mod och sin själstyrka. Skulle han råka ut för att själv bli illa ansatt av andra fan- atiker, anser han sig vara en martyr. Att den lede Fan flinar bakom hans rygg och förnöjsamt drar sig i sitt skägg är han totalt omedveten om.

Bibeln är full av våldsdåd, där fan- atiska präster och profeter i sin enfald gått Fans ärenden i tron att de tjänat Gud. Även Vår Herre har tydligen varit illa ansatt av Fan när han ordnade med syndafloren och när han utplånade Sodom och Gomorra.

Kyrkorna har i alla tider mest suttit i klorna på Fan. Fan- atiska präster, påvar, jesuiter och andra kyrkliga fan- atiker har utövat intensiv klappjakt, tortyr och andra våldsdåd mot hedningar, kättare, häxor och vanliga syndare. Kristendomens store apostel, Paulus, var en obotlig fan- atiker både som hedning och kristen.

Fan- atiska Mammon- dyrkare pressar sina underlydande ner i djupaste armod i sin jakt efter penningen. Vi har idag fan- atiska kristna, fan- atiska muslimer, fan- atiska judar, fan- atiska fascister, fan- atiska kommunister – ja listan på fan- atiker skulle kunna göras hur lång som helst och alla sprattlar de i Fans nät. Skulle man dessutom redogöra för Fans triumfer, skulle det bli en tjock bok, kanske ett helt bibliotek.

Kära medmänniska, var gärna hängiven åt det som du tror är rätt och riktigt, men akta dej noga för att kliva över den osynliga gränsen till Fans domäner, för då fastnar du ohjälpligt i Fans nät och du kommer aldrig loss; du kommer att framhärda i din fan- atism intill döden. Akta dej för Fan ...!

Gösta Johanson

Gåvor

Franz Schwabe, Stockholm, 48:-, Anne- Marie Bjurberg, Bröttby, 98:-, Nils Aroze- nius, Olofström, 6:-, Anders Hagekrans, Bandhagen, 8:-, S.O. Fransson, Köping, 28:-, Eric Westberg, Bankeryd, 23:-, Knut Söderlund, Saltsjöbaden, 6:-, Arvid Lind- fors, Stockholm, 3:-, Lennart Nordström, 48:-, Martin Gunnäs, Enskede, 18:-, Ronny Karlsson, Kyrkhult, 3:-, P.O. Arvidsson, Täby, 18:-, Karoly Holpar, Borlänge, 8:-, Eiler Anderson, Angered, 23:-, Gert Kaffa, Arkeltorp, 98:-, Per Waernér, Karlskoga, 8:-, Dan Johansson, Flöby, 8:-, Elisabeth Leskosek, Södertälje, 48:-, Dolly Lindén, Jönköping, 18:-, Christina Hedberg, Gränna, 8:-, Gunnar Caldenby, Uppsala, 16:-, Kenneth Ny- ström, Stockholm 48:-, Mary Karlsson, Skellefteå, 18:-, Arvid Nilsson, Landskro- na, 28:-, Tommy Olsson, Uppsala, 248:-, Tore Mannering, Solna, 8:-, Bela Molnar, Landskrona, 8:-, Tilly Andersson, Eksjö, 8:-, Erik Borgström, Solna 8:-, P.V. Hag- man, Västerfärnebo 8:-, Gustav Blixt, Västra Frölunda 28:-, Åke Hållstam, 8:-, Edit Nilsson, Stockholm, 50:-, Anders Lindell, Jönåker, 48:-, Helmi Björling, Stenstorp, 98:-, Anders Svensson, Göte- borg, 3:-, Karin Skogman, Spånga 23:-, Monica Johansson, Södertälje, 8:-, Staffan Nilsson, Kolbäck, 8:-, Edvin Wiktorsson, Södertälje, 8:-, Sigbrit Bonsirven, Kinna, 6:-, Siv Borén, Fjälkinge, 8:-, Sven Ljungblad, Göteborg, 23:-, Karl-Olof Karlsson Göteborg, 8:-, Dan-Erik Tiw- estam, Johanneshov, 8:-, Bo Andersson, Örebro, 8:-, Rose-Marie Hellström, Öre- bro, 48:-, Ingalill Karlsson, Stenungsund, 48:-, Stig Hartman, Halmstad, 18:-, Ulla Thilander, Stockholm, 8:-, Kjell Jonsson Stockholm, 48:-, Peter Navratil, Hud- dinge, 18:-, Harvinder Singh, Västerås, 16:-, H. Kehlman, Farsta, 48:-, Einar V. Larsson, Kvicksund, 8:-, Alf Forsén, Säv- sjö, 23:-, Ingrid Kraft, Landskrona, 18:-, Solveig Olsson, Göteborg, 8:-, Kerstin Moberg, Göteborg, 8:-, Siw Karlsson, Mölndal, 28:-, Åke Sjöberg, Nacka, 8:-, Sören Mohlin, Ljungsbro, 23:-, Gunnar Tholén, Spanien, 98:-, Berit Rudberg, Lärbo, 8:-, Bernt Pettersson, 98:-, Hakon Ardahl, Göteborg, 8:-, Clas Bergkvist, Vallentuna, 48:-, Torbjörn Berglund, Huskvarna, 8:-, Ivan Pettersson, Södertäl- je, 6:-, Summa kronor 1 917:- Mycket tack! Red.

Ett vandrarhem för andliga vagabonder:
Sölje kloster, 670 20 Glava,
Värmland. Tel. 0570-640 84,
641 25

Vi har en stor mission. Vi skall
forma jordens framtid.

Novalis

Det finns bara ett tempel i värl-
den, och det är människokrop-
pen. Intet är heligare än denna
höga gestalt.

Novalis

VEDANTA

SERVICE

VEDANTA SERVICE ÄR EN IDEELL OCH OBEROENDE FÖRENING SOM HAR BILDATS FÖR ATT GE SERVICE TILL DIG SOM HAR INTRESSE AV YOGA, MEDITATION OCH ÖSTERLÄNDSK VISDOM.

VI KAN ERBJUDA DIG BL.A. SERIÖS VEDA-, VEDANTA-, SHANKARA- YOGA- OCH MEDITATIONS LITTERATUR TILL LÅGPRIS. VI HAR ÄVEN FÖRSTKLASSIG RÖKELSE, AFFISCHER SAMT KASSETTBAND MED VE- DISK RECITATION M.M.

REKVRERA VÅR POSTORDERKATALOG GENOM ATT SÄNDA NAMN OCH ADRESS TILL:

VEDANTA SERVICE, EDESÖVÄGEN 14, 130 54 DALARÖ.

Kurser på Kosmos i Varnhem

Enkel kursgård med vegetarisk kost som vi själva lagar. Martinus kosmologi och närliggande idéer. Adr: PI 4560, 532 02 Axvall.

1) 7 - 8 maj	Det kosmiska gudsbegreppet	
	Max Käck	Kostn. 220:-
2) 21 - 23 maj	Livsupplevelse och utveckling	Kostn. 220:-
3) 4 - 5 juni	Om det framtida världssamhällets ekonomi	
	JAK och räntan (börjar lörd. 14.30)	Kostn. 150:-
4) 11 - 17 juni	Holistisk medicin	
	heilprakt. Ole Saxe	Kostn. 985:-
5) 19 - 25 juni	Hur vårt medvetande formas	
	M. Nordfors	Kostn. 680:-
6) 15 - 17 juli	Sexualitet och allkärlek	
	P. Bruus-Jensen (talar danska)	Kostn. 290:-
7) 13 - 14 aug	Vår hälsa i kosmisk belysning	
	(fr lörd 14.30)	Kostn. 125:-
8) 27 - 28 aug	Grundkurs i Martinus kosmologi	Kostn. 220:-

Alla priser inkluderar kost och logi. För kurs 2, 3, 7 och 8 ansvarar Birgitta Fröjd och Sigbritt Therner. Upplysn. om samtliga på tel 0500-337 64 och 0511-600 69

Kontakt

Finns det någon kvinna i Stockholms- trakten i åldern 20 - 35 med intresse för religioner, livsåskådningsfrågor, astrologi, kosmologi, filosofi, psyko- logi, parapsykologi, "ockultism", lit- teratur, teater, konst etc.? Jag som frågar är tjugonio och betraktar mig som välutbildad, lång, lugn, harmo- nisk och positiv. Det får Du gärna också göra. Om Du dessutom är kun- nig i meditation, yoga, e d så är det ett stort plus. Då ser jag fram emot först ett brev sedan långa, givande samtal, hetsiga diskussioner, ömsesidig förstå- else, nya erfarenheter, ökad kunskap och större visdom. Svar till "Nemo solus satis sapit". Sökaren f v b.

Sökare (manlig) 41 år, med intresse för bl a livssynsfrågor, meditation, litte- ratur m m önskar komma i kontakt med kvinnlig sökare med liknande intressen, gärna brevväxling. Svar till "Finland och Västmanland", Sökaren f v b.

31-årig åländsk man med intressen inom naturvetenskap, antroposofi, yoga, indisk filosofi, parapsykologi och det mesta som ger vidare perspek- tiv på tillvaron, alltså en sökare, vill ha kontakt med en likasinnad kvinna i passande ålder. Svar till "Vaduren", Sökaren f v b.

Pris för kontaktannonser: 40 öre per ord + 4 kr i eftersändningsavgift, dock tillsammans minst 10 kr. Moms inräknad.

Sökaren årg. 1969 - 1982 samt Utan Gräns årg. 1969 - 1977 säljes till högstbjudande.. Tel. 08-25 88 57.

Av Sven Rosén

PROFETEN

Alternativbok

"En allvarlig, skämtsam historia" heter bokhäftet om ett fungerande alternativsamhälle.

Handlingen är förlagd till Katrineholm — men kan vara var som helst. Häftet är försett med litteraturhänvisningar och annonser om bl.a framtidslitteratur som visar att det visionära redan finns.

Tanken är att nå främst människor som kanske annars inte engagerar sig i framtidsfrågorna och att ge en liten fingerisning om att det finns problem — och lösningar.

Intresserad? Kontakta Åsa Freij, PL 3486, 641 90 Katrineholm, tel: 0150-168 48 eller Alternativets redaktion, Erstagatan 9, 116 36 Stockholm, tel: 08-743 07 10.

Miljöpartiavdelningar, alternativgrupper och ideella föreningar (även enskilda) får köpa häftet för 10 kr och kan sälja det för 15 kr.

VATTUMANNEN

Bokhandel — Informationscenter
i den Nya Tidsåldern

Vi har böcker inom:

- Alternativ vetenskap
- Astrologi
- Buddhism
- Ekologi
- Healing
- Hinduism
- Humanistisk psykologi
- Hälsa
- Kinesisk filosofi
- Kosmologi
- Meditation
- Modern filosofi & religion
- Mytologi
- Naturreligioner
- Parapsykologi
- Sagor
- Sociala experiment
- Spådom
- Sufism
- Tarot
- Ufo
- Yoga
- Zen

Välkommen in och hämta
eller ring efter vår nya,
omfattande katalog
Vinter/Vår 1982-83.

Butik: Drottninggatan 83
Telefon: 08-10 96 15 (butik)
08-10 69 15 (kontor)
Öppet: 11.00-18.00 vardag
10.00-14.00 lördag

Bokrecensioner

Andlig förnyelse

Så har det då hänt mig igen! En viktig bok dyker upp precis i "rättan" tid. Fenomenet har inträffat ett par gånger tidigare och varje gång blir jag lika förundrad och tacksam.

För några veckor sedan bad Sven Magnusson mig att recensera boken *Leva och tjäna* av Ronald P. Beesley. Boken kom med posten och lite förstrött la jag den åt sidan. "Den får jag läsa när jag kommit hem efter operationen", tänkte jag.

Några dagar innan jag skulle läggas in på sjukhuset fick jag en stark förnimmelse av att jag skulle börja läsa i boken. Jag gjorde så och boken fick sedan följa med de övriga böckerna, som jag tänkt ta med mig till sjukhuset.

Dagen före operationen låg jag i sjukhussängen och läste Beesleys tankar. En del ord trängde djupt in, särskilt de om själens oerhörda kraft, en kraft som de flesta av oss är ganska omedvetna om, ord om att kontakta sitt inre jag och få svar på sina frågor. Nya var inte tankegångarna för mig, ändå upplevde jag när jag praktiserade dem ett slags aha-upplevelse.

En samstämd själ har egentligen inget att frukta, skriver Beesley. Jag kände ett förunderligt lugn i mitt inre och en stor förtröstan. Jag visste också, att många tänkte på mig och var med mig den dagen jag skulle opereras, många som också var medvetna om själens och bönens stora kraft.

När jag vaknade upp efter narkosen upplevde jag en stilla och behaglig glädje. Jag kände mig både stark och lycklig. Dagen efter operationen skulle jag få hjälp att ta mig ur sängen. Eftersom jag varit med en gång förut, så visste jag vilket smärthelvet det var. Så inte denna gång. Plötsligt stod jag på golvet utan någon nämnvärd smärta. Långsamt började jag gå och räta på mig. Alldeles rak gick jag från första stund. Jag trodde knappt det var sant! Energin flödade fritt genom kroppen. När jag kommit tillbaka till sängen igen, satte jag mig spontant i lotusställning på sängen. Jag kände ingen smärta och det är för mig i vanliga fall den naturliga ställningen att sitta i. En sjukgymnast, som just kom in i rummet, stirrade förfärad på mig. "Men så kan du väl inte sitta, du blev ju opererad i går", sa hon. Nog om mig och

min vecka i sällskap med Beesley på sjukhuset i Halmstad!

Att vi åter har boken "Leva och tjäna" på svenska är Anders Ekströmers och hans nystartade förlag Livskrafts förtjänst. Ronald P. Beesley startade The Colleges of Psycho-Therapeutics i Kent, där han själv undervisade och sysslade med andlig terapi. Boken bygger på en serie föredrag av honom och grundtonen är livsbejakande och positiv. En andlig förnyelse är på gång och vi är alla delaktiga i den, mer eller mindre. Beesleys råd till oss hur vi mera aktivt kan delta i denna spännande utveckling är enkla och logiska.

Det är den esoteriska filosofins människosyn som är grundvalen för Beesleys resonemang. De flesta av hans funderingar är naturligtvis inte nya under solen. Martinus, Brunton, Bhagvan Shree Rajneesh m fl har uttryckt liknande "sanningar". Men även nya infallsvinklar och teorier dyker upp, t ex tanken att människan bär ansvar för att andra livsformer gör steg framåt i evolutionen. Djuren t ex är enligt Beesley hänvisade till människans beteende och utveckling som förebild för sin egen evolution!

På flera ställen i boken har jag dock satt frågetecken. Det finns tankegångar som för mig är helt orimliga och alltför kategoriska, t ex påståendet att "de flesta människor över trettiofem års ålder inte längre har så god hand med barn, om de inte har särskild fallenhet". Frånsett sådana "skönhetsfläckar" är boken en andlig guldgruva. Efter varje avsnitt finns förslag på lämpliga ord att meditera över. Viktiga kapitelrubriker: Våra anförtrödda pund, De fem utvecklingsvägarna, Andlig kommunikation, Universums själ och Uppfyllsens väg.

Låt mig avsluta med ett citat ur boken: "Det kan behövas lite fantasi att förstå, att vi i varje ögonblick, varje dag av vårt liv lever som en del av ett gudomligt mönster. Hur rikt och fullödligt det kommer att bli beror emellertid helt på vad vi själva gör av det, vilka ansträngningar vi lägger ner för att utvidga vår inre varelse."

"Leva och tjäna" är en bok som man bör unna sig själv, likaså är det en lämplig gåva till vänner, som vandrar på sökarestigen!

Eva Jagrell

Parapsykologi i anekdotform

Oförklarliga upplevelser är den lockande titeln på en ny bok om parapsykologi av den norske psykologen Paul J. Brudal (Wahlström & Widstrand, 1982). Boken är lättläst och fri från tekniska diskussioner, och den bör kunna upplevas som både intressant och spännande av personer som inte tidigare läst någonting om parapsykologi. De olika parapsykologiska fenomenen presenteras klart och lättfattligt och illustreras på ett ytterst fylligt sätt av berättelser om de olika fenomenen. En del av dessa anekdoter är för övrigt hämtade från den parapsykologiska forskningen.

Det är knappast någon allvarlig kritik att säga att boken inte utgör någon direkt introduktion till parapsykologin som vetenskap, eftersom en mer teknisk framställning skulle ha medfört en risk att boken inte alls blivit utgiven; det blev ju ödet för John Beloffs högklassiga bok om parapsykologi som finns översatt till svenska. Bokförlaget gjorde den i och för sig rimliga bedömningen att den boken inte skulle gå med vinst och stoppade utgivningen (ej W&W).

Brudal tycks inte tveka om de paranormala fenomenens existens. Jag tror att de flesta av Sökarens läsare skulle uttrycka sig mer försiktigt än vad Brudal gör, exempelvis när han uttalar sig om Rhines välkända kortgissningsexperiment i Durham. Om dessa skriver han nämligen: "Vid statistisk analys av ett sådant material kan man beräkna sannolikheten för att resultaten avviker från vad man skulle vänta sig om gissandet försiggick helt slumpmässigt. Som vi vet blev slutsatsen vid varje försöksserie (min kursivering) att det måste finnas någon lagbundenhet i detta." (s 78)

Min största besvikelse med boken är att inget försök görs att bryta den parapsykologiskt-naturvetenskapliga referensramen vid tolkningen av de upplevelser som författaren berättar om. Eftersom han är psykolog skulle man ha kunnat förvänta sig att han åtminstone diskuterat en psykologisk referensram. Efter parapsykologins 100-åriga historia kan man nu hävda att det naturvetenskapliga (parapsykologiska) betraktelsesättet inneburit en återvändsgränd. De upplevelser som det är frågan om är fortfarande lika gåtfulla som för 100 år sedan och det är hög tid att börja studera dem utifrån en psykologisk synvinkel och sluta diskutera möjligheten av telepati o d i naturvetenskaplig mening.

Carl Gustav Jungs intressanta diskussioner om "övernaturliga" upplevelser är enligt min mening den viktigaste ansatsen till en psykologisk tolkning av dessa fenomen, men Jungs ansats har förblivit isolerad. Det är intressant att se hur Brudal helt underkänner (eller missförstår?) Jungs tänkande. Det märks särskilt tydligt i en diskussion om s k UFO eller flygande tefat. Brudal omnämner helt riktigt att Jung skrivit om upplevelser av flygande tefat och givit dem en psykologisk tolkning. Men detta är främmande för psykologen Brudals tankevärld; denne menar i stället att även de flygande tefaten kan vara ett parapsykologiskt fenomen!

Nils Wiklund

Ingen död?

Rauni-Leena Luukanen är länsläkare i Rovaniemi i det finska landskapet Lappland, och ordförande i Lapplands parapsykologiska sällskap. Jag träffade henne i Cambridge sommaren 1982 och fick intrycket av en mycket entusiastisk parapsykologisk forskare. Hennes intresse tycks ha väckts och vidmakthållits genom egna upplevelser och de berättelser hon

hört från andra människor, inte minst från patienter. Bokförlaget Trevi ger nu ut hennes Kuolemaa ei ole (1982), dvs *Det finns ingen död*, i en så vitt jag förstår mycket god översättning till svenska av Ulla Hornborg (hft, ca-pris 86:-).

I del I av boken går Luukanen mycket översiktligt genom en rad paranormala fenomen som telepati, psykometri, psykokinesi och prekognition (förhandsvetenskap). Hon behandlar även sådana fenomen som levitation, aura, gengångare och reinkarnation (pånyttfödelse). I egenkap av läkare är hon särskilt intresserad av helbrägdagörelse.

Det är ganska uppenbart att Luukanen inte tagit sig tid att närmare kontrollera fakta. Boken vimlar av felaktiga detaljer och en läsare som är insatt i något av de ämnen hon tar upp och där finner många felaktigheter undrar säkert om den slarviga källforskningen gäller hela boken. Här följer några exempel.

Sid. 9: "Under medeltiden... brändes på bål... även den tiden vetenskapsmän, till exempel Galileo Galilei..." Galilei dog i sitt hem 1642, alltså ungefär ett och ett halvt århundrade efter medeltidens slut.

Sid. 18: Bland flera felaktigheter på denna sida bör uppmärksammas att drömlaboratoriet vid Maimonidessjukhuset i Brooklyn, New York, är nedlagt.

Sid 19: Wereide är felstavat. Rhine dog 1980. Jugoslaven i Göteborg heter Doncic.

Sid. 42: Lönnhammar heter Isse i förnamn.

Sid. 63: Med Targin åsyftas förmodligen Russell Targ. Här har vi återigen ett felstavat namn: Puthoff.

Sid. 88: Daniel Dunglas Home var ingen kvinna.

De exempel som givits här är sådana som lätt kan kontrolleras. Tyvärr finns det många fler och betydligt allvarigare fel.

Naturligtvis skall man alltid i alla vetenskapliga sammanhang, även i detaljer och oavsett vilket ämne som behandlas, vara så korrekt som möjligt, men jag anser att det är extra nödvändigt när det gäller parapsykologin, eftersom det är ett ämne som har många kritiker vilka tacksamt tar upp slarvfel, missförstånd, ologiska kommentarer osv.

Inga referenser och ingen litteraturförteckning finns. I den här boken känns det definitivt som en brist. Nu får framställningen bitvis karaktär av kolorerad veckopress.

Av intresse är självklart redogörelser för Luukanens egna erfarenheter och hennes återgivning av berättelser hon hört eller fått brev om. Ingen gång gör hon dock någon uppföljning av historierna. Hon kunde ju annars exempelvis ha tagit kontakt med personer som påstås ha bevitnat omskrivna händelser. Ingen gång tar hon upp någon diskussion om trovärdigheten i historierna.

Del I ger mer intryck av att vara automatskrift än forskning, trots att Luukanen i inledningen (sid. 11) talar om att det "vetenskapliga intresset för parapsykologi håller på att öka" och att "ingenting bör... accepteras kritiklöst".

Del II består av automatskrift skriven av Luukanen och ärsom fenomen intressant i

och för sig. Innehållet i det nedtecknade har dock ingenting med parapsykologi att göra. Fyra gånger återkommer Luukanen till att det man sår får man också skörda.

Rolf Ejvegård

Det våras för djävulen

Djävulen har inte varit riktigt salongsfäbig på sistone — den modernt vetenskapliga, gudlösa men socialreligiösa människan har i sitt övermod velat tilltro sig makten att skapa allt elände i världen alldeles på egen hand! Men, som med så mycket annat som länge varit nonchalerat, underkuvat och bortträngt, så kommer han (för det är väl säkert en han även i jämställdhetstider?) tillbaka med stor kraft, ständigt på gång med nya ondskefulla uppsåt.

— Att man förnekar min existens vänder jag endast till min fördel i konsten att få min illvilja fram. Egentligen är det mig fullkomligt likgiltigt om människor vill tro på mig eller inte, huvudsaken är att förstörelseverket vidmakthålles, förklara sålunda potentaten i egen låg person vid den metafysiska presskonferens han höll i Warszawa 20 december, 1963.

Vem pressade då fram denna konferens? Jo, polske filosofen Leszek Kolakowski höll i referatpennan. I boken *Samtal med djävulen* (Brombergs förlag, ca-pris 70 kr), nu utkommen på svenska med förord av Lars Gyllensten, låter Kolakowski den lede framträda i ful frihet och behandlar honom i klassiskt romantisk tradition än humoristiskt, än halvt allvarligt, än på fullt allvar.

Att översätta från polska lär vara bland det svåraste man kan ge sig på — ett folk förtryckt än från väst, än från öst (vår egen djävulskt storsvenska krigiska historia icke att förglömma) har utvecklat ett oerhört mångtydigt och trippelbottnat litterärt språk, avsett att passera infantil censur men ändå till läsarna kunna förmedla författarens budskap. Texten här uppvisar inga tydliga tecken på att det rör sig om en översättning, och det är väl det finaste betyg översättaren Martin von Zweigbergk kan få.

Just en säregen blandning av objektiv beskrivning av historiska sakförhållanden med mytologi, ironiska vändningar och plötsliga paradoxer gör boken djävulskt underhållande. Av Leszek Kolakowskis texter har vi tyvärr inte kunnat läsa mycket på svenska, i stort sett endast "Människan utan alternativ", ur vilken ett kapitel, "Till inkonsekvensens lov", återfinns i antologin "Handbok för tveksamma" (Prisma förlag). Hans omfattande analys av marxism och dess praktiska tillämpning har inte översatts.

I flera fristående avsnitt tar Kolakowski upp olika aspekter på ondskans problematik och belyser detta med historiska exempel: Abailards älskarinna Héloïse anklagar dem som i Guds namn kallar

kärlek för synd, Dr Luther samtalar med djävulen i Wartburg 1521, Orfeus håller en stor och narraktig apologi, Pater Bernhard predikar om hur man driver ut djävulen med belsebub.

"Demonen och könet" är ett speciellt intressant avsnitt om hur människors trosföreställningar kan ge upphov till de mest fantastiska tolkningar. Och det är, om inte i sitt yttersta ursprung så av tradition på det sättet att gudfruktiga män driver onda andar ur besatta kvinnor – något med märklig återklang i förhållandevis aktuella händelser i Askim inom Göteborgs stift, där onda andar återuppstått i den teologiska debatten efter ett uppmärksammat utdrivningsfall.

Leszek Kolakowski är personligen ett åskådningsexempel på de märkliga livsresor som kan utformas i en tid av skarpa motsättningar och våldsamma omvälvningar. Uppvuxen med religiösa föreställningar och grundligt skolad i klassisk bildning och humanism blev han marxist som reaktion på nationalsocialismen. Rika inblickar har han fått i hur bödlar och tortyrexperter tror sig göra något nödvändigt och gott när de i själva verket omisstänksamt tjänar djävulska syften. Efter sin halvt om halvt påtvingade landsflykt till England är han mer verksam än någonsin. Han om någon kan med sina erfarenheter varna för alla slag av totalitära anspråk och har till sist återvänt till den genomlysta mysticism varifrån han en gång utgick, den med hoppet om att kunna nå det eftertraktade tillståndet *unio mystica*.

Bertil Nilsson

Om uppenbarelsen genom drömmar

Gunnar Hillerdal är docent i teologi och rektor vid Växjö Katedralskola. För tio år sedan skrev han en bok med titeln "Vem är du Jesus?" Han återgav där traditioner från fornkyrkan om hur Jesus såg ut. Då boken kommit ut, fick Hillerdal till sin stora förvåning åtskilliga brev från människor som beskrev Jesus, så som de själva hade sett honom i någon vision. Han fick därigenom klart för sig, att det finns gott om nu levande människor som har haft intensiva närhetsupplevelser av Jesus Kristus. Tillsammans med sin forskarkollega Berndt Gustafsson efterlyste Gunnar Hillerdal i ett par tidningsannonser sådana personer. Han genomförde en religionsvetenskaplig undersökning, som byggde på de svar han fick in, och redovisade denna i boken "De såg och hörde Jesus". Den väckte stor uppmärksamhet. En studerande vid Oslo universitet, Kjellaug Orvik, läste Hillerdals bok och fick därigenom idén till en ny undersökning: "Kan Gud tala genom drömmar?" Hon vände sig till Gunnar Hillerdal för att få hjälp med metodiken. Detta resulterade så småningom i att de båda forskarna gjorde var sin undersökning parallellt i sina respektive länder.

På nyårsaftonen 1981 annonserade

Gunnar Hillerdal i Dagens Nyheter och i tidningen Dagen. "Kan Gud tala i en dröm?" frågade han. "Om du haft en sådan upplevelse, skriv och berätta!" En rad reportage och artiklar i tidningar och tidskrifter hjälpte till med att göra undersökningen känd. Och bidragen strömmade in.

Den bok som Gunnar Hillerdal nu har givit ut på Proprius förlag bygger på mer än tvåhundra brev från människor i Sverige och Finland. I *drömmen om natten* har han kallat den. Bidragsgivarna är anonyma. Men vissa upplysningar lämnas om deras hemort och yttre förhållanden. De relaterade drömmarna är varsamt redigerade och kommenterade av Gunnar Hillerdal. Författaren har ordnat dokumenten i olika ämnesgrupper. Här finns drömmar om Skapelsen, om Gud Fader själv och naturligtvis väldigt många om Jesus. Här finns varningsdrömmar och kallelsedrömmar och drömmar om ett liv efter detta. De flesta är mycket vackra, högtidliga, innerliga. En del är vardagliga, några dråpliga som Hillerdal skriver. Men för alla dessa drömmar gäller att de är tydliga, enkla och rena samt att de väcker starka känslor till liv hos den drömmande, som sedan behåller dem för alltid i minnet. I de flesta fall förändrar de också på ett eller annat sätt den drömmandes liv.

I en undersökning som denna, gjord i ett kristet land, speglar de flesta drömmarna naturligtvis bibliska motiv. Gunnar Hillerdal ansluter sig också i stort sett till de teorier som Hjalmar Sundén har lagt fram i sitt stora religionspsykologiska arbete "Religionen och rollerna". Praktiskt taget varje religiöst dokument speglar på något sätt tidigare inläring. Religiösa upplevelser i västerlandet kanaliseras rimligen i termer av monoteistisk gudstro. Men, frågar sig Hillerdal, vad händer i de fall då människor har frigit sig mer eller mindre från de traditionella religiösa referensramarna och ändå får ett slags översinnliga erfarenheter?

Trots att vi lever i ett kristet land finns det ju massor av människor i våra dagars Sverige, vars kunskaper om bibeln och kristendomen är minimala. De religiösa referensramar, som den sekulariserade människan har, är ofta mycket ofullständiga. Inträningen i de kristna tolkningsmönstren saknas också, eftersom både gudstjänstliv och privat böneliv av så många försummas. Det tycks mig därför vara av stor betydelse att det i Gunnar Hillerdals "I drömmen om natten" också finns några drömmar redovisade som inte är typiskt bibliska eller kristna till sin karaktär. Vackrast av dessa, tycker jag, är den "troende agnostikerns" dröm, som börjar så här: "Kristus kom gående mot mig i ett tomt landskap. Det fanns ingenting lysande eller strålande från honom, men ändå uppfyllde han på något sätt rymden omkring sig. Han var lång och rak och hans blick var stark och mjuk. Jag hör honom säga: 'Jag måste bygga mig en ny kyrka på jorden.'" Recensenten tillåter sig att till denna dröm foga en egen sådan, som inte ingår i Hillerdals bok: "Den drömmande vandrar alldeles ensam på stranden av en långsmal sjö. Ett halvdunkel råder. Ödslighet. Absolut tystnad. Då

seglar sakta fram över himlen en underlig farkost i form av en fisk. Den drömmande känner en trygghet som är något mer än frihet från rädsla."

Gunnar Hillerdal avslutar sin bok om uppenbarelsen genom drömmar med några religionspsykologiska reflexioner, i vilka han bland annat betonar att troens väsen innehåller ett moment av mystik. Han citerar bland annat ur Harald Eklunds "Tro, erfarenhet, verklighet": "Nya testamentet bygger – så vitt därmed menas en omedelbarhetens, närhetens och den egna erfarenhetens religion – i grundläggande hänseenden på mystisk erfarenhet, med all dess mångtydighet och subjektivitet, men samtidigt en stark och påträngande verklighetsprägel och visshet för de berörda själva... Både religionsvetenskap och fromhet har därför saklig anledning att återvända till och upprättat ställning till dessa enligt våra begrepp mystiska kontakter med en annan verklighet."

Birgit Cars

Postum Kjellson

Flygplanskonstruktören Henry Kjellson var en av föregångarna inom den spekulativa forntidsgeometrin, och hans böcker "Forntidens teknik" (1956) och "Försvunnen teknik" (1961) tillhör det bästa som någonsin skrivits på området.

Det har länge ryktats att Kjellson vid sin död 1962 skulle ha efterlämnat ytterligare ett bokmanuskript, och nu – efter 20 år! – har Nybloms förlag äntligen givit ut denna sista Kjellsonbok. Den har fått titeln *Sju nätter på Cheopspyramidens topp*, och är redigerad av Carl-Anton Mattsson (169 s, inb, ill, ca pris 88:-).

Boken "ger kanske nya synpunkter på sömnen, drömmar, döden, ockultismen och spiritualismen", skriver Kjellson i förordet. Dess huvudsyfte är dock att "visa att det tidigare existerat en högkultur på jorden för ca 30 000 år sedan". En central ställning i boken intar Cheopspyramidens problematik.

Att boken har behövt en redaktör antyder kanske att den bygger på ett arbetsmanuskript som inte var helt publiceringsfärdigt vid författarens död (?). Några av bokens kapitel verkar en aning skissartade, och faktainnehållet är magrare än i tidigare Kjellsonböcker. Mycket upprepas också från de tidigare böckerna, både från "Mellan fantasi och verklighet" (1957) och från böckerna om forntidens teknik.

Det nya är det ockulta anslaget. Som en röd tråd genom boken löper en "romantiseraad berättelse" (som det kallas i förordet) om hur Kjellson tillbringat sju nätter i rad på Cheopspyramidens topp. I drömmen (?) möter han då sin fylgia eller "andliga motpol", som ger honom ockult kunskap om gångna tidsåldrar. Resultatet blir en konstig blandning av kanske kloka spekulationer om istider och hur jordskorpan formats av meteornedslag, samt avgjort tokiga funderingar kring forntida dvärg- och jätteraser m.m.

Bokens senare del är bättre. Här kommer Kjellson fra in på sina forskningar kring Cheopspyramiden, förbundsarken

och Moses. Fanns det kulor och krut på Moses tid? Var förbundsarken en leydnervask? Stolliga frågor kanske – men Kjellsons argument är ganska övertygande. Han behärskade själv hebreiska och ansåg att många av Gamla testamentets obegripligheter blir naturvetenskapligt och tekniskt fullt begripliga om man översätter från den ovokaliserade grundtexten, som förstås är ursprungligare än den text som ligger till grund för den nuvarande bibelöversättningen. Åtskilliga av hans tankar (i synnerhet från de tidigare böckerna) förtjänar säkert att bli tagna på allvar av den etablerade forskningen. I den här boken är spekulationerna dock ofta både vildare och mer detaljlösa än tidigare.

Sven Rosén

Skapande påhittighet

Genom nobelpristagaren Roger Sperrys upptäckter vet vi nu att hjärnans båda halvor har olika uppgifter. Vänstra halvan använder vi till språk, matematik, logik, analyser, abstraktioner, bevisföring, idéutveckling – den är intelligent. Högra halvan tar vi i bruk för att se helheter, för visualisering och för att "känna oss fram" – den är intuitiv.

Kreativt tänkande fordrar att vi använder båda halvorna. Men i skolan, tyvärr, tränas vi endast att utveckla vänstran. Högran blir övad.

Följden blir att många inte kan tänka kreativt, inte ens om de är intellektuellt högt begåvade.

Men samhället favoriserar vänstra halvans människor, vilka belönas och får stiga i graderna. Inte minst gäller detta inom utbildningsväsendet. Högra halvans människor däremot förbises, och deras förmåga tas inte till vara.

Nu är det så att samhället dock behöver kreativa individer. Det krävs ju alltid folk som kan skapa problemlösningar, t ex i affärslivet.

Men alla kan ha personlig nytta av skapande påhittighet. Och den kreative lever ett rikare liv än den icke-kreative. Han har roligare.

Michael LeBoufs bok *Du är kreativ* (Liber 1982) vill stimulera läsarens skapande fantasi. Den är skriven i en medryckande stil och är skojig att läsa. Där vimlar av råd och synpunkter till dem som vill öka sin kreativitet.

Skapande tänkande är ett speciellt och betydelsefullt sätt att använda hjärnan, vilket skiljer sig från det rationella sättet. Men det skapande tänkandet måste ställas under förståndets prövning: *högra och vänstra hjärnhalvan måste samarbeta*.

Vi har alla skapande fantasi. Men de flesta av oss använder den inte så bra som vi skulle kunna. Vår kreativitet finns till stor del som en outnyttjad resurs.

Kanske kan en utveckling av kreativiteten, genom övning, medföra en nytändning för dig? Eller vill du fortsätta att vara en träbäck?

(Se även Nils-Olof Jacobsons "Axplock ur bokfloden")

SM

Öppna era hjärtan och ta emot alla Mina goda, fulländade gåvor. De finns där, de väntar på var och en av er, men många av er öppnar inte era hjärtan, sträcker inte ur era händer för att ta emot ert rättmätiga arv. Ni vågar inte göra det eller också känner ni er ovärdiga eller också tror ni helt enkelt inte på att det finns där och därför skjuter ni ifrån er det som ni har rätt att kräva ut.

Om du har pengar på banken men vägrar acceptera att de finns där och vägrar använda dig av dessa resurser för att du förnekar deras existens – då får du lida brist du får klara dig utan.

Mina förråd är fyllda till bristningsgränsen och allt jag har är ditt; men du måste göra någonting åt det, du måste kräva det som är ditt.

Jag kan låta dig uppleva den ena visionen efter den andra; men om du inte har fast tillit om du inte befäster denna vision i ditt medvetande, kommer den att glida ifrån dig och den kommer inte att manifestera sig i verkligheten.

Utan en vision förgås människorna. Utan tro och tillit kan det andliga inte ha någon betydelse för dig. Du kan inte leva detta andliga liv utan tro och tillit; du kan inte få del av det bästa livet har att ge förrän du tror på att det är ditt och kräver det.

Ur "Footprints on the Path" av Eileen Caddy Övers. Maria Adkinson. Ill. Charles Adkinson Reprinted by permission of the Findhorn Foundation

Sökaren i alltet

Sökaren skapas av tidskriftsmakaren på Östra Kanalgatan och hans frilansande ordmedarbetare Åsa, Per, Sven Profeten, Maria, Bertil, Göran, Rolf, Nils-Olof, Nils, Gunnar med många fler och bildmedarbetare som Per och Rein (foto), Sven och Charles (teckningar), sätteriets (Eurosats Fotosätter) personal, Tina (som basar), Birgitta, Lena, Anne-Christine och Britt-Inger (som sätter texten), tryckeriets (Prinkipo Offset) personal, Hilding (som är bas), Bitte och Lisa (som monterar), Basit (som gör bildrepro), Peter, Roger och Leo (som trycker) samt några till, bokbinderiets personal, som skär, falsar och häftar, postens folk, som tar emot tidningarna, sorterar, distribuerar och bär ut, vidare de som gör papperet på bruket i Grycksbo, papperssäljare, -lastare och -chaufförer, samt timmerkörarna, skogsarbetarna och skogsvårdarna, och alla städare, vaktmästare, telefonister, kontorsarbetare och chefer i de nämnda verksamheterna, även alla som haft något att göra med tillverkningen av påsarna som tidskriften sänds ut i, med adresseringsmaskinen, adressplåtarna, plåtskåpen, registerkorten, skrivmaskinerna, räknemaskinerna, färgbanden, pennorna, pennformeraren, radergumminna, skrivmaskinspapperet, skrivbordet, skrivstolen, kamerorna, mörkrumsutrustningen, bandspelaren, telefonen alltifrån den präktige Alexander Graham Bell, som uppfann den fantastiska prylen, till killen som kopplade in Sökarens telefon i lägenheten, vidare de som byggde huset, de som

byggde staden, de som byggde landet och kämpade genom en hård tillvaro och fortlantade släktet, de som styrte landet, ja alla tidigare generationer som format samhället, var och en på sin plats, från kungar, adelsmän och präster till lärare, hantverkare, handelsmän, bönder, torpare, drängar, pigor, soldater, lekare, slavar och förbrytare, till vår tids människor, dess maktbavare, kulturpersonligheter, läkare, tandläkare, affärsmän, jobbare och journalister, demokratins försvarare, samhällets vaksamma kritiker, tidskriftsmakarens föräldrar (Arvid och Hildur) far- och morföräldrar (Magnus, Maria, Olof och Ingeborg) alla tidigare förfäder, lärare och lärares lärare, vänner och ovänner, som alla bidragit med sina bitar på gott och ont, och tidskriftens prenumeranter och lösnúmerköpare, försäljare och förmedlare, gåvogivare och tipsare, samt alla som producerat den föda vi livnärt oss av, djuren som tjänat oss, växterna vi ätit, mineralerna vi omvandlat och brukat, luften vi andats, vattnet vi druckit och gjort oss rena i, solen utan vars ljus inget liv skulle kunna finnas på vår planet, samt Gud/Brahman/världsanden/livet, som ritat upp denna komplicerat meningsfulla tillvaro för oss – allt hänger samman med allt, och i ett hörn av alltet utkommer nu Sökaren i sin tjugonde årgång på ett av jordens mindre kulturspråk, som spår i tidens sand.

SM

Sökaren i alltet

Nr 3 – 4, 1983

Levi Fragell, humanetiker	2
Birgitta Fries-Ossiann: <i>Människan</i>	5
Åsa Freij: <i>Filosofin kan göra oss fria</i>	6
<i>Psyköfeedback</i>	9
Jan Bärmark: <i>Mystik och psykotterapi</i>	10
Bertil Falk: <i>Guru Nanak och sikherna</i>	16
<i>Lästips</i>	20
Bertil Nilsson: <i>Andas för livet</i>	22
Bertil Falk: <i>Måste religion föda våld?</i>	24
Anna C. Bornstein: <i>Paul Bruntons filosofi</i>	26
Nils Kalén: <i>Gamla testamentets etik</i>	28
Nils Kalén: <i>Kanons tillförlitlighet</i>	30
Nils Kalén: <i>Den enfödde sonen</i>	33
Nils-Olof Jacobson: <i>Axplock ur bokfloden 1982</i>	34
<i>Visdomsord, citat, aforismer</i>	36

SÖKAREN

Oberoende tidskrift för
livssynsfrågor.

Redaktör och ansv. utgivare:
Sven Magnusson

Adress: Östra Kanalgatan 18,
652 20 Karlstad

Telefon: 054/ 11 16 89

Prenumerationspris:
Helår (10 nr) 102:-
Halvår 54:-

Postgiro: 70 60 47-8

Bankgiro: 372-8128

Annonspriser: (moms tillkommer):
Helsida 1 000:-, halvsida 600:-, små-
annonser, 20:- per spalt-cm, men
minst 60:-.

Tryck Prinkipo, Stockholm

ISSN 0038-0504